MEES RUIMTE & MILIEU

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

PROJECT	Zonnepark De Leemslagen Gemeente Almelo
STATUS	Definitief 3.1
PROJECTNUMMER	20067
DATUM	14 juni 2021
AUTEUR	R. (Robin) Droogendijk LLB
CONTROLE	I.M.E. (Ingrid) Hazeleger

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer

info@meesruimteenmilieu.nl | www.meesruimteenmilieu.nl | IBAN NL94ABNA0587770562 | KvK 34237628

COLOFON

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer
085 – 744 08 38

Inhoudsopgave pagina

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en doel 5
1.2 Planologische procedure 5
1.3 Leeswijzer 5
2 Projectbeschrijving 6
2.1 Projectlocatie 6
2.2 Projectplan 6
2.3 Vigerend planologisch regime 11
3 Beleidskaders 14
3.1 Rijksbeleid 14
3.2 Provinciaal beleid 19
3.3 Gemeentelijk beleid 34
4 Omgevingsaspecten 43
4.1 Verkeer en parkeren 43
4.2 Archeologie 43
4.3 Cultuurhistorie 45
4.4 Water 45
4.5 Natuur 47
4.6 Bedrijven en milieuzonering 50
4.7 Externe veiligheid 51
4.8 Elektromagnetische straling 52
4.9 Geluid 52
4.10 Lichtreflectie 53
4.11 Luchtkwaliteit 54
4.12 Bodem 55
4.13 (Vormvrije) m.e.r-beoordeling 56
5 Uitvoerbaarheid 57
5.1 Economische uitvoerbaarheid 57
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 57
6 Conclusie ruimtelijke en functionele inpasbaarheid 59

Bijlagen

1 Landschappelijk inpassingsplan, Feddes | Olthof, februari 2021
2 Quickscan Wet natuurbescherming, Van der Goes & Groot, d.d. 13 april 2020
3 Berekening stikstofdepositie, Cauberg-Huygen, d.d. november 2020
4 Rapport Participatieplan, oktober 2020
5 Toestemming sans préjudice TenneT

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Nederland bevindt zich middenin de transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar duurzame energie. Deze energietransitie is noodzakelijk om de klimaatdoelstellingen voor de korte, middellange en lange termijn te kunnen verwezenlijken. Gelet daarop is het van belang dat burgers, bedrijven en overheden de nodige inspanningen leveren deze transitie mogelijk te maken. Vele duurzame energie-initiatieven zijn inmiddels in voorbereiding, ontwikkeling of reeds gerealiseerd. Daarmee is echter nog maar een fractie gerealiseerd van wat nodig is.

SolarEnergyWorks ontwikkelt zonneparken in heel Nederland en heeft als doel een zonnepark te ontwikkelen ter plaatse van de locatie De Leemslagen in Almelo. De locatie bestaat uit een aantal percelen van in totaal ca. 23 ha, waarop een geïnstalleerd vermogen van ca. 20 MWp kan worden gerealiseerd. De hiermee op te wekken duurzame stroom, kan vergeleken worden met het verbruik van ongeveer 5.700 huishoudens. De ontwikkeling heeft naar verwachting een CO_2-reductie van ca. 8.337 ton op jaarbasis als gevolg en zet daarmee een stap richting de verdere verduurzaming van de gemeente in het bijzonder en Nederland als geheel.

De beoogde ontwikkeling is strijdig met het vigerende bestemmingsplan. Om die reden dient een planologische procedure doorlopen te worden om het zonnepark mogelijk te maken. In opdracht van SolarEnergyWorks heeft Mees Ruimte & Milieu daartoe voorliggende ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

1.2 Planologische procedure

De planologische procedure wordt doorlopen aan de hand van de omgevingsvergunning ‘planologisch strijdig gebruik’ als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Aan de hand van die omgevingsvergunning kan van het vigerende bestemmingsplan worden afgeweken. Op grond van art. 2.12, eerste lid, onder a, onder 3° van de Wabo dient de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing te bevatten, waarin de ruimtelijke en functionele inpasbaarheid van de ontwikkeling gemotiveerd wordt aan de hand van de relevante omgevingsaspecten. Voorliggende rapportage bevat de benodigde ruimtelijke onderbouwing.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de projectomschrijving, waarin de locatie en de ontwikkeling worden toegelicht en een toets van de ontwikkeling aan het bestemmingsplan plaatsvindt. Hoofdstuk 3 omvat het relevante beleidskader op het gebied van ruimtelijke ordening en duurzaamheidsbeleid. Hoofdstuk 4 geeft een beschouwing op, en waar nodig inzage in nader onderzoek naar, relevante omgevingsaspecten. De uitvoerbaarheid, zowel economisch als maatschappelijk, wordt in hoofdstuk 5 besproken. Hoofdstuk 6 tot slot, geeft een conclusie van de ruimtelijke en functionele inpasbaarheid van de ontwikkeling.

2 Projectbeschrijving

2.1 Projectlocatie

De projectlocatie ligt aan de zuidwestzijde van gemeente Almelo. Het projectgebied omvat het volgende kadastrale perceel: Ambt-Almelo, sectie N, perceelnummers 5214.
Het projectgebied wordt begrensd door:

- de weg Leemslagenweg (noordzijde);
- de weg en Buitenhaven Westzijde en Breesegge (oostzijde);
- Rijksweg A35 (zuid en zuid-westzijde);

De gronden binnen het projectgebied en aan de westzijde van de locatie betreffen in hoofdzaak agrarische gronden. Aan de overkant van de Buitenhaven Westzijde en Breesegge ligt aan de overzijde van het Twentekanaal, het stedelijk gebied van Almelo.

figuur 1. Aanduiding projectlocatie (verbeelding opgemaakt in QGIS)

2.2 Projectplan

De ontwikkeling behelst de realisatie van een zonnepark ter plaatse van de hierboven weergegeven projectlocatie. Een zonnepark bestaat uit een aantal technische onderdelen, die op zorgvuldige wijze dienen te worden ingepast in het landschap. Hiertoe is door landschapsarchitecten Feddes | Olthof een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarin rekening is gehouden met de bestaande kwaliteiten van het landschap en deze worden versterkt door het toevoegen van recreatieve meerwaarde en maatregelen ter versterking van de biodiversiteit ter plaatse. In figuur 2 is het ontwerpvoorstel uitgewerkt in een plankaart voor het gebied. Het projectplan dat daaraan ten grondslag ligt, wordt in deze paragraaf vanuit de (gemeentelijke) visie op het gebied en de daaruit voortvloeiende ontwerpuitgangspunten integraal besproken. Voor een volledige weergave van inpassingsplan wordt tevens verwezen naar bijlage 1 bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

figuur 2. Plankaart landschappelijke inpassing (bron: landschappelijke inpassing Feddes | Olthof, februari 2021)

* In de kaart zijn ook routes indicatieve voorstellen voor beplanting en routes ten noorden van de Leemslagenweg voorgesteld. Deze horen echter niet bij de investeringen die op basis van dit zonneveld kunnen worden gerealiseerd en dient uitsluitend ter visualisatie van mogelijkheden en kansen in de toekomst.

2.2.1 Visie op projectgebied

De gemeente Almelo heeft De Leemslagen aangewezen als locatie waar duurzame energie kan worden opgewekt. Tegelijkertijd wil de gemeente wat breder kijken, omdat er in buitengebieden vlak bij de stad meer functies een plek moeten krijgen.

De Leemslagenweg is de belangrijkste verbinding vanuit de wijk Almelo Windmolenbroek. De Leemslagenplas blijft voornamelijk een natuurkern, maar enkele zichten richting de plas versterken wel de beleving van het gebied. Verder zijn er plannen om de boerderij aan de Leemslagenweg te transformeren naar een plek die ook toegankelijk is voor recreanten. Het gebied tussen de Leemslagenweg en de A35 leent zich goed voor de ontwikkeling van duurzame energie. Nieuwe ommetjes knopen de verschillende gebieden aan elkaar. Een zonneveld in de zuidwesthoek kan de toegankelijkheid van het gebied voor recreanten vergroten doordat paden en recreatieve voorzieningen worden toegevoegd.

2.2.2 Ontwerpprincipes voor het zonnepark

Om tot een goede landschappelijke inpassing voor het zonnepark te komen die aansluit bij bovengenoemde visie voor het Leemslagengebied, zijn een aantal spelregels gehanteerd. De ontwerpprincipes zijn uiteengezet in tabel 1.

figuur 1. Ontwerpprincipes zonnepark De Leemslagen (bron: Feddes | Olthof, februari 2021)

	Uitgangspunt	Verbeelding
1	Het landgoederenkarakter wordt vergroot door het groene raamwerk te versterken. Het zonnepark wordt ingepast tussen bestaande en nieuwe houtwallen en bomenrijen die het coulissenlandschap versterken. Wandelend door het gebied wordt het zonnepark daardoor veelal uit het zicht ontnomen.	
2	Vanaf de A35 kunnen automobilisten een blik op het zonnepark werpen. Ook vanaf het Twentekanaal zal zicht over het zonnepark mogelijk zijn. Het zonnepark vormt hiermee het duurzame visitekaartje voor de stad Almelo.	
3	De recreatieve waarde van het gebied wordt vergroot door meer routes aan te leggen door het gebied. Ook wordt een boomgaard aangelegd, in de zuidhoek van het reeds bestaande groene carré. Vanaf de Leemslagenweg loopt een route aan de binnenzijde van dit carré richting de boomgaard. Ook door het zonnepark worden twee wandelpaden aangelegd richting het kanaal.	
4	De rand die grenst aan het Twentekanaal beplanten met een bomenrij (eiken) zodat het kanaal als ruimtelijke structuur wordt benadrukt. Ten noorden van de A35 staan deze eiken al, dus deze landschapsstructuur versterken we. Tevens borgt dit voldoende afstand tussen het kanaal en het zonnepark.	
5	Kabels en leidingen, zowel bovengronds als ondergronds zorgen ervoor dat niet overal panelen kunnen worden geplaatst. Onder de bovengrondse hoogspanningskabels blijven stroken vrij van panelen. Rondom de masten dient ook een zone vrij te blijven van panelen en hekwerken. In het zuiden van het plangebied ligt ook een beperking voor panelen. Daarnaast wordt waar nodig (overgang ondergronds/bovengronds en waar sprake is van open ontgraving) ruimte vrijgehouden ter plaatse van een nieuw te realiseren ondergrondse hoogspanningsverbinding.	

6	Het zonnepark wordt zo ingericht dat er een rustig en eenduidig beeld ontstaat. Daarvoor worden de panelen aan weerszijden uitgelijnd. Voor de toegang wordt een bestaande inrit gebruikt vanaf de Breesegge. Een halfverhard pad loopt onder de hoogspanningskabels. Transformatoren worden op gelijke afstand binnen het zonnepanelenveld geplaatst.	

2.2.3 Landschappelijke inrichting

De voorgestelde landschappelijke inrichting van het gebied vloeit voort uit de ontwerpprincipes zoals omschreven in paragraaf 2.2.2. De totale oppervlakte van het projectgebied beslaat circa 23 hectare waarvan ca. 17 hectare zal worden ingericht als zonnepark. De overige ca. 6 ha wordt ingezet voor de landschappelijke inpassing zoals hieronder omschreven.

Randen en recreatieve ontsluiting

Het zonnepark wordt ingepast in het coulisselandschap. Langs de noord- en noordwestrand is al een brede houtwal aanwezig. Langs de randen aan de zuidwestzijde wordt nieuw struweel aangebracht. Hiervoor wordt streekeigen vegetatie gebruikt, nader vorm te geven in samenspraak met de bewoners/landeigenaren in het gebied (zie ook paragraaf 5.2 van deze ruimtelijke onderbouwing). Halverwege het zonnepark, ten zuiden van het bestaande groene 'carré' wordt een nieuwe boomgaard aangelegd, met verschillende vruchtdragende bomen en een onderbegroeiing van kruiden-, en bloemrijk grasland. Deze boomgaard is openbaar toegankelijk. Hier zullen ook twee houten bankjes en een informatiepaneel worden geplaatst.

figuur 3. Rand vormgegeven als houtwal met nieuwe recreatieve route (bron: Feddes | Olthof, februari 2021)

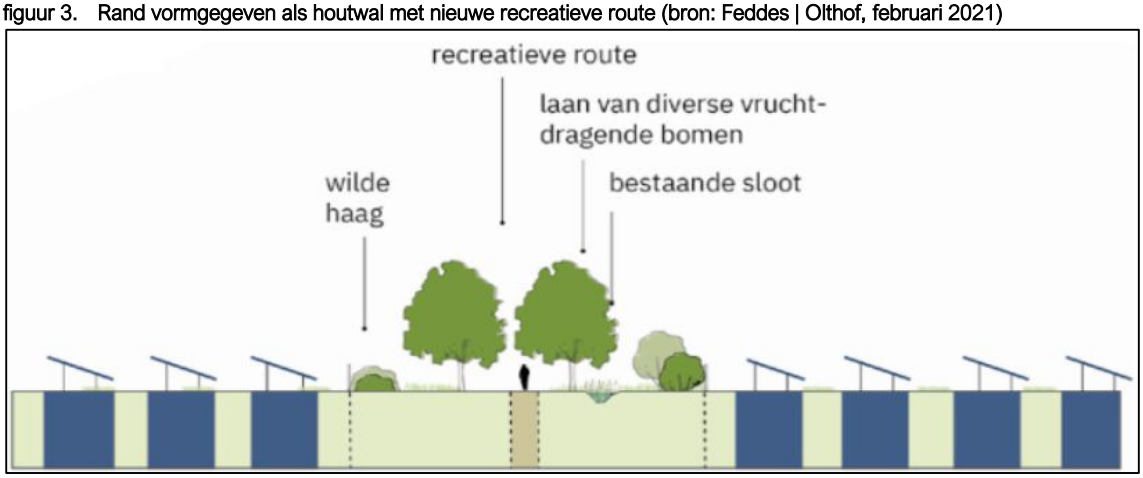

Het informatiepaneel kan iets vertellen over de energie die het zonnepark opwekt. In de boomgaard wordt ook een paddenpoel gegraven. Vanaf de Leemslagenweg wordt een onverharde wandelroute gecreëerd aan de binnenzijde van het bestaande groene carré. Een trap in het talud vanaf de Leemslagenweg zal toegang tot deze route geven. Op de zuidwestelijke punt van het carré wordt een doorsteek gemaakt richting het zonneveld, waar een wandelpad tussen de panelen doorloopt tot aan het Twentekanaal. Langs dit pad wordt met diverse vruchtdragende bomen een nieuwe laan gevormd. Een nieuw wandelpad langs de zuidwestzijde van het zonnepark loopt door tot aan de meest zuidelijke doorsteek richting het Twentekanaal. Hier wordt de route begeleid door struweel aan weerszijden. Ook direct onder het talud van de Leemslagenweg, net ten noorden van het zonnepark zal een wandelpad worden aangelegd. Dit pad sluit enerzijds aan op het groene carré en anderzijds loopt het richting de kanaaldijk (Breesegge).

figuur 4. Recreatieve struinroute aan weerzijden begeleid door struweel (bron: Feddes | Olthof, februari 2021)

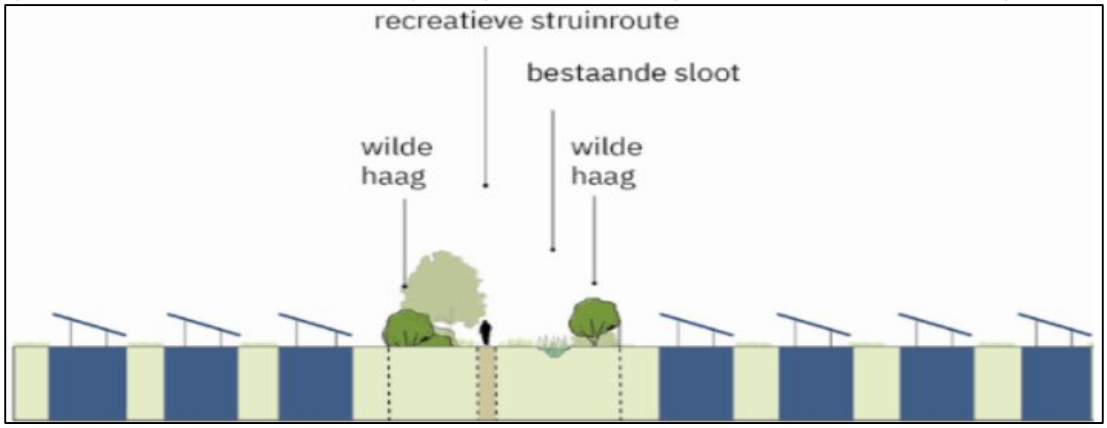

In overleg met Rijkswaterstaat zal worden gekeken of het mogelijk is om ook een wandelpad aan te leggen op het talud van de dijk, zodat recreatieve ommetjes kunnen worden gemaakt zonder op de (gevaarlijke) weg te hoeven lopen.

figuur 5. Zonneveld met voorstel wandelpad op talud dijk Twentekanaal (bron: Feddes | Olthof, februari 2021)

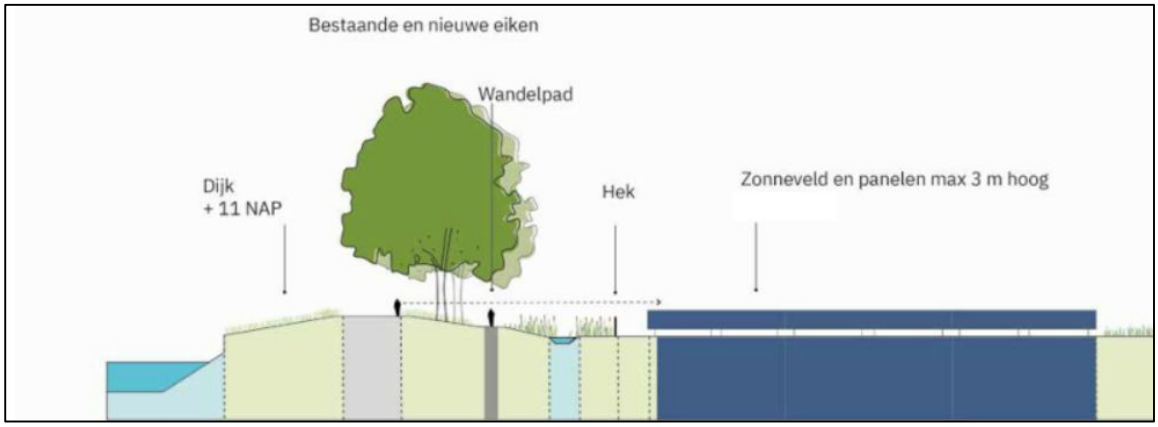

Bloem- en kruidenrijk grasland

Onder de hoogspanningskabels worden geen panelen geplaatst. Onder de meest westelijke kabels zal een beheerweg worden aangelegd. In de oostelijke strook wordt bloemrijk grasland ingezaaid en worden poelen gegraven oor amfibieën. In onderstaande afbeeldingen zijn referentiebeelden van bloemenmengsel G3 dat past bij een enigszins vochtige bodem. Ook binnen andere stroken van het plangebied waar geen panelen worden geplaatst wordt een passend kruidenmengsel aangebracht dat de ecologische waarde van het gebied en de kwaliteit van de bodem vergroot.

figuur 6. Impressie bloemen- en kruidenmengsel t.b.v. ecologie

2.2.4 Technische omschrijving zonnepark

Het projectplan bestaat uit de aanleg van een zonnepark van ca. 23 ha. Hierbinnen wordt een zonneveld aangelegd van in totaal ca. 17 ha. Het zonneveld wordt doorkruist door een hoogspanningsverbinding waar geen panelen en/of andere onderdelen onder worden opgesteld. Een park van de weergegeven omvang biedt de mogelijkheid tot het realiseren van een opgesteld vermogen van circa 20 MWp, vergelijkbaar met het energieverbruik van ongeveer 5.700 huishoudens. De jaarlijks opgewekte duurzame stroom leidt daarmee tot een ingeschatte besparing van circa 8.337 ton CO_2-uitstoot per jaar, ofwel totaal bijna 208.425 ton CO_2 over de verwachte levensduur van 25 jaar van het zonnepark.

Zonnepanelen

De netto omvang van het park bedraagt ca. 17 ha, hetgeen met uitzondering van de ruimte rondom de hoogspanningsverbinding, voor een groot deel wordt opgevuld met zonnepanelen. Het plangebied ligt relatief laag ten opzichte van de omgeving. De A35 ter hoogte van het plangebied ligt op een talud door de brug over het kanaal en daardoor zeker 4 meter hoger. Ook de dijk langs het kanaal ligt ca. 3 meter hoger dan het plangebied. Om vanaf de dijk nog wel zicht te hebben over de panelen worden ze maximaal 3 meter hoog.

Transformatoren

De transformatoren zijn een integraal onderdeel van het zonneveld. Door de logische plaatsing en een terughoudende grijze kleur vallen zij niet op. Ze staan aan de kavelranden, maar niet langs de A35, het Twentekanaal, de Leemslagenweg en de noordrand van het zonnepark.

Hekwerk

Ten behoeve van de publieke veiligheid en op last van de verzekering zijn hekwerken rondom het park noodzakelijk. Door de twee doorsteken door het park betreft het hier eigenlijk drie van elkaar afgescheiden vakken met een hekwerk eromheen. Ter plaatse van de ontsluitingspaden onder de hoogspanningskabels komen aan weerszijden poorten. De hekwerken zijn maximaal 2 meter hoog. Als hekwerk wordt een groen gecoat staalmathekwerk voorgesteld. Dit hekwerk heeft een hoogwaardige uitstraling en zorgt ervoor dat er geen barrière ontstaat voor kleine dieren. De poorten zijn van eenzelfde familie als het hekwerk.

Ontsluiting

De ontsluiting vindt plaats vanaf de kanaaldijk (Breesegge) ter plaatse van de zuidelijke doorsteek. Een halfverhard pad loopt door tot onder de hoogspanningskabels. Daarvandaan zal het ontsluitingspad naar het noorden en zuiden evenwijdig met de hoogspanningskabels lopen.

2.3 Vigerend planologisch regime

De projectlocatie is gelegen binnen het bestemmingsplangebied “Westelijke Groene Long”, vastgesteld door de gemeenteraad van Almelo op 20 juni 2013. Voor dit gebied gelden tevens de ‘Parapluherziening wonen’ (vastgesteld op 20 november 2019) en de ‘Parapluherziening parkeren’ (vastgesteld op 5 juni 2018). Tot slot is hier ook het provinciale ‘Voorbereidingsbesluit geitenhouderijen Overijssel’, vastgesteld door Provinciale Staten op 26 september 2020. Deze laatste plannen hebben gelet op de aard van de ontwikkeling geen relevantie voor onderhavig project en worden daarmee buiten beschouwing gelaten.

Figuur 7 toont een uitsnede van de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan “Westelijke Groene Long”.

figuur 7. Uitsnede verbeelding bestemmingsplan (verbeelding opgemaakt in QGIS)

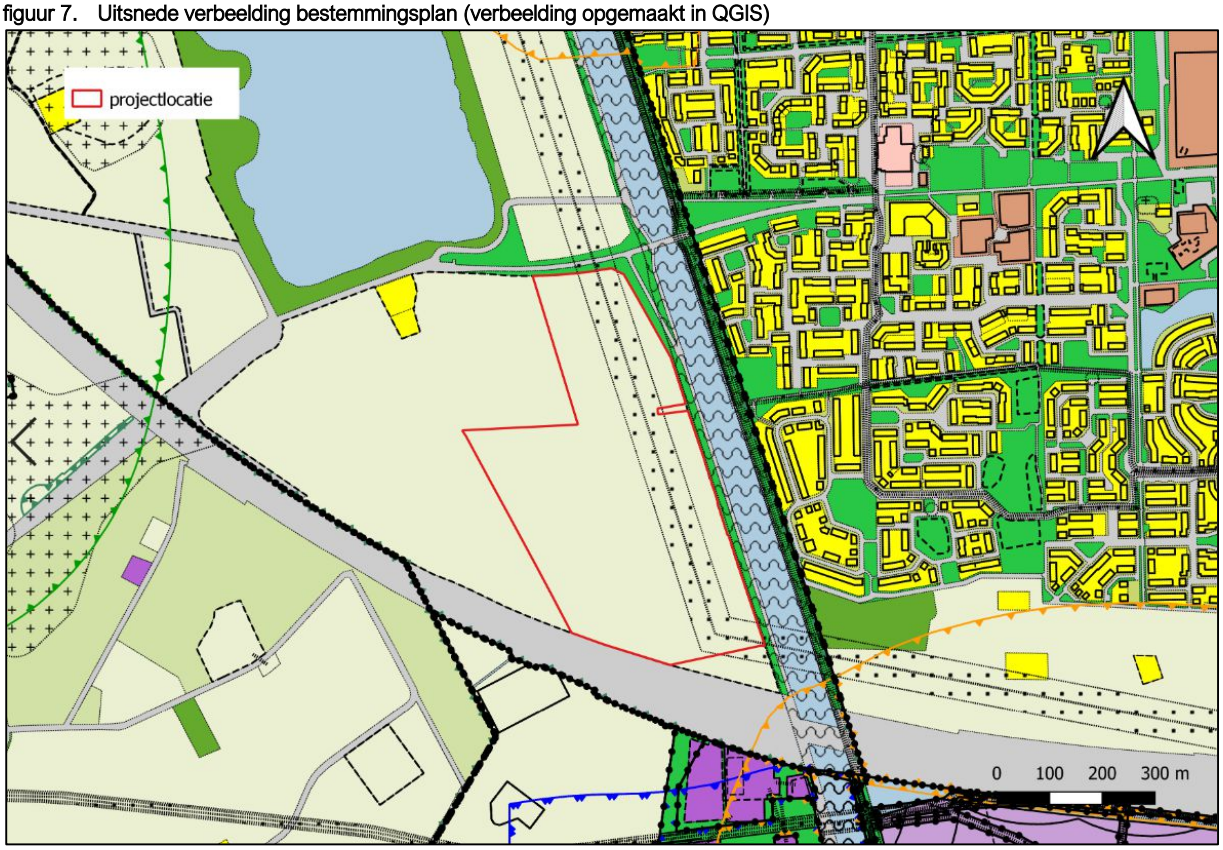

Toets aan bestemmingsplan

De projectlocatie kent de geheel of gedeeltelijk de volgende bestemmingen, functieaanduidingen, dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen:

- Agrarisch, met de specifieke functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - houtopstanden;
- Leiding - Hoogspanningsverbinding 2 (dubbelbestemming);
- Reconstructiewetzone verwevingsgebied (gebiedsaanduiding);

Op de verschillende onderdelen wordt hieronder beknopt ingegaan.

- <u>Agrarisch en functieaanduiding</u>: Het projectgebied kent in hoofdzaak de bestemming 'Agrarisch', met de specifieke functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – houtopstanden. Binnen deze bestemming zijn de gronden bestemd voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf en het behoud, herstel en/of de ontwikkeling van houtopstanden ter plaatse van de genoemde functieaanduiding. Het kappen en/of rooien van houtopstanden is hier uitsluitend toegestaan indien daar een omgevingsvergunning voor is verkregen. Daarnaast zijn een aantal nevenfuncties en ander gebruik ondergeschikt aan het hoofdgebruik toegestaan. De bestemming biedt geen mogelijkheden voor de realisatie van een zonnepark.

- <u>Leiding – Hoogspanningsverbinding 2 (dubbelbestemming):</u> Het projectgebied wordt doorsneden door een 380 kV hoogspanningsverbinding. Gronden zijn bestemd voor de aanleg, instandhouding en bescherming van de verbinding. Ter plaatse mogen geen bouwwerken worden gerealiseerd, met uitzondering van bouwwerken ten dienste van de bestemming. Verder geldt een omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van de volgende werken en werkzaamheden, geen bouwwerken zijnde:

  a. het aanbrengen van hoogopgaande beplanting of bebossing;
  b. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties of apparatuur hoger dan 2,5 meter;

c. het opslaan van materialen of stoffen die onder bepaalde omstandigheden gevaar van brand of explosie kunnen opleveren;
d. het ophogen, egaliseren, verlagen of afgraven of anderszins wijzigen in maaiveld of weghoogte.

De gronden direct gelegen onder de hoogspanningsverbinding worden vrijgehouden van panelen. Wel worden panelen deels geplaatst binnen de dubbelbestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding 2' (die breder is dan de feitelijke verbinding). Om dit mogelijk te maken is afstemming met en schriftelijke goedkeuring van de leidingbeheerder noodzakelijk. Ten behoeve van de realisatie van het zonnepark is, in het kader van de te voeren planologische procedure, contact gezocht en overleg gevoerd met de leidingbeheerder (TenneT). Aan de hand van de plannen hebben zij per mail een schriftelijke goedkeuring (toestemming sans préjudice) afgegeven. Een afschrift hiervan is opgenomen in de bijlagen bij deze ruimtelijke onderbouwing. De voorwaarden die door de leidingbeheerder zijn meegegeven zijn als volgt:

Bovengronds:
- 34 meter cirkel vanuit het hart van de mast vrijhouden
- 5 meter toegangsweg naar mast

Ondergronds:
- 5 meter cirkel vrijhouden om hart van in-/uittrede punt boring
- Bij open ontgraving, het traject van het ene in-/uittrede-punt naar het andere ter hoogte van de knik in het tracé, strook van 7 meter vrijhouden langs dit tracé.
- Bereikbaarheid van in/-uittredepunten regelen. Geen expliciete minimumeis van 5 meter breedte van de toegangsweg.

In aanvulling op het bovenstaande is daarnaast gevraagd om een zogeheten EMC-beïnvloedingsstudie. Daarmee wordt gedoeld op een Elektromagnetische Compatibiliteitsstudie, waarmee o.a. de invloeden van de hoogspanningsverbinding op het zonnepark en vice versa wordt berekend. Deze studie kan worden uitgevoerd op het moment dat alle technische details zijn uitgewerkt en wordt daarom op een later moment aangeleverd. De studie en daarmee samenhangende instemming van TenneT worden daarom als voorwaarde verbonden aan de omgevingsvergunning.

- Gebiedsaanduidingen: Het projectgebied ligt in zijn geheel binnen het attentiegebied 'reconstructiewetzone – verwevingsgebied'. Regels ten aanzien van het verwevingsgebied zien op het al dan niet vergroten van een agrarisch bedrijf. De gebiedsaanduiding heeft geen invloed op de beoogde ontwikkeling.

Conclusie
De ontwikkeling van het zonnepark is in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Een zonnepark betreft geen toegestane functie op basis van de hoofdbestemming 'Agrarisch'. Algemene of binnenplanse afwijkingsregels bieden geen mogelijkheden voor de aanleg van een zonnepark. Daarnaast is dient rekening te worden gehouden met de belemmeringsstrook in verband met de hoogspanningsverbinding.

3 Beleidskaders

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

Per 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie vastgesteld. Hierin zijn de kaders van het nieuwe rijksbeleid opgenomen. In het kader van de nahangprocedure kunnen in de Nationale omgevingsvisie nog opmerkingen en wensen van de Tweede Kamer worden verwerkt. Deze Omgevingsvisie vervangt de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012). De NOVI is een instrument van de nieuwe Omgevingswet en loopt vooruit op de inwerkingtreding van die wet. Vanwege het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet komt de NOVI als structuurvisie uit onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Zodra de Omgevingswet in werking is getreden, zal deze structuurvisie gelden als de Nationale Omgevingsvisie, zoals in de nieuwe wet bedoeld.

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt door het Rijk een langetermijnvisie gegeven op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI bestaat uit een visie, toelichting en uitvoeringsagenda. De combinatie van deze drie documenten zorgt voor een toetsing die leidt tot nationale strategische keuzes en gebiedsgericht maatwerk.

figuur 8. Afwegen met de NOVI. (Bron: Nationale Omgevingsvisie)

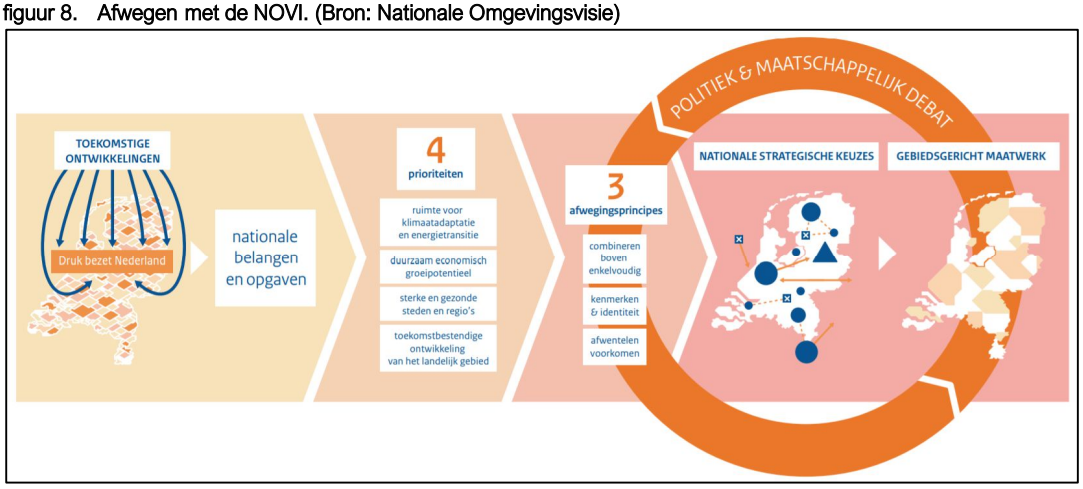

De NOVI beschrijft een toekomstperspectief met de ambities: wat willen we bereiken? Vervolgens worden de 21 nationale belangen in de fysieke leefomgeving en de daaruit voortkomende opgaven beschreven. Die opgaven zijn in feite het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie en verwachte ontwikkelingen.

De vier prioriteiten

De Uitvoeringsagenda beschrijft de vier prioriteiten. De opgaven uit de toelichting kunnen veelal niet apart van elkaar worden aangepakt. Als een samenhangende, integrale aanpak nodig is, over de sectoren heen, vraagt dit een andere inzet. De samenhang tussen opgaven manifesteert zich rond vier prioriteiten.

1. *Ruimte voor klimaatadaptie en energietransitie*
2. *Duurzaam economisch groeipotentieel*
3. *Sterke en gezonde steden en regio's*
4. *Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied*

Drie afwegingsprincipes

Het doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen: '(a) het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke

behoeften'. Beschermen en ontwikkelen sluiten elkaar niet per definitie uit en kunnen elkaar zelfs versterken. Echter, gaan beschermen en ontwikkelen niet altijd en overal zonder meer samen en zijn soms echt onverenigbaar. Een optimale balans tussen deze twee vergt steeds een zorgvuldige afweging en prioritering van ongelijksoortige belangen. Om dit afwegingsproces en de omgeving inclusieve benadering richting te geven, is in de NOVI een drietal afwegingsprincipes geformuleerd:

1. *Combineren boven enkelvoudig*
2. *Kenmerken & identiteit*
3. *Afwentelen voorkomen*

Relatie tot ontwikkeling
De ontwikkeling voorziet in de realisatie van duurzame energievoorziening voor de gemeente Almelo. Duurzame energie vormt een van de 21 nationale belangen zoals verwoord in het NOVI: *"Realiseren van een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening, die in 2050 CO2-arm is, en de daarvoor benodigde hoofdinfrastructuur"*.

Energie moet veilig worden opgewekt, gewonnen, getransporteerd, opgeslagen en gebruikt. Om de afgesproken doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs te halen en 95 procent minder uitstoot van broeikasgassen te realiseren in 2050 (ten opzichte van 1990), is een transitie naar een CO_2-arme energievoorziening noodzakelijk. De opgave is dan ook het waarborgen van een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening, het vervangen van fossiele energiebronnen door duurzame bronnen (inclusief besparing), de aanpassing van de netwerken voor warmte, gas en elektriciteit en het inpassen en zoveel mogelijk beperken van de ruimtebehoefte voor opwekking, conversie, opslag en transport van energie. De rol van het Rijk is tweeledig. Ten eerste gaat het om de voorwaarden te scheppen waaronder winning, opwekking, transport, conversie, opslag en gebruik van energie, alsmede het afvangen en opslaan van CO_2, betrouwbaar, betaalbaar en veilig kunnen plaatsvinden. Ten tweede om het tot stand brengen van de energietransitie zeker te stellen. Het Rijk werkt hierbij nauw samen met de decentrale overheden, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het nationale Klimaatakkoord. De rol van het Rijk uit zich onder meer in het vastleggen van doelstellingen voor de reductie van broeikasgassen en het stellen van voorwaarden en aanwijzen van gebieden voor energie-activiteiten, na afweging met andere belangen. De uiteindelijke uitvoering van projecten die gezamenlijk beantwoorden aan de landelijke doelstellingen op het gebied van energietransitie en CO_2-reductie, is aan gemeenten, RES-regio's en provincies. Alleen wanneer een ontwikkeling zodanig van omvang is dat deze op grond van de Elektriciteitswet 1998 wordt aangemerkt als grootschalige ontwikkeling van nationaal belang, dient het Rijk aan te haken en is een Rijksinpassingsplan noodzakelijk. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien met een zonnepark een opgesteld vermogen van 50 MW of meer wordt gerealiseerd.

Conclusie
Het beoogde initiatief draagt bij aan de verwezenlijking van het nationale belang ten aanzien van de energietransitie. Gelet op het vermogen van onderhavige productie-installatie wordt de grens van 50 MW niet overschreden. Vanuit het decentralisatieprincipe wordt door de decentrale overheden verdere invulling aan het beleid gegeven. Dit beleid wordt in de navolgende paragrafen behandeld.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft de juridische kaders die nodig zijn om het vigerend ruimtelijk rijksbeleid te borgen en legt daarmee nationale ruimtelijke belangen vast. De ruimtelijke onderwerpen van nationaal belang zijn daardoor beperkt. Het bevat regels die de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperken, daar waar nationale belangen dat noodzakelijk maken. In hoofdstuk 2 van het Barro is, om de nationale belangen te beschermen per onderwerp (één onderwerp per titel) aangegeven welke beperkingen er per welk (ruimtelijk) gebied gelden.

Relatie tot ontwikkeling
Het Barro legt geen restricties op voor de locatie waar de ontwikkeling wordt voorzien.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Het Bro stelt vanuit de Rijksverantwoordelijkheid voor een goed systeem van ruimtelijke ordening juridische kaders aan de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming bij de verschillende overheden. Onderwerpen zoals Ladder voor duurzame verstedelijking en de proceseisen voor goed ontwerp, aandacht voor de waterhuishouding (watertoets), het milieu en het cultureel erfgoed zijn allen geborgd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De relevante onderwerpen voor onderhavig project worden behandeld in hoofdstuk 4, waarin de omgevingsaspecten aspecten worden behandeld. Voor de Ladder voor duurzame verstedelijking geldt het volgende.

De Ladder voor duurzame verstedelijking is verankerd in artikel 3.1.6 van het Bro. Op basis hiervan dient bij de realisatie van nieuwe stedelijke ontwikkelingen de behoefte aan de ontwikkeling te worden aangetoond. Daarnaast dienen deze stedelijke ontwikkelingen in hoofdzaak binnen het bestaand stedelijk gebied plaats te vinden. Indien een ontwikkeling buiten stedelijk gebied plaatsvindt, dient dit gepaard te gaan met een stevige motivering van de reden waarom naar het buitengebied wordt uitgeweken.

Relatie tot ontwikkeling

In de eerste plaats dient te worden beoordeeld of sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro. Indien de ontwikkeling niet kan worden getypeerd als stedelijke ontwikkeling, is de Ladder namelijk niet van toepassing op het project. Dit laat overigens onverlet dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening alsnog de nut en noodzaak van het project dient te worden aangetoond.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) heeft in januari 2019 uitspraak gedaan in een zitting waarin onder andere aan de orde was of een zonnepark in het buitengebied als stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro dient te worden getypeerd (zie uitspraak van 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:178). De Afdeling overweegt hierover het volgende:

"Uit overweging 6.2 van de uitspraak van 28 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1724, blijkt dat de Afdeling diverse voorzieningen op het gebied van energieopwekking en -distributie niet als stedelijke ontwikkeling heeft aangemerkt. Genoemd worden: een hoogspanningsverbinding, een windturbinepark en een transformatorstation. Naar het oordeel van de Afdeling is er geen aanleiding voor een andere benadering met betrekking tot een zonnepark, dat naar zijn aard niet wezenlijk verschilt van een windturbinepark. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat een zonnepark, net als een windturbinepark, zich bij uitstek niet goed leent om binnen bestaand stedelijk gebied te worden gerealiseerd. De toepasselijkheid van de ladder voor duurzame verstedelijking als bedoeld in artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro op een dergelijke voorziening zou daarentegen juist tot gevolg hebben dat het bevoegde bestuursorgaan telkens zou moeten motiveren waarom deze voorziening niet binnen bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien. Dit vindt de Afdeling in het licht van het doel en de strekking van de ladder voor duurzame verstedelijking een onlogische consequentie."

Conclusie

De uitspraak maakt duidelijk waarom voor de ontwikkeling van zonneparken geen Laddertoets doorlopen hoeft te worden. De ontwikkeling kan niet worden gezien als stedelijke ontwikkeling. De Ladder voor duurzame verstedelijking is dan ook niet van toepassing op onderhavig project. De nut en noodzaak van de ontwikkeling dient in het kader van een goede ruimtelijke ordening alsnog aangetoond te worden. Uit de behandeling van het duurzaamheidsbeleid in dit hoofdstuk blijkt de behoefte aan de realisatie van het zonnepark.

3.1.4 Energieakkoord voor duurzame groei

In 2013 hebben in totaal 47 veertig organisaties, waaronder de overheid, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, andere maatschappelijke organisaties en financiële instellingen zich verbonden aan het Energieakkoord voor duurzame groei. Daarin is vastgelegd dat in 2020 14% van alle energie duurzaam moet zijn opgewekt met een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023. In het akkoord

zijn tien pijlers opgenomen die moeten leiden tot een duurzame energieopwekking. Het opschalen van hernieuwbare energieopwekking vormt als tweede pijler onderdeel van het programma. Het versnellen van de productie is nodig omdat Nederland met een aandeel van 4% achterloopt op de rest van Europa. Een intensieve inzet op verschillende bronnen van hernieuwbare opwekking is daarom noodzakelijk. De lokale opwekking van energie, zoals zonne-energie, vormt daarbij één van de mogelijkheden, die eventueel gecombineerd kan worden ingezet met andere vormen van energieopwekking.

Relatie tot ontwikkeling
Het beoogde zonnepark levert een te verwachten geïnstalleerd vermogen van 20 MWp een energieproductie waarmee ca. 5.700 huishoudens kunnen worden voorzien van duurzame stroom. Het zonnepark draagt daarom bij aan de doelstellingen de energieproductie op te schalen.

3.1.5 Energierapport 2016

Vanuit het Klimaatakkoord van Parijs is op mondiaal niveau afgesproken dat vanaf 2050 sprake moet zijn van klimaatneutraliteit. Dat betekent dat er een balans moet zijn tussen de uitstoot en vastlegging van broeikassen. Gelet daarop is het nodig de nodige inspanningen te leveren de Europese afspraken voor 2020, 2030 en 2050 na te leveren, evenals de afspraken uit het hiervoor besproken Energieakkoord. Het Energierapport geeft daarom een integrale visie op de toekomstige energievoorziening van Nederland en geeft aan dat Nederland de broeikasgassen drastisch terug dient te dringen. Om deze uitdaging te behalen, stelt het kabinet voor de noodzakelijke transitie naar duurzame energie, drie uitgangspunten centraal:

1. sturen op CO_2-reductie;
2. verzilveren van de economische kansen die de energietransitie biedt;
3. integreren van energie in het ruimtelijk beleid.

De Nederlandse energiehuishouding moet duurzamer en minder afhankelijk worden van eindige fossiele brandstoffen. Het kabinet wil onder meer de uitstoot van broeikasgassen in 2050 met 80-95% terugdringen op Europees niveau. Op dit moment is Nederland voor onze energievoorziening nog voor bijna 95% afhankelijk van fossiele brandstoffen.

De energietransitie heeft alleen kans van slagen als vroegtijdig en zorgvuldig het gesprek wordt aangegaan met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties over de ruimtelijke inpassing van productie, opslag en transport van energie. Zoveel als mogelijk moet gezamenlijk de afweging plaatsvinden tussen de bijdrage van een initiatief aan de energievoorziening en de overlast of risico's die dit voor omwonenden met zich meebrengt. Dit wordt de ‘energiedialoog’ genoemd.

Relatie tot ontwikkeling
Ter plaatse van het projectgebied bestaat het doel een zonnepark op te richten dat met een oppervlakte van ca. 23 ha een geïnstalleerd vermogen van ca. 20 MWp kent. De daarmee op te wekken duurzame energie levert een CO_2-reductie van ongeveer 8.337 ton op jaarbasis op. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de CO_2-uitstoot.

De genoemde energiedialoog vindt in dit geval plaats middels een georganiseerd participatieproces. Daarbij bestaat participatie uit procesparticipatie (bij de totstandkoming van het ontwerp) en financiële participatie. Verwezen wordt naar hoofdstuk 5, waar onder andere de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan wordt gemotiveerd.

3.1.6 Nationaal Klimaatakkoord

Om de doelen te halen die in het Klimaatakkoord van Parijs zijn afgesproken heeft Nederland gewerkt aan een nationaal Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord maken bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden concrete afspraken over de maatregelen waarmee de CO_2-uitstoot in Nederland gehalveerd kan worden. Verschillende sectoren (sectortafels gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik, mobiliteit en elektriciteit) denken mee over concrete plannen.

Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met ten minste 49% in 2030 ten opzichte van 1990, de verschillende sectoren (zoals gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, elektriciteit, landbouw en landgebruik) hebben hier hun eigen taak en rol in om dit gezamenlijk te bereiken.

Aan de sectortafel 'elektriciteit' zijn afspraken geformuleerd die ertoe moeten leiden dat in 2030 meer dan 70% van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare bronnen komt. Een belangrijk doel is derhalve het vergroten van de productie van hernieuwbare energie. De omschakeling heeft impact op de leefomgeving. Gemeenten en provincies hebben hierin met de aanpak van de Regionale Energie Strategieën (RES, zie paragraaf 3.3) een belangrijke rol. Daarbij steunt het kabinet de mogelijkheid voor bewoners om te kunnen participeren in lokale energieprojecten.

De productie van hernieuwbare energie moet vervijfvoudigen. Concreet wordt hierbij gestreefd naar het opschalen van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare bronnen tot 84 TWh (terawattuur). De productie wind op zee moet worden uitgebreid, maar ook de productie zon en wind op land. In de hoofdlijnen staat als doel beschreven dat in 2030 via windenergie en zonne-energie op land 35 TWh wordt gerealiseerd. Tevens wordt benadrukt dat de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk benut moet worden door meervoudig ruimtegebruik. Vraag en aanbod dienen zoveel mogelijk bij elkaar gebracht te worden. Ten slotte is gesteld dat het belangrijk is om te zoeken naar functiecombinaties en aan te sluiten bij specifieke kwaliteiten van het gebied.

Relatie tot ontwikkeling

Met de realisatie van het zonnepark wordt de nationale productie van zon op land verder uitgebreid. Zo wordt een bijdrage geleverd aan dat doel, waarbij de opwek met een installatie van ca. 20 MWp de productie weer een stapje dichter bij de noodzakelijke 35 TWh wordt gebracht. Het ontwerp biedt naast de oprichting van het zonnepark maatregelen ter versterking van de biodiversiteit ter plaatse. Dit komt onder andere tot uiting door het realiseren van een paddenpoel in de boomgaard voor amfibiën en het inzaaien van het gebied een bloem- en kruidenrijk zaadmengsel dat de plaatselijke biodiversiteit versterkt. Tevens worden maatregelen getroffen waarmee het toevoegen van recreatieve meerwaarde van het zonnepark integraal onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling. Derhalve wordt voorzien in openbaar toegankelijke boomgaarden, wandel- en struinpaden, bakjes en informatiepanelen. De ontwikkeling is daarmee in lijn met het Nationaal Energieakkoord.

3.1.7 Klimaat- en Energieverkenning 2019 en policy brief 'Het Klimaatakkoord: effecten en aandachtspunten'

De Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2019 geeft een geactualiseerd beeld van de nationale broeikasgasuitstoot en het energiesysteem tot en met 2030. De KEV verschijnt jaarlijks conform de Klimaatwet uit 2019 en komt in de plaats van de eerdere Nationale Energieverkenningen (NEV). De KEBV 2019 is de eerste KEV die in het kader van de Klimaatwet is uitgevoerd.

De KEV 2019 hanteert net als eerdere NEV's de standaard peildatum van 1 mei voor het vastgestelde of voorgenomen beleid. Beleid dat na deze datum wordt aangekondigd, kan niet in de KEV worden opgenomen. Daarnaast gelden enkele andere criteria voor het opnemen van beleidsvoornemens in de KEV. Zo moet het beleid in openbare stukken zijn gepubliceerd en moet het voldoende concreet zijn uitgewerkt. De nieuw aangekondigde maatregelen in het Klimaatakkoord van 28 juni 2019 waren derhalve te laat om nog in de KEV 2019 te kunnen worden meegenomen. Bovendien voldoen nog niet alle aangekondigde maatregelen aan de criteria om in de KEV doorgerekend te kunnen worden. Gelet daarop heeft het kabinet het Planbureau voor de Leefomgeving gevraagd nog een separate, aanvullende analyse uit te voeren, waarin de in juni 2019 gepresenteerde maatregelen wel kunnen worden meegenomen.

De policy brief 'Het Klimaatakkoord: effecten en aandachtspunten' geeft invulling aan dit verzoek, door in te gaan op twee hoofdvragen. Enerzijds onderzoekt de studie of met Klimaatakkoord meer emissiereductie kan worden gerealiseerd dan met het ontwerp Klimaatakkoord. Het antwoord daarop is bevestigend.

Anderzijds geeft de studie antwoord op de vraag of het doel van 49% emissiereductie bij uitvoering van het akkoord bereikt wordt. Ondanks het grotere effect is het antwoord op deze vraag negatief. De studie concludeert dan met het akkoord een reductie van 43% - 48% bereikt kan worden.

Relatie tot ontwikkeling
De oprichting van het beoogde zonnepark brengt de emissiereductie weer een stap verder richting het behalen van de gestelde doelen. Een CO_2-reductie van ca. 8.337 ton op jaarbasis is aan de orde, zodoende levert het park een waardevolle bijdrage aan de verwezenlijking van de nationale doelstellingen.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel 2017

De Omgevingsvisie Overijssel 2017 (hierna: De Omgevingsvisie) is vastgesteld op 12 april 2017 en in november 2019 geactualiseerd. In de Omgevingsvisie schetst de provincie een visie op de fysieke leefruimte in Overijssel en de wijze waarop zij hier vorm en kleur aan wil geven.

In de Omgevingsvisie heeft de provincie negen centrale beleidsthema's geformuleerd. De negen centrale beleidsthema's zijn:

1. Woonomgeving
2. Economie en vestigingsklimaat
3. Natuur
4. (Binnen-)steden en landschap
5. Mobiliteit
6. Regionaal waterbeheer
7. Veiligheid en gezondheid
8. Energie
9. Ondergrond

Deze beleidsthema's worden elk worden benaderd vanuit de overkoepelende rode draden 'duurzaamheid', 'sociale kwaliteit' en 'ruimtelijke kwaliteit'. Bij elk van de rode draden zijn daarnaast kwaliteitsambities gesteld. In hoofdstuk 10 van de Omgevingsvisie zijn bovenstaande beleidsthema's nader uitgewerkt in beleidskeuzes.

Duurzaamheid
Mede door de klimaatverandering dringt het besef door dat verduurzaming noodzakelijk is. Overijssel ziet meerdere kansen en opgaven voor verduurzaming. Een van deze opgaven is dat er een transitie noodzakelijk is naar (vooral ook) decentrale opwekking van hernieuwbare energie, hergebruik van grondstoffen en energie-efficiëntie. De provincie speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke keuzen die samenhangen met de opwekking van hernieuwbare energie en het bij elkaar brengen van partijen.
Overijssel heeft vier kwaliteitsambities geformuleerd die de koers bepalen van de sturing op duurzaamheid.

1. Een klimaatbestendig Overijssel.
2. Een duurzame energiehuishouding.
3. Kringlopen sluiten, ofwel: toegroeien naar een circulaire economie.
4. Beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur.

Voor de voorgenomen ontwikkeling is met name de tweede ambitie van toepassing.

<u>Een duurzame energiehuishouding: hernieuwbare energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar</u>
Overijssel wil om dit te behalen inzetten op het vergroten van het aandeel energie uit bronnen als zon, wind, biomassa en ondergrond. Overijssel stimuleert de opwekking van duurzame energie. Bio-energie of energie uit wind, zon of warmte: de provincie Overijssel wil dat in 2023 20% van het totale energieverbruik duurzaam geproduceerd wordt. De ambitie voor 2030 ligt op 30%. De doelstelling voor duurzame energie zal voor ongeveer 60% worden behaald door bio-energie en voor het overige uit andere energiebronnen.

Zonne-energie
In hoofdstuk 10 zijn de beleidskeuzes nader uitgewerkt die vorm geven aan het behalen van de centrale beleidsambities. Voor 'Energie' zijn een aantal keuzes uitgewerkt, waaronder specifieke keuzes ten aanzien van zonne-energie. Aangegeven wordt dat installaties voor de opwekking van zonne-energie onmisbaar zijn om de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie te halen. Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wil de provincie Overijssel zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur met bebouwing. Hiertoe hanteert de provincie de zogenoemde 'Zonneladder', waarbij voor een beoogde ontwikkeling eerst dient te worden onderzocht of er binnenstedelijke opties zijn, voordat gebruik wordt gemaakt van het buitengebied. Daarom is de eerste trede van de zonneladder dat zonnepanelen in principe geplaatst worden op gronden die bebouwd zijn (dus op daken) of bebouwd kunnen worden (zoals braakliggende bedrijventerreinen). Op grond van het provinciaal beleid wordt onder bebouwd gebied verstaan:

- Gronden die op grond van geldende bestemmingsplannen benut kunnen worden voor stedelijke functies.
    - Stedelijke functies: functies van steden en dorpen zoals wonen, bedrijvigheid, detailhandel, horeca, maatschappelijke, educatieve, culturele en religieuze voorzieningen met de bijbehorende infrastructuur, stedelijk water en stedelijk groen;
- Daarnaast wordt daartoe gerekend die gebieden die in een voorontwerp-bestemmingsplan bestemd worden voor stedelijke functies voor zover daarover schriftelijk een positief advies is uitgebracht door de provinciale diensten.

De provincie Overijssel kiest voor een tekstuele aanduiding van het bestaand bebouwd gebied en geeft die niet zelf op kaart aan. Daarmee wordt ruimte geboden voor lokaal maatwerk en wordt voorkomen dat de provinciale verbeelding slechts een momentopname laat zien die geen recht doet aan wijzigingen die voortdurend optreden in de begrenzing van het bestaand bebouwd gebied.

Nu is echter al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op technische en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave ten aanzien van de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie kan worden voorzien. Realisatie van zonneparken in het buitengebied is daarom eveneens noodzakelijk. De provincie staat daarom onder voorwaarden ook zonneparken in de Groene Omgeving toe. Onder Groene Omgeving (GO) wordt verstaan:

- Gronden die niet vallen onder bestaand bebouwd gebied.

Voor zonneparken in de GO heeft de provincie de 'Handreiking Kwaliteitsimpuls zonnevelden' ontwikkeld, waarin de voorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit voor zonneparken buiten het bestaand bebouwd gebied worden gegeven. De aanvullende voorwaarden voor de ontwikkeling van zonneparken in de GO omvatten onder andere het voorzien in meervoudig ruimtegebruik, tijdelijkheid van een zonnepark en het toevoegen van maatschappelijke meerwaarde.

Ruimtelijke kwaliteit
Bij ruimtelijke kwaliteit gaat het om datgene wat ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is. Ruimtelijke kwaliteit staat daarmee voor functioneel, mooi en toekomstbestendig en is een optelsom van de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. De provincie heeft zeven kwaliteitsambities geformuleerd die de koers bepalen van de sturing op de ruimtelijke kwaliteit:

1. Natuur als ruggengraat.
2. Een continue en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel.
3. Voortbouwen aan kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen.
4. Brede waaier aan woon-, werk- en mixmilieus: elk buurtschap, dorp en stad zijn eigen kleur.
5. Zichtbaar en beleefbaar mooi landschap.
6. Het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken.
7. Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel.

De provinciale ambitie is dat elk project en elk initiatief bijdraagt aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Onderdeel van de Omgevingsverordening (zie navolgende paragraaf) vormt daarom de 'Catalogus gebiedskenmerken' (november 2019). Deze beschrijft voor alle gebiedstypen in Overijssel welke kwaliteiten en kenmerken behouden, versterkt en ontwikkeld moeten worden. De gebiedstypen en kenmerken zijn vertaald op een viertal kaartlagen:

I. Natuurlijke laag
II. Laag van het agrarisch cultuurlandschap
III. Stedelijke laag
IV. Laag van de beleving

Aan de hand van de kaartlagen kan worden beoordeeld welke gebiedstypen en kenmerken voor een specifieke locatie gelden. Hier dient rekening mee te worden gehouden in het ontwerpproces. Naast de catalogus beschikt de provincie ook over het werkboek 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving voor het buitengebied van Overijssel' (KGO, september 2010). Specifiek voor zonneparken heeft zij ook de 'Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken' opgesteld. Ook deze handreiking voorziet in richtlijnen en voorwaarden voor zonneparken in de GO.

Sociale kwaliteit

De rode draad sociale kwaliteit gaat over het welzijn of 'goed voelen' van de mens. In de Omgevingsvisie beperkt de provincie zich tot het welzijn van de mens in relatie tot de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer over leefbaarheid in brede zin, over binding met de buurt en betrokkenheid bij de eigen leefomgeving. Drie kwaliteitsambities staan daarbij centraal:

1. Het Overijssels 'naoberschap' koesteren.
2. Stimuleren van culturele identiteit.
3. Verbinden van de lokale kennis en energie met de ontwikkeling van provinciaal beleid en de uitvoering van ruimtelijke opgaven

Relatie tot de ontwikkeling

Om de beoordelen of de beoogde ontwikkeling aansluit op de provinciale ambities, zijn twee zaken van belang. In eerste instantie dient de ontwikkeling te worden gemotiveerd aan de hand van de Zonneladder. Daarnaast dient te worden getoetst aan het provinciale Uitvoeringsmodel. Voor de toetsing aan het uitvoeringsmodel wordt verwezen naar paragraaf 3.2.3. Behandeling van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening is immers noodzakelijk voor een groot deel van de toetsing aan het Uitvoeringsmodel. De Zonneladder wordt hieronder behandeld.

Motivering Zonneladder provincie Overijssel

Geconcludeerd kan worden dat de beoogde ontwikkeling aansluit bij de ambitie om het aandeel van energie uit onder andere de zon te vergroten. De behoefte aan onderhavige ontwikkeling is evident. In het kader van de Zonneladder dient nu te worden beoordeeld een beoogde locatie voor grondgebonden opstellingen voor zonne-energie onderdeel uitmaakt van het bestaand bebouwd gebied, of gelegen is in de Groene Omgeving. Op het moment dat de locatie gelegen is binnen een gebied aangeduid als GO, is een stevigere motivering nodig van de noodzaak gebruik te maken van de locatie. Dit omdat in eerste instantie stevig wordt ingezet op het benutten van gronden waarop gebouwd is of mag worden (eerste en tweede trede van de ladder). Pas als dat niet mogelijk of ontoereikend blijkt, kan onder voorwaarden gebruik worden gemaakt van de GO (derde trede). Gemotiveerd moet dan worden dat voor de ontwikkeling geen binnenstedelijke mogelijkheden bestaan en bovendien dient de locatiekeuze goed onderbouwd te worden. Bovendien gelden er aanvullende regels met het oog op de kwaliteitsverbetering van de GO en de kwaliteitsverbetering specifiek in het geval van zonneparken.

- Situering projectgebied: Gelet op de definities die de provincie hanteert, maakt de projectlocatie onderdeel uit van het landelijk gebied. Daarmee behoren de gronden tot de Groene Omgeving (GO), waardoor het project zich op de derde trede van de ladder bevindt.

- Motivering noodzaak: Met het zonnepark wordt een significante bijdrage geleverd aan de benodigde energietransitie. In het Klimaatakkoord van Parijs is in 2015 afgesproken dat de opwarming van de aarde wordt beperkt tot minder dan twee graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Het streven is om de opwarming beperkt te houden tot anderhalve graad. De Rijksoverheid heeft daarom met het nationale Klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO_2) in Nederland in 2030 met 49% ten opzichte van 1990. Om daar nader invulling aan te geven, wil de provincie Overijssel dat in 2023 20% van het totale energieverbruik duurzaam geproduceerd wordt. De ambitie voor 2030 ligt zelfs op 30%. Het uiteindelijke doel is een energieneutrale samenleving in 2050. Om dit te bereiken dienen de nodige inspanningen te worden geleverd. Grootschalige opwek van duurzame energie is, naast een significante energiebesparing, noodzakelijk. De realisatie van zonneparken biedt daarin uitkomst.
- Motivering locatiekeuze: De voorkeur gaat uit naar zon op daken en zon op (bijvoorbeeld) braakliggende terreinen en andere beschikbare binnenstedelijke locaties. Bekend is echter, zoals de provincie ook onderschrijft, dat met alleen zon op dak en (andere) binnenstedelijke locaties, de doelstellingen niet bereikt kunnen worden. Voor zon op dak geldt dat in de eerste plaats niet alle daken geschikt zijn voor zonnepanelen. Daarnaast kan de overheid niet zomaar beslissen over daken in particulier eigendom. Het is daarom noodzakelijk tevens te voorzien in grotere zonneparken, waarvoor bij uitstek de GO de benodigde ruimte biedt. Om die reden biedt de provincie Overijssel onder voorwaarden ruimte voor de realisatie van zonneparken binnen de GO. Deze voorwaarden zijn als volgt:
  1. *Het zonnepark is tijdelijk:* voorliggende ontwikkeling voldoet daaraan. Het zonnepark wordt voor de duur van 25 jaar opgericht, waarna het zonnepark wordt ontmanteld en de gronden weer beschikbaar komen voor agrarisch gebruik, of ander op dat moment gewenst gebruik. Het voorgaande wordt als voorwaarde aan de omgevingsvergunning verbonden.
  2. *Compensatie van verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden versterking van de ruimtelijke kwaliteit:* voor het landschappelijk ontwerp van het zonnepark is bureau Feddes | Olthof gevraagd een landschappelijk inpassingsplan op te stellen. Dit inpassingsplan is reeds besproken in paragraaf 2.2 van voorliggende onderbouwing. Bij het opstellen van het inpassingsplan is rekening gehouden met de gebiedskenmerken van de locatie, waarbij toepassing is gegeven aan de 'Catalogus Gebiedskenmerken' van de provincie. De wijze waarop dit in het ontwerp is meegenomen, wordt omschreven in paragraaf 3.2.3, waarin een toetsing plaatsvindt aan het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel' en in het kader daarvan ook aan voornoemde catalogus. Daarnaast is bij het inpassingsplan rekening gehouden met de algemene richtlijnen binnen de KGO en de richtlijnen die specifiek zijn gesteld voor zonneparken. Hierdoor is geen sprake van verlies van landschappelijke waarden en worden bestaande structuren en elementen versterkt. Van verlies van ecologische waarden is eveneens geen sprake. De plaatselijke biodiversiteit wordt bovendien versterkt door het plangebied in te zaaien met een bloem- en kruidenrijk zaadmengsel, waardoor ruigtes ontstaan die specifiek interessant zijn voor insecten en gewervelden, zoals bijen en libellen.
  3. *De maatschappelijke meerwaarde dient te worden aangetoond:*
     a. *De mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik:*
     Binnen het ontwerp van het zonnepark is specifiek aandacht besteed aan het toevoegen van functies, anders dan alleen duurzame energieopwekking. Recreatie vormt een belangrijke (maatschappelijke) meerwaarde in het plan. Als integraal onderdeel van het zonnepark worden wandel- en struinpaden aangelegd waarmee het zonnepark van binnenuit kan worden beleefd en een goede dooradering van het gebied ontstaat. Recreanten worden verder gefaciliteerd door te voorzien in rustplekken in het park, waaronder bij de publiek toegankelijke boomgaard. Bij deze boomgaard wordt tevens een informatiepaneel geplaatst. Het informatiepaneel kan iets vertellen over de energie die het zonnepark opwekt, maar bijvoorbeeld ook over de overig bijkomende voordelen die een zonnepark heeft voor o.a. biodiversiteit.

     Naast de genoemde recreatieve voorzieningen, worden ook maatregelen getroffen ter versterking van de biodiversiteit. Dit komt tot uiting in de eerder besproken ruigte onder en

rondom de panelen, maar ook in de paddenpoel voor amfibieën die wordt aangelegd ter plaatse van de boomgaard.

b. *Maatregelen om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren:*
Ten behoeve van de ontwikkeling is door landschapsarchitecten Feddes | Olthof een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, op basis waarvan het zonnepark op zorgvuldige wijze wordt ingepast in de omgeving. Door de verdiepte ligging van het projectgebied ten opzichte van de ruimtelijke structuren in de omgeving en de hoogte van de panelen (max 3 meter), blijft zicht over het zonnepark bestaan en worden zichtlijnen behouden. Van hinderveroorzakende objecten in de nabijheid van gevoelige functies is eveneens geen sprake (zie ook paragraaf 4.6). Omdat van panelen bovendien minder reflectie uitgaat dan van andere landschapselementen, zoals water of grasland (zie paragraaf 4.10), ontstaat geen extra hinder voor langsrijdend wegverkeer over de A35. Voor het overige wordt in het geheel geen impact op de omgeving verwacht.

c. *De mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied:*
Voor dit onderdeel wordt verwezen naar paragraaf 2.2, 3.2.3 en 3.3.2.

d. *De bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen:*
Het zonnepark levert een evidente bijdrage aan de noodzakelijke energietransitie. Bij de ontwikkeling van het zonnepark wordt bovendien voorzien in diverse vormen van participatie, zowel bij de totstandkoming van het ontwerp (maatschappelijke participatie) als bij de instandhouding van het park (financiële participatie). Zo hebben bewoners niet alleen de lasten maar ook de lusten van de aanleg van een zonnepark. Bovendien is één van de belangrijke rode draden van de provincie de 'sociale kwaliteit', waarbij het onder andere van groot belang wordt geacht dat burgers worden betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. Daar wordt met de diverse vormen van participatie aan voldaan. Tot slot wordt met de versterking van de sterk afgenomen biodiversiteit in het landelijk gebied een bijdrage geleverd aan die maatschappelijke opgave.

Aanvullend op het bovenstaande wordt vermeld dat de gemeente Almelo op 7 april 2020 de 'Duurzame Energieladder Almelo' (Energieladder) heeft vastgesteld. Op basis van de Energieladder is de projectlocatie gelegen binnen clustergebied 1, waar opstellingen voor grootschalige zonne-energie onder voorwaarden mogelijk worden geacht. Dit clustergebied is het gevolg van gedegen landschappelijke analyses van landschappelijke waarden binnen Almelo als geheel, en de locatie langs de Leemslagenplas in het bijzonder. Aan de voorwaarden die in dat kader worden gesteld wordt met dit project voldaan. Verwezen wordt naar paragraaf 3.3.2 van voorliggende onderbouwing.

Conclusie
De projectlocatie maakt onderdeel uit van het landelijk gebied (Groene Omgeving). Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling is de provinciale Zonneladder doorlopen. Aan alle voorwaarden wordt voldaan. De ontwikkeling is daarmee in lijn met het provinciale beleid ten aanzien van zonneparken in de Groene Omgeving.

3.2.2 Omgevingsverordening Overijssel 2017

De Omgevingsverordening richt zich - net zo breed als de Omgevingsvisie Overijssel - op de fysieke leefomgeving in de provincie Overijssel. Dit betekent dat regels worden gesteld op het gebied van de ruimtelijke ordening, maar ook op het gebied van mobiliteit, milieu, natuur, water en bodem. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie dus niet in nieuw beleid. De verordening wordt door de provincie ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie er waarde aan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is.

In eerste instantie zijn de bepalingen ten aanzien van de sturing op duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit relevant (titel 2.1 van de Omgevingsverordening). Daarnaast bevat Omgevingsverordening specifieke regels ten aanzien van de oprichting van zonneparken en zijn er locatiespecifieke onderwerpen aan de orde. Onderstaand zijn de voor dit project/deze locatie relevante bepalingen uit de Omgevingsverordening per onderdeel opgenomen. Na de weergave van het betreffende onderdeel wordt de koppeling met het geplande zonnepark gelegd.

Artikel 2.1.1 Begripsbepalingen

- Bestaand bebouwd gebied: de gronden binnen steden en dorpen die benut kunnen worden voor stedelijke functies op grond van geldende bestemmingsplannen en op grond van voorontwerp-bestemmingsplannen voor zover de provinciale diensten daarover schriftelijk een positief advies hebben uitgebracht in het kader van het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro;
- Groene Omgeving: de gronden die niet vallen onder het bestaand bebouwd gebied.

De projectlocatie maakt onderdeel uit van een gebied waarvoor het bestemmingsplan "Westelijke Groene Long" geldt. Op basis van dat bestemmingsplan geldt in hoofdzaak de bestemming 'Agrarisch' en dient het gebied derhalve aangemerkt te worden als landelijk gebied, oftewel de Groene Omgeving (GO).

Artikel 2.1.5 Ruimtelijke kwaliteit

1. In de toelichting op bestemmingsplannen wordt onderbouwd dat de nieuwe ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, bijdragen aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit conform de geldende gebiedskenmerken.
2. In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze toepassing is gegeven aan het Uitvoeringsmodel (OF-, WAAR- en HOE-benadering) die in de Omgevingsvisie Overijssel is neergelegd.
3. In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt gemotiveerd dat de nieuwe ontwikkeling past binnen het ontwikkelingsperspectief die in de Omgevingsvisie Overijssel voor het gebied is neergelegd.
4. Gemeenteraden mogen gemotiveerd afwijken van het ontwikkelingsperspectief dat voor het betreffende gebied geldt, wanneer:
   - er sprake is sociaal-economische en/of maatschappelijke redenen; en
   - voldoende verzekerd is dat er sprake is van versterking van ruimtelijke kwaliteit conform de gebiedskenmerken.
5. In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze toepassing is gegeven aan de vier-lagenbenadering die onderdeel uitmaakt van het Uitvoeringsmodel en op welke wijze de Catalogus Gebiedskenmerken is gebruikt bij de ruimtelijke inpassing van de nieuwe ontwikkeling.
6. Bestemmingsplannen die betrekking hebben op gebieden waarvoor in de Catalogus Gebiedskenmerken normerende uitspraken worden gedaan voorzien voor zover deze uitspraken zich daarvoor lenen, in een bestemmingsregeling conform deze normerende uitspraken.
7. Bestemmingsplannen die betrekking hebben op gebieden waarvoor in de Catalogus Gebiedskenmerken richtinggevende uitspraken worden gedaan voorzien voor zover deze uitspraken zich daarvoor lenen, in een bestemmingsregeling conform deze richtinggevende uitspraken.
8. Van normerende uitspraken in de Catalogus Gebiedskenmerken zoals bedoeld in lid 6 mag gemotiveerd worden afgeweken wanneer:
   1. er sprake is van zwaarwegende sociaal-economische en/of maatschappelijke redenen en
   2. voldoende verzekerd is dat er sprake is van versterking van ruimtelijke kwaliteit conform de provinciale ambities zoals aangegeven in de Catalogus Gebiedskenmerken.
9. Van richtinggevende uitspraken in de Catalogus Gebiedskenmerken zoals bedoeld in lid 7 mag worden afgeweken mits voldoende gemotiveerd is dat de kwaliteitsambitie zoals aangegeven in de Catalogus Gebiedskenmerken in gelijke mate gerealiseerd wordt.

Dit artikel ziet op de sturing op de ruimtelijke kwaliteit, waarbij veelvuldig verwezen wordt naar het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel' en de 'Catalogus Gebiedskenmerken'. Ontwikkelingen dienen daaraan te worden getoetst. Voor deze toetsing wordt verwezen naar paragraaf 3.2.3.

Artikel 2.1.8 Kwaliteitsimpuls zonnevelden

Artikel 2.1.8.1 Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:

a. Zelfstandige opstelling van zonnepanelen: installatie voor de opwekking van zonne-energie die niet gecombineerd wordt met bebouwing, maar zelfstandig opgesteld is in het vrije veld.

Artikel 2.1.8.2 Realisatie zelfstandige opstelling zonnepanelen

1. In de Groene Omgeving mogen zelfstandige opstellingen van zonnepanelen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede)gebruik van de gronden.
2. Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.
3. De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:
   a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
   b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;
   c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;
   d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.
4. In aanvulling op het gestelde onder 2 geldt voor nieuwe ontwikkelingen die plaatsvinden op gronden die vallen binnen het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water en die niet zijn aangeduid als Natuurnetwerk Nederland (NNN), geldt de voorwaarde dat de compensatie door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving gericht dienen te zijn op de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap.

Zoals eerder aangegeven wordt het zonnepark opgericht binnen de Groene Omgeving. Dit betekent dat aan bovenstaande voorwaarden dient te worden voldaan. In het kader van de Overijsselse Zonneladder, heeft een uitgebreide motivering ten aanzien van de noodzaak en locatiekeuze plaatsgevonden. Daarin zijn tevens bovenstaande voorwaarden meegenomen. Verwezen wordt naar paragraaf 3.2.1. Geconcludeerd kan worden dat aan de provinciale voorwaarden wordt voldaan. De ontwikkeling is daarmee in lijn met de bepalingen in de Omgevingsverordening ten aanzien van zonneparken in het landelijk gebied.

Artikel 2.1.9 Sociale kwaliteit

In de toelichting op bestemmingsplannen die voorzien in nieuwe ontwikkelingen waarbij provinciale belangen in geding zijn, wordt aangegeven op welke wijze bewoners en gebruikers betrokken zijn bij de ontwikkeling van de plannen.

Met het oog op de sociale kwaliteit in de fysieke leefomgeving dient te worden aangetoond op welke wijze de omgeving betrokken is geweest bij de planvorming. Voor dit project vindt participatie plaats via twee sporen:

- Procesparticipatie: betrekken van burgers bij de totstandkoming van het ontwerp, en;
- Financiële participatie: de wijze waarop burgers ook na realisatie van het zonnepark betrokken blijven.

Voor een nadere toelichting op participatie wordt verwezen naar paragraaf 5.2 voor voorliggende rapportage, waarin de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan wordt besproken.

Overig

Naast bovenstaande onderwerpen zijn ook een aantal locatiespecifieke onderwerpen aan de orde. Welke dit zijn, is te zien door raadpleging van de provinciale webviewer. Niet alle onderwerpen zijn relevant voor de ontwikkeling van een zonnepark. Hieronder is een opsomming van de onderwerpen opgenomen, maar wordt niet in detail op de onderwerpen ingegaan. Een uitsnede van de kaart is opgenomen in figuur 9.

1. Regionale verdringingsreeks onttrekking Twentekanalen/Overijsselse Vecht.
2. Vrijstelling van de vergunningplicht voor gebiedsbescherming voor de uitvoering van Natura 2000-herstelwerkzaamheden.
3. Glastuinbouw niet toegestaan.
4. Mogelijkheden voor nieuwe recreatiewoningen onder voorwaarden.
5. Windturbines onder voorwaarden toegestaan.
6. Verbod op nieuwvestiging en uitbreiding geitenhouderijen.

figuur 9. Kaartweergave Omgevingsverordening Overijssel 2017 (bron: overijssel.tercera-ro.nl/mapviewer)

In bovenstaande opsomming ontbreken de verschillende kaartlagen als onderdeel van de gebiedscatalogus (behandeling van 'hoe' een ontwikkeling plaats kan vinden in het kader van het Uitvoeringsmodel). Dit is bewust gedaan omwille van de overzichtelijkheid van voorliggende rapportage. Deze kaarten en onderwerpen komen aan bod in de navolgende paragraaf als onderdeel van de toetsing aan het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel'.

Voor deze locatie geldt verder dat het projectgebied grenst aan het oostelijk gelegen Twentekanaal. Hier geldt op basis van het vigerende bestemmingsplan de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterhuishoudkundige functie'. Vanuit de provinciale Omgevingsverordening worden hier veiligheidsnormen en regels voor gesteld. De ontwikkeling van het zonnepark heeft hier geen (negatieve) invloed op. De projectlocatie ligt bovendien buiten de gronden waarvoor voornoemde dubbelbestemming is opgenomen.

Relatie tot de ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling is getoetst aan de relevante bepalingen ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit, waarbij is uitgegaan van de realisatie van een zonnepark binnen het landelijk gebied. Daarnaast is de ontwikkeling beoordeeld aan de hand van de voorwaarden inzake sociale kwaliteit. Voor de ruimtelijke kwaliteit en de wijze waarop dit is meegenomen in het ontwerp van het zonnepark, wordt verwezen naar paragraaf 3.2.3, waarin de ontwikkeling wordt getoetst aan de hand van het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel'. Voor sociale kwaliteit wordt verwezen naar paragraaf 5.2 van deze ruimtelijke onderbouwing. De behandeling van beide onderdelen leidt tot de conclusie dat de ontwikkeling past binnen de ambities en voorwaarden van de provincie.

Conclusie

De ontwikkeling is in lijn met de relevante bepalingen uit de Omgevingsverordening Overijssel 2017. Voor het overige is de ontwikkeling daarmee niet in strijd.

3.2.3 Toets Uitvoeringsmodel: of, waar en hoe

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan de provinciale ambities, wordt het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel' gebruikt. In dit uitvoeringsmodel staan de stappen 'of', 'waar' en 'hoe' centraal. Of een initiatief mogelijk is, wordt allereerst bepaald door de vraag of er een opgave is. Dat hangt af van de

vraag of de behoefte aan een ontwikkeling kan worden aangetoond, maar ook of de ontwikkeling niet in strijd is met provinciale generieke beleidskeuzes. De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan waar wat ontwikkeld kan worden. In de visie op de ruimte in Overijssel onderscheidt de provincie zes ontwikkelingsperspectieven: drie voor de Groene en drie voor de Stedelijke Omgeving. Deze ontwikkelingsperspectieven schetsen een ruimtelijk perspectief voor een combinatie van functies en geven aan welke beleids- en kwaliteitsambities leidend zijn. De gebiedskenmerken spelen een belangrijke rol bij de vraag hoe een initiatief ingepast kan worden. Onder gebiedskenmerken worden de ruimtelijke kenmerken verstaan van een gebied of een gebiedstype die bepalend zijn voor de karakteristiek en kwaliteit van dat gebied of gebiedstype.

Voor het bovenstaande vormen de kwaliteitsambities op het gebied van duurzaamheid, sociale kwaliteit en ruimtelijke kwaliteit de rode draden. Een en ander is weergegeven in onderstaand schema.

figuur 10. Schema Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

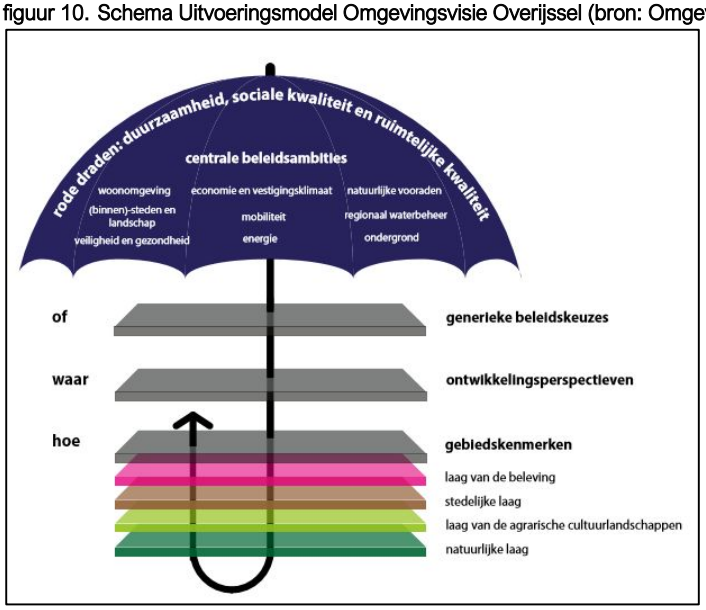

Om een goed evenwicht te vinden tussen het bieden van ruimte aan initiatieven en het waarborgen van publieke belangen, varieert de sturing waarbij sprake is van drie niveaus: normstellend, richtinggevend en/of inspirerend.

OF: Generieke beleidskeuzes

In eerste instantie is het de vraag of er een maatschappelijke opgave is. Of een initiatief mogelijk is, wordt onder andere bepaald door generieke beleidskeuzes van EU, Rijk of provincie. De provinciale beleidskeuzes zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie. Deze generieke beleidskeuzes zijn in de regel normstellend en zijn opgenomen in de omgevingsverordening. Generieke beleidskeuzes vanuit de EU of het Rijk zijn opgenomen in eigen beleid.

In Overijssel zijn beleidskeuzes gesteld die voor het gehele provinciale grondgebied gelden en daarnaast beleidskeuzes die gebiedsspecifiek zijn. De beleidskeuzes die voor het gehele grondgebied gelden geven samen vorm aan de Overijsselse Ladder vuur duurzame verstedelijking, welke een nadere invulling geeft aan de stappen die gemeenten in de onderbouwing van nieuwe stedelijke ontwikkelingen op grond van de Ladder voor duurzame verstedelijking (artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening) moeten doorlopen. De gebiedsspecifieke beleidskeuzes borgen zwaarwegende publieke belangen en gaan in op:

- reserveringen voor waterveiligheid en beperking wateroverlast;
- drinkwater/grondwaterbeschermingsgebieden;
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waaronder de Nationale Parken en een groot deel van de Natura 2000-gebieden in Overijssel);
- de Nationale Landschappen;

- het provinciaal routenetwerk transport gevaarlijke stoffen.

Relatie tot ontwikkeling
Aan de hand van het kaartmateriaal behorende bij de Omgevingsverordening Overijssel 2017 kan worden bepaald welke gebiedsspecifieke onderwerpen ter plaatse van een projectlocatie spelen. Deze toets heeft reeds plaatsgevonden in paragraaf 3.2.2. Hieruit is gebleken dat de onderwerpen die ter plaatse spelen, niet van belang zijn voor dan wel geen invloed hebben op de ontwikkeling van een zonnepark. Dit betekent dat de onderwerpen die spelen geen belemmering vormen voor de ontwikkeling van een zonnepark aan de Aadijk te Almelo. De of-vraag is daarmee positief beantwoord.

WAAR: Ontwikkelingsperspectieven
Na het beantwoorden van de of-vraag, is de vraag waar het initiatief past of ontwikkeld kan worden. In de Omgevingsvisie onderscheidt de provincie zes ontwikkelingsperspectieven. Deze ontwikkelingsperspectieven schetsen een ruimtelijk perspectief voor een combinatie van functies en geven aan welke beleids- en kwaliteitsambities leidend zijn. De ontwikkelingsperspectieven geven zo richting aan waar wat ontwikkeld zou kunnen worden. Daarbij geldt dat er drie ontwikkelingsperspectieven zijn gesteld voor de Groene Omgeving, en drie voor de Stedelijke Omgeving.

De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend, waardoor er ruimte bestaat voor lokale afweging: een gemeente kan vanwege maatschappelijke en/of sociaal-economische redenen een andere invulling kiezen. Daarbij geldt dat die wel dient te passen binnen de – voor dat ontwikkelingsperspectief – geldende kwaliteitsambities. Daarbij dienen de nieuwe ontwikkelingen verbonden te worden met de bestaande kenmerken van het gebied, conform de Catalogus Gebiedskenmerken (de derde stap in het uitvoeringsmodel, zie hierna).

Relatie tot ontwikkeling
Het projectgebied is gelegen binnen de Groene Omgeving. In de Groene Omgeving gaat het vooral om behoud en versterking van de kwaliteit van natuur en landschap, het realiseren van een samenhangend netwerk van gebieden met natuur- en waterkwaliteit, ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, het toerisme en andere economische dragers, realisatie van waterkwaliteitsdoelen, het duurzaam beheer van drinkwatervoorraden én het opwekken van hernieuwbare energie. De drie ontwikkelingsperspectieven voor de Groene Omgeving zijn:

I. de zone Ondernemen met Natuur en Water (ONW)
II. agrarisch ondernemen in het grootschalige landschap
III. wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap.

Op de overzichtskaart Ontwikkelingsperspectieven zijn de ontwikkelingsperspectieven voor de Groene Omgeving globaal weergegeven.

figuur 11. Overzichtskaart Ontwikkelingsperspectieven (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

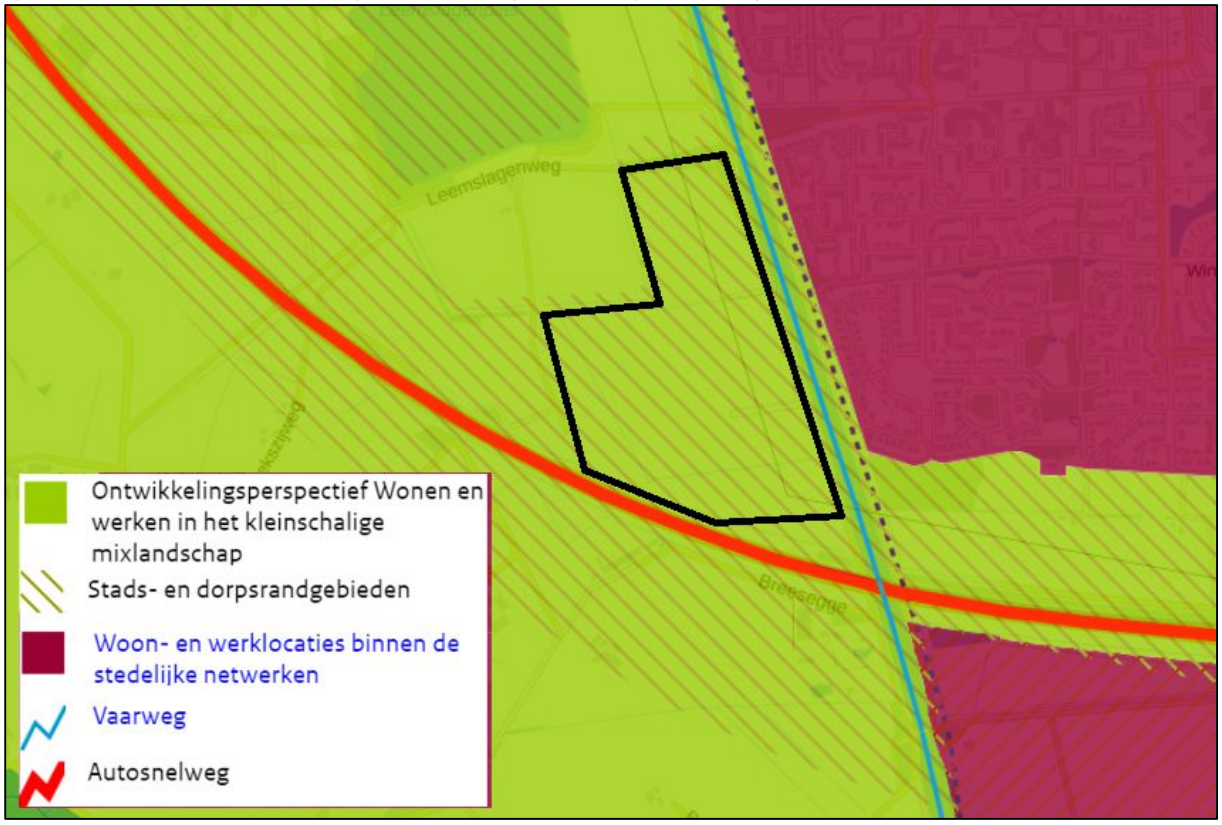

Relatie tot projectlocatie

De projectlocatie is volledig gelegen binnen een gebied met het perspectief 'Wonen en werken in het kleinschalige mislandschap'. De locatie ligt daarnaast op de overgang naar het stedelijk gebied, en is zodoende ook voor een groot deel gelegen binnen de stadsrand.

Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap en stads- en dorpsranden

Het ontwikkelingsperspectief Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap richt zich op het in harmonie met elkaar ontwikkelen van de diverse functies in het buitengebied. Aan de ene kant melkveehouderij, akkerbouw en opwekking van hernieuwbare energie als belangrijke vormen van landgebruik. Aan de andere kant gebruik voor natuur, recreatie, wonen en andere bedrijvigheid. Schaalvergroting in de landbouw en opwekking van hernieuwbare energie krijgen ruimte in het ontwikkelingsperspectief Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap, onder de voorwaarde van zorgvuldige inpassing in het kleinschalige landschap. Ruimte kan verdiend worden door te investeren in kwaliteitsvoorwaarden.

Een aanzienlijk deel van de locatie ligt bovendien in een gebied aangewezen als 'stads- en dorpsrand'. Recreatieve functies en culturele voorzieningen kunnen op specifieke plekken in de stads- en dorpsrandgebieden de kwaliteit en aantrekkelijkheid verhogen. In de stads- en dorpsrandgebieden liggen ook kansen om beleidsambities op het gebied van natuur, water, en energie te realiseren én om de functie als 'uitloop'-gebied voor de stad te versterken door verdichting van het routenetwerk voor langzaam verkeer.

De locatie biedt daarmee kansen voor het realiseren van de beleidsambities ten aanzien van de energietransitie en het grootschalig opwekken van (zonne-)energie. Daarbij geldt dat bij de vormgeving en inpassing van het park rekening wordt gehouden met de KGO en de 'Kwaliteitsimpuls Zonneparken'. Het landschappelijk inpassingsplan is reeds behandeld in hoofdstuk 2 van deze ruimtelijke onderbouwing. In aanvulling daarop wordt verwezen naar de behandeling van de gebiedskenmerken, onder het kopje 'HOE' op de volgende pagina.

Met het zonnepark wordt tevens het waardevolle contrast tussen stad en land versterkt en wordt een koppeling gelegd met recreatie en het versterken van het routenetwerk voor langzaam verkeer. Recreatie wordt bij de ontwikkeling betrokken door te voorzien in wandelpaden en rustplekken, om op die manier recreatie als maatschappelijke meerwaarde toe te voegen. Het realiseren van een openbaar toegankelijke boomgaard draagt hier eveneens aan bij. De voorgestelde maatregelen leveren een impuls op voor de beleving van de locatie als geheel en het zonnepark in het bijzonder. Zo kan ook de overgang van stad naar landschap van binnenuit worden beleefd.

Voor het overige geldt dat de realisatie van een zonnepark het verwezenlijken van de kwaliteitsambities in de Groene Omgeving niet in de weg staat en dat zij andersom een zonnepark op deze locatie niet bemoeilijken. Daarmee is de waar-vraag eveneens positief beantwoord.

HOE: Gebiedskenmerken

De provincie wil nieuwe ruimtelijke opgaven verbinden met bestaande gebiedskenmerken. Op die manier spelen gebiedskenmerken een belangrijke rol over hoe een initiatief invulling kan krijgen. De gebiedskenmerken die de provincie van provinciaal belang acht, heeft zij opgenomen in de 'Catalogus Gebiedskenmerken'. Voor alle gebiedstypen in Overijssel wordt omschreven welke kwaliteiten en kenmerken binnen de vier aangegeven lagen behouden, versterkt en ontwikkeld moeten worden. De vier kaartlagen zijn:

I. Natuurlijke laag
II. Laag van het agrarisch cultuurlandschap
III. Stedelijke laag
IV. Laag van de beleving

Aan de hand van de gebiedskenmerken behorende bij elk van de kaartlagen kan de provincie sturing geven op haar provinciale belangen. De hardheid van de sturing komt tot uiting in het stellen van normen, het geven van richting of het bieden van inspiratie. Bij elk gebiedstype is aangegeven wat de norm, richting en inspiratie voor dat specifieke gebied inhoudt. De normen zijn normstellend, daar dienen ontwikkelingen aan te voldoen. Richting en inspiratie sturen, maar zijn niet normstellend. Daar kan gemotiveerd van worden afgeweken indien de gemeente dit noodzakelijk acht voor het verwezenlijken van haar doelstellingen.

Relatie tot de ontwikkeling

Onderstaand wordt de projectlocatie aan de hand van elk van de kaartlagen in kaart gebracht. Daarbij wordt een korte samenvatting van de van toepassing zijnde kenmerken en ambities gegeven. Vervolgens wordt aangegeven op welke wijze in het ontwerp rekening is gehouden met de bestaande kenmerken en provinciale ambities.

I. Natuurlijke laag

	Toets De locatie kent een gemengde ondergrond bestaande uit dekzandvlakte / ruggen (1) en beekdalen / natte laagtes (2). De dekzandgronden beslaan een groot gedeelte van de provincie. Na de ijstijden bleef hier een zandlandschap achter, gekenmerkt door grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat gebied. In de laagtes van hetzandgebied verzamelde zich het water. Hier ontwikkelden zich moerassen en broekbossen, waar het water in de loop van het seizoen geleidelijk uit wegsijpelde naar de lager gelegen delen, naar de beken en rivieren.

Norm (1)	*Richting (1)*	*Inspiratie (1)*

• Hoofdlijnen van huidig reliëf dient in stand gehouden te worden.	• Ontwikkelingen dragen bij aan zichtbaar en beleefbaar maken van hoogteverschillen en watersysteem. Dit vormt altijd uitgangspunt bij inrichting. • Strekkingsrichting landschap vormt bij ontwikkelingen het uitgangspunt.	n.v.t.
Norm (2)	*Richting (2)*	*Inspiratie (2)*
Het waterpeil is niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is.	• Instandhouding van het watersysteem, waterkwaliteit en voldoende ruimte voor water. • Ontwikkelingen in de nabijheid van beekdalen en natte laagtes dragen bij aan extra ruimte voor dynamiek van het stromende water, versterking samenhang beeksysteem en vergroting zichtbaarheid, bereikbaarheid en beleefbaarheid van het water.	De onderdelen vanuit een perspectief op het geheel van het lineaire beeksysteem inrichten en beheren. De oeverlanden komen onder invloed van de waterdynamiek. (Broek)bos op hogere randen.

II. Laag van het agrarisch cultuurlandschap

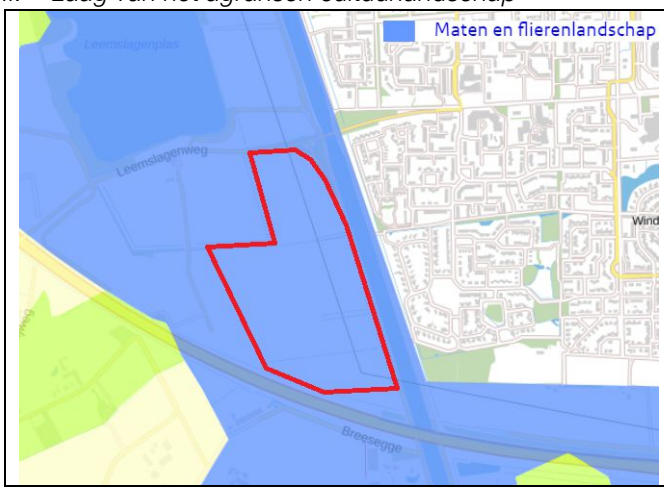	*Toets* Het projectgebied ligt volledig binnen het maten- en flierenlandschap. De ambitie is dit landschapstype weer herkenbaar te maken en de samenhang met de esdorpen en erven weer betekenis te geven.

Norm	*Richting*	*Inspiratie*
• Het waterpeil is niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is. • Instandhouding onbebouwde karakter Maten, Flieren en beken. Continuïteit beekloop, voldoende ruimte voor water en lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen.	• Ontwikkelingen dienen bij te dragen aan behoud en versterking van het historische lineaire landschap, aan accentuering van de overgang naar hogere gronden, toegankelijkheid en beleefbaarheid en het vasthouden van open water. • Inrichting van nog gave delen richten zich op behoud van cultuurhistorische waarden.	Openheid behouden door gebruik als hooi- en weiland, in combinatie met natuur-, landschaps- en cultuurhistorisch beheer.

III. Stedelijke laag

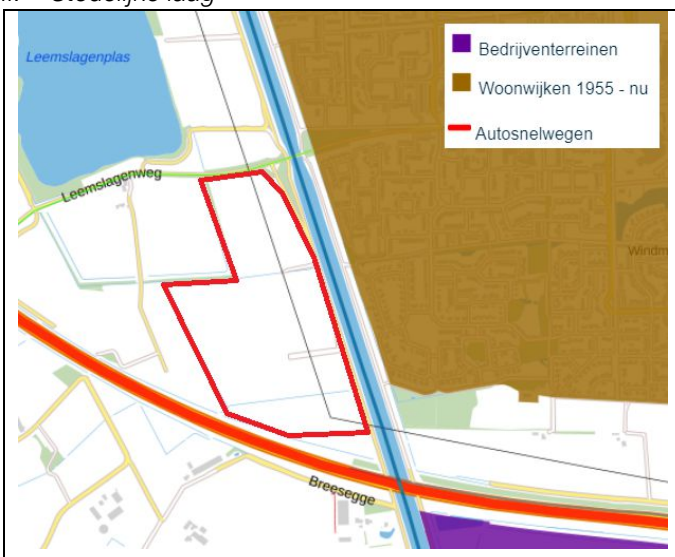

Toets
Op basis van de kaart Stedelijke laag kent het gebied zowel de aanduiding 'verspreide bebouwing' (1) als 'informele trage netwerk' (2). De eerste gaat in op de gevolgen en kansen van het vrijkomen van erven in het landschap, wat steeds vaker zal gaan gebeuren. De robuuste ensembles kunnen door het bieden van ruimte voor extra (vervangende) bebouwing een alternatief bieden voor een deel van de woningbouw en bedrijvenopgave.

Het 'informele trage netwerk' is het langzaam verkeernetwerk, zoals wandelpaden, ruiterpaden en vaarroutes. De ambitie is hier een verschuiving te doen plaatsvinden in de verplaatsingsdrang van auto naar fiets. Het fiets- en wandelpadennetwerk van de regio dient tot een compleet systeem te worden uitgewerkt. Erfgoed langs het informele trage netwerk dient te worden benut om de toeristische aantrekkelijkheid te vergroten.

Norm (1)	*Richting (1)*	*Inspiratie (1)*
Ontwikkeling van nieuwe erven draagt bij aan behoud en ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit overeenkomstig de handreiking 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving'.	Indien ontwikkelingen plaatsvinden op erven dragen ze bij aan behoud en versterking van de kenmerkende structuur en volumematen, blijft er een duidelijke voor- en achterkant en vindt koppeling van het erf aan het landschap plaats.	• Reanimatie agrarisch erfgoed • Kwaliteitsadvies bij transformatie kan bijvoorbeeld via een 'ervenconsulent' van het Oversticht.
Norm (2)	*Richting (2)*	*Inspiratie (2)*
Bescherming gericht op continuïteit van routes. Bij ontwikkelingen in de nabijheid van routes worden discontinuïteiten van de routes voorkomen.	Indien ontwikkelingen plaatsvinden in de nabijheid van stad en dorp, dragen ze bij aan behoud en verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk. Nieuwe mogelijkheden voor lange afstands- wandel- en fietsroutes worden benut.	Langs informele routes worden de aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden zichtbaar en kenbaar gemaakt.

IV. Laag van de beleving

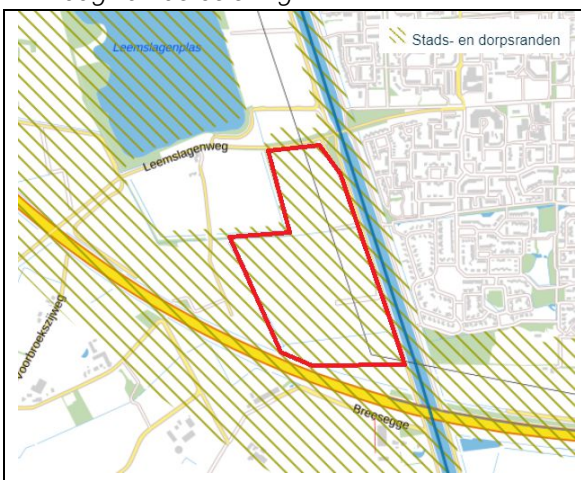

Toets
De laatste kaartlaag toont dat de locatie volledig gelegen is binnen 'stads- en dorpsranden' (1). Stads- en dorpsranden vormen een overgangsgebied. De randen zijn bepalend voor zowel steden en dorpen als het omliggende landschap. Woon-, werk- en recreatiemilieus dienen verbonden te worden. Daarbij dient tevens verrommeling te worden tegengegaan.

Bakens in de tijd zijn relicten van diverse aard uit verschillende perioden van de wordingsgeschiedenis van Overijssel. De ambitie is hier verbindingen te creëren tussen bestaande bakens die onderdeel van een groter geheel zijn maar nu verloren of geïsoleerd in het landschap liggen. Daarnaast is het doel bakens van deze tijd toe te voegen.

Norm (1)	*Richting (1)*	*Inspiratie (1)*
n.v.t.	• Behoud, herstel en aanleg van landschappelijke recreatieve routes. • Verminder barrières tussen stad en land. Leg ook geen grondwegen meer aan die de twee scheiden. • Bied plaatselijk ruimte voor ontwikkelingen, mits ze voortbouwen op stad-land relatie. • Neem de richting van randen op in grondexploitatie. • Creëer mooie uitnodigende entrees.	n.v.t.
Norm (2)	*Richting (2)*	*Inspiratie (2)*
n.v.t.	Behoud, benut en versterk bakens in de tijd.	Voeg bij nieuwe ontwikkelingen bakens van deze tijd toe en verbind ze met bestaande bakens.

Kenmerken projectgebied

De Leemslagen ligt direct aan de westzijde van Almelo en is een belangrijk recreatief uitloopgebied voor de wijk Almelo Windmolenbroek. De Leemslagenweg is de enige verbinding vanuit Windmolenbroek naar het buitengebied. Hoogteverschillen vanaf de Leemslagenweg zorgen ervoor dat de omliggende kavels minder goed toegankelijk zijn. De Leemslagenplas is nu alleen toegankelijk voor de visvereniging. Aan de oostzijde is het Twentekanaal een duidelijke grens en aan de zuidzijde de A35.

Het gebied bestaat van oorsprong uit beekdalen/ natte laagtes en dekzandruggen. Later is dit gebied ontgonnen waardoor er een landschap van jonge ontginningen en maten en flieren ontstond. Kenmerken hiervan zijn open kamers, coulissen en een van oorsprong nat karakter. In eerste instantie was het landschap relatief open, maar toen het gebied werd ontgonnen kreeg het een meer gesloten karakter met verschillende kamers bestaande uit houtwallen en bomenlanen. Het Twentekanaal en later de A35 zijn belangrijke structuren die het gebied doorsnijden. Almelo is in de loop der tijd richting het kanaal gegroeid waardoor het plangebied nu aan de stadsrand ligt. De plas Leemslagen is gegraven voor zandwinning.

Relatie tot ontwikkeling

In het ontwerp van het zonnepark wordt rekening gehouden met de kenmerkende landschappelijke structuren in het gebied. Kavelstructuren blijven ongewijzigd. Het landgoederenkarakter wordt vergroot door het groene raamwerk te versterken. Het zonnepark wordt daarbij ingepast tussen bestaande en nieuwe houtwallen en bomenrijen die het coulisselandschap versterken. Wandelend door het gebied wordt het zonnepark daardoor veelal uit het zicht ontnomen.

Hoogteverschillen in het gebied blijven behouden en worden benut voor een goede landschappelijke inpassing van het zonnepark. Door de aanplant van nieuw struweel bestaande uit streekeigen beplanting (nader te bepalen in samenspraak met omgeving), worden bestaande groenstructuren in het gebied versterkt. Ook de bestaande eikenlaan langs het Twentekanaal blijft behouden en wordt door de plaatsing van nieuwe Eiken verlengd, zodat het kanaal als ruimtelijke structuur wordt benadrukt.

Recreatieve functies kunnen op specifieke plekken in de stads- en dorpsrandgebieden de kwaliteit en aantrekkelijkheid verhogen. In de stads- en dorpsrandgebieden liggen ook dé kansen om beleidsambities op het gebied van natuur, water, en energie te realiseren én om de functie als 'uitloop'-gebied voor de stad te versterken door verdichting van het routenetwerk voor langzaam verkeer. Het voorgestelde ontwerp sluit daarop aan door bestaande recreatieve routes door en rondom het park te versterken en nieuwe aan te leggen. Wandel- en struinpaden faciliteren recreanten in het gebied en zorgen ervoor dat er geen harde afsluiting is tussen stad en landschap. Daarnaast wordt een boomgaard met rustplekken en informatiepanelen voorzien. Voor natuur liggen de kansen in de versterking van de biodiversiteit door de aanplant van

streekeigen groen, het inzaaien met bloem- en kruidenrijk zaadmengsel interessant voor o.a. libellen en bijen, en het graven van een paddenpoel. Het beoogde plan past daarmee goed binnen de stadsrand van Almelo en sluit aan op de mogelijkheden en ambities die op dergelijke locaties gelden.

Conclusie
In deze paragraaf is de ontwikkeling getoetst aan de hand van het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel'. Daarbij is beoordeeld of, waar en hoe de ontwikkeling plaats kan vinden. Geconcludeerd kan worden dat de ontwikkeling ter plaatse past binnen het provinciale beleid, omdat:

- er geen generieke beleidskeuzes zijn die aan de ontwikkeling in de weg staan en de ontwikkeling bovendien bijdraagt aan het behalen van de nationale, provinciale en gemeentelijke beleidskeuzes ten aanzien van de energietransitie (Of);
- de projectlocatie geschikt is voor de oprichting van een zonnepark en de oprichting ervan bovendien geen belemmering vormt voor het verwezenlijken van de overige ontwikkelingsperspectieven in de Groene Omgeving (Waar), en;
- bij het opstellen van het landschappelijk inpassingsplan voldoende rekening is gehouden met de geldende gebiedskenmerken en deze waar mogelijk zijn versterkt of ontwikkeld (Hoe).

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Omgevingsvisie voor de ideale gemeente Almelo 2020 – 2040

Op 29 september 2020 heeft de gemeenteraad van Almelo de 'Omgevingsvisie voor de ideale gemeente Almelo 2020 – 2040' (de Omgevingsvisie) vastgesteld. Deze omgevingsvisie is vastgesteld vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022. In Omgevingsvisie staat hoe in Almelo ook in de toekomst prettig kan worden gewoond en gewerkt.

Almelo bestaat uit verschillende gebieden, met elk hun eigen karakter. Daarom is de Omgevingsvisie in vier gebieden verdeeld. Per gebied wordt duidelijk wat de gemeente daar wil bereiken: het buitengebied, de bedrijventerreinen, de wijken en dorpen en de binnenstad. Daarnaast zijn er onderwerpen die in alle gebieden spelen en daarmee gebiedsoverstijgend zijn. De visie voor Almelo als geheel en de gebiedsspecifieke visies, zijn tot stand gekomen in samenspraak met de inwoners van Almelo. De Omgevingsvisie zal worden gebruikt voor het toetsen van initiatieven binnen Almelo.

Relatie tot ontwikkeling
Het projectgebied is gelegen in het buitengebied van Almelo (zie figuur 12). De gemeente is zuinig op het buitengebied en juicht elke ontwikkeling aan die meer water en/of natuur toevoegt. Ontwikkelingen dienen te passen bij de Almelose maat en schaal. Enerzijds is rust een belangrijke pijler voor buitengebied. Tegelijkertijd is dit het ideale decor voor allerlei activiteiten. Zoals verblijfsrecreatie voor dagjesmensen en vakantiegangers. Of grootschalige energie-opwek, omdat er te weinig geschikte zonnedaken zijn en nauwelijks radar- en vliegverkeervrije plekken voor windmolens. Voor grootschalige energie-opwek geldt de 'Duurzame Energieladder Almelo' (zie paragraaf 3.3.2.). Indien aan de daarin gestelde voorwaarden wordt voldaan, biedt het buitengebied ruimte aan dergelijke initiatieven.

figuur 12. Uitsnede kaart gebiedsindeling ontwerp-Omgevingsvisie Almelo (bron: omgevingsvisie.almelo.nl)

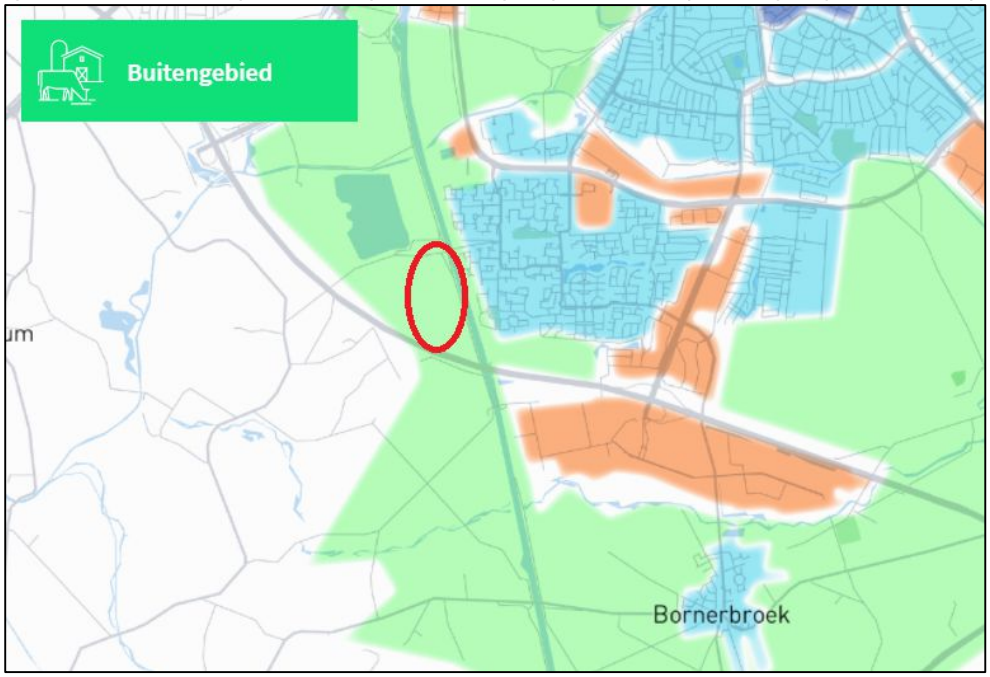

De gemeente stuurt op een krachtig buitengebied, mits rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheden. Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en versterking van biodiversiteit versterkt het buitengebied. Daarnaast wordt onder andere de duurzame ontwikkeling van (agrarische) bedrijvigheid gestimuleerd. Ook onderwerpen zoals waterberging en recreatie zijn van belang voor het buitengebied.

Het voorliggende initiatief omvat de realisatie van een zonnepark van ca. 23 ha in het buitengebied. Zolang de ontwikkeling past binnen de Almelose maat en schaal, alsook binnen de kaders van de 'Duurzame Energieladder Almelo', is de ontwikkeling in lijn met de toekomstige Omgevingsvisie. In het buitengebied van Almelo ziet de gemeente de mogelijkheid om ca. 100 ha grootschalige duurzame energie op te wekken, waarvoor geldt dat de eerste stap reeds is gezet met het zonnepark langs de Aadijk (fase I) van ca. 40 ha. Het beoogde zonnepark van ca. 23 ha in het Leemslagengebied, brengt de productie weer een stevige stap dichter bij de gemeentelijke doelstellingen op dit gebied. In paragraaf 3.3.2 van deze ruimtelijke onderbouwing wordt getoetst aan de 'Duurzame Energieladder', waaruit zal blijken dat de ontwikkeling past binnen dat beleidskader.

Naast de grootschalige opwekking van duurzame energie, draagt de ontwikkeling bij aan een aantal andere doelstellingen. Zo geldt dat met het gekozen ontwerp en de groeninrichting, ruimte ontstaat voor het versterken van de biodiversiteit. Onder andere het inzaaien van het gebied met een bloem- en kruidenrijk zaadmengsel, leidt tot veelzijdige (ruige) begroeiing dat een aantrekkelijk leefgebied vormt voor onder andere bijen, vlinders en libellen. Ook het realiseren van een paddenpoel in de boomgaard voor amfibieën maakt onderdeel uit van de beoogde ontwikkeling. Tevens worden maatregelen getroffen waarmee het toevoegen van recreatieve meerwaarde van het zonnepark integraal onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling. Derhalve wordt voorzien in openbaar toegankelijke boomgaarden, wandel- en struinpaden, bakjes en informatiepanelen.

Conclusie

De ontwikkeling is getoetst aan de 'Omgevingsvisie voor de ideale gemeente Almelo 2020-2040'. Geconcludeerd wordt dat het geplande initiatief past binnen de visie van de gemeente Almelo. Van belemmeringen is derhalve geen sprake.

3.3.2 Duurzame Energieladder Almelo

Op 7 april 2020 heeft de gemeenteraad van Almelo de 'Duurzame Energieladder Almelo' (de Energieladder) vastgesteld. Middels de Energieladder brengt de gemeente de opgave voor Almelo in kaart ten aanzien van de energietransitie en geeft zij richting aan het bereiken van de gestelde beleidsdoelstellingen. Initiatieven voor de grootschalige opwek van duurzame energie, dienen te passen binnen dit beleidskader.

Opgave

De energietransitie in zijn algemeenheid is een zeer grote opgave. De opgave is verdeeld over meerdere klimaattafels: Elektriciteit, Mobiliteit, Industrie, Landbouw en landgebruik en Gebouwde omgeving. Vanuit de klimaattafel Elektriciteit moet er duurzame elektriciteit opgewekt worden (daar ziet deze Duurzame Energieladder op toe). Vanuit de klimaattafel Gebouwde Omgeving moet de CO_2 uitstoot in de gebouwde omgeving omlaag. Het doel is om in 2050 aardgasvrij te zijn. Deze opgaven worden in verschillende sporen opgepakt:

1. Regionale Energie Strategie (RES);
2. Duurzame Energieladder Almelo;
3. Warmtevisie (separaat beleid, nog in ontwikkeling);
4. Wijkuitvoeringsplannen (separaat beleid, nog in ontwikkeling).

Trias Energetica

De Trias Energetica is van oorsprong een strategie voor verduurzaming van de gebouwde omgeving. Deze strategie heeft ook een bredere, algemene toepassing en bestaat uit drie stappen: De eerste stap van de Trias Energetica is isoleren. Met isolatie wordt de meeste winst behaald. Wat niet verbruikt wordt hoeft ook niet opgewekt te worden.

De tweede stap is het maximaal gebruik maken van energie uit duurzame bronnen. Er is behoefte aan duurzame hernieuwbare elektriciteit. Om (grootschalige) duurzame energieopwekking in Almelo in goede banen te leiden is de Duurzame Energieladder opgesteld. Hierin komen een aantal sporen samen.

De derde stap is het zo zuinig en efficiënt mogelijk gebruik maken van fossiele brandstoffen om in de resterende energiebehoefte te voorzien. Uiteindelijk dient dit in 2050 afgebouwd te zijn tot nul.

De Duurzame Energieladder

De Duurzame Energieladder van Almelo vormt een beleidskader dat ingezet wordt voor de stimulering en facilitering van de opwek van hernieuwbare energie. Voorheen beschikte de gemeente over de zonneladder, die inmiddels is geïntegreerd in de Duurzame Energieladder van Almelo. Het geeft de kaders voor het plaatsen van zonnepanelen op daken van woningen en bedrijven en op grote zonneparken op locaties die daarvoor geschikt zijn. Een belangrijk onderdeel daarbij is de stimulering van de opwek en allocatie van duurzame energie met zonneparken in en rond Almelo.

De gemeente Almelo hanteert een voorkeursvolgorde voor de grootschalige opwekking van zonne-energie. Deze voorkeursvolgorde biedt de treden van de Duurzame Energieladder Almelo. De voorkeursvolgorde is als volgt:

1. Zon in de kernen (hoofdzakelijk op dak) heeft op zich geen belemmeringen en geniet de grootste voorkeur. De ambitie is dat alle daken benut worden. Bij nieuwbouw dient zon op dak te worden gerealiseerd.
2. Zon op bedrijventerreinen (op dak/bouwblok/ braakliggend terrein) geniet ook een grote voorkeur. Enige voorwaarden zijn hierbij van toepassing. Ook hier geldt dat bij nieuwbouw zon op dak dient te worden gerealiseerd.
3. Zon in het landschap is mogelijk onder bepaalde voorwaarden, afhankelijk van de context.
4. De groene longen van Almelo en N2000-gebieden zijn uitgesloten voor de opwek van grootschalige zonne-energie.

De voorkeursvolgorde is gevisualiseerd op een visiekaart. Figuur 13 betreft een uitsnede van de kaart. De projectlocatie is aangeduid in het rood.

figuur 13. Visiekaart voorkeursvolgorde zonne-energie (bron: Duurzame Energieladder Almelo)

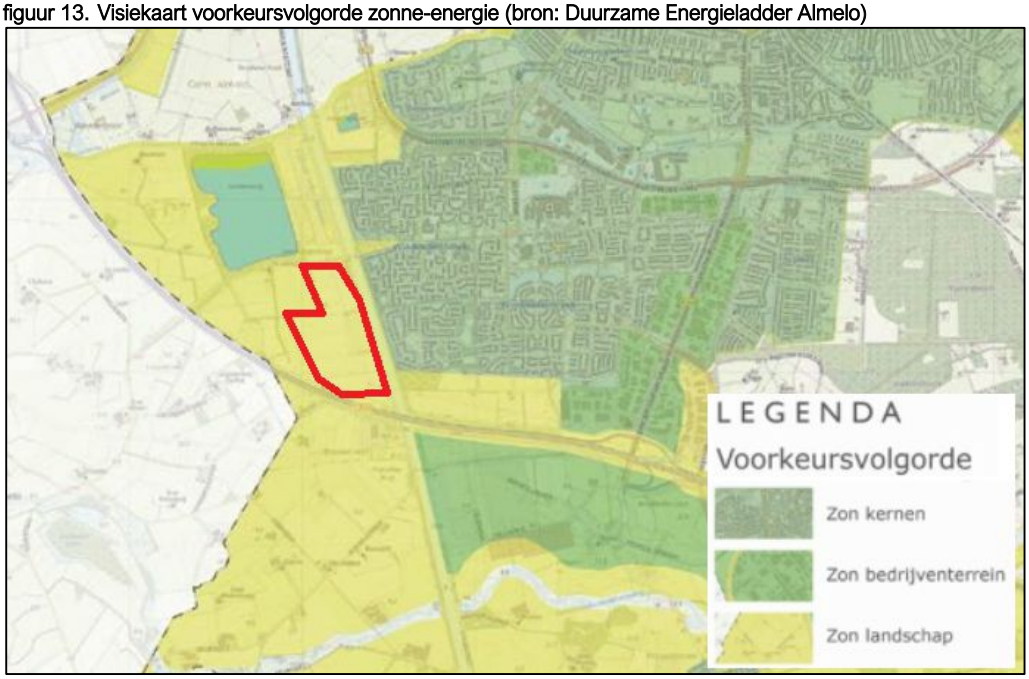

De locatie maakt onderdeel uit van het landschap. Daarmee bevindt de beoogde ontwikkeling zich op de derde trede van de Duurzame Energieladder. De opwekking van zonne-energie is hier onder voorwaarden mogelijk.

Landschapstypen en 'groene longen'

Een nadere studie van de verschillende landschapstypen en het landgebruik rond de stad geeft meer inzicht in de locaties die voor grootschalige opwek geschikt zijn. Gemeente Almelo wil met de energietransitie de huidige kwaliteiten van het landschap zoveel mogelijk respecteren, en vanuit een gebiedsgerichte benadering een extra kwaliteit geven aan het landschap en het landgebruik, zogenaamde 'meepakkers'.

figuur 14. Groene longen en landschapstypen (bron: Duurzame Energieladder Almelo)

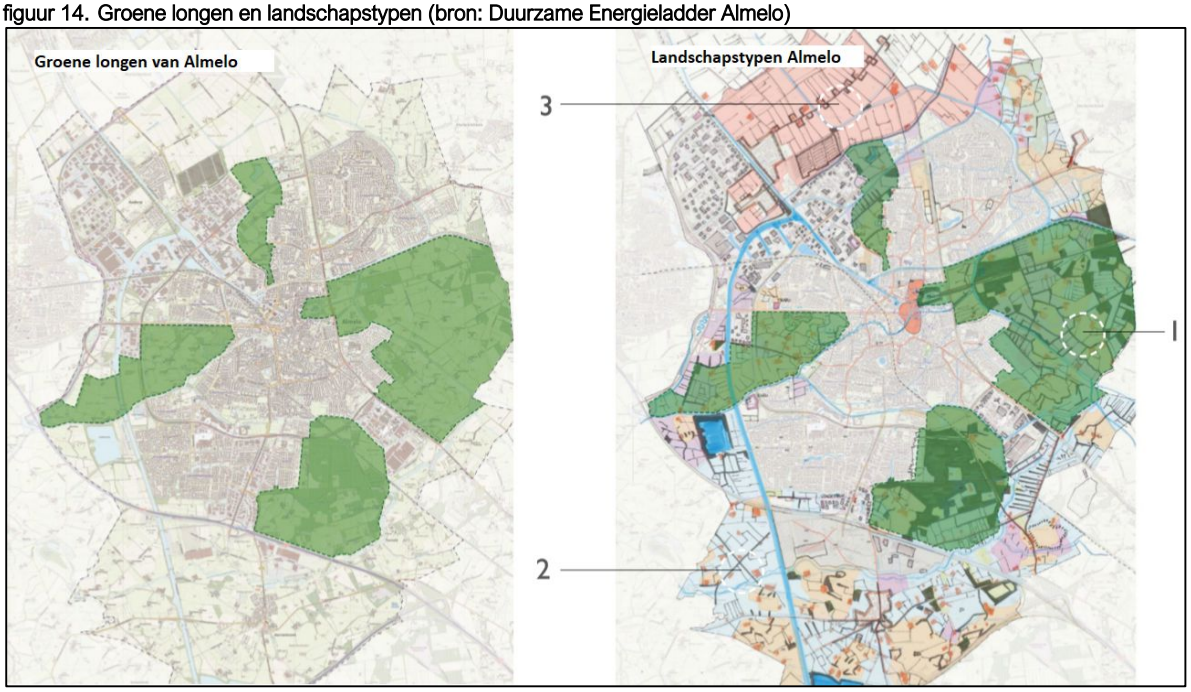

Groene longen
De Gemeente Almelo heeft een grote diversiteit en fijnmazigheid aan landschappen. Om de kenmerkende landschappelijke structuur van de gemeente Almelo te beschermen heeft de gemeente Almelo de zogenaamde 'groene longen' aangewezen. Deze vier gebieden met een landelijk karakter reiken tot diep in de stad. De projectlocatie grenst direct aan één van de gebieden aangeduid als 'groene long'. Het gaat om de noordelijke groene long, met een minder sterke identiteit dan de andere groene longen. Het gebied herbergt meerdere functies, zoals een manege, landbouw en sportfaciliteiten.

Landschapstype
Almelo kent daarnaast drie typen landschappen. Het gaat om de volgende drie, waarbij de nummering correspondeert met de nummering op de kaart in figuur 15.
1. Oud ontginningslandschap: Hoevenlandschap.
2. Jong ontginningslandschap: Heide- en broekontginninglandschap.
3. Veenontginninglandschap.

De locatie is gelegen binnen het jong ontginninglandschap.

Clustergebieden
De gemeente kiest ervoor om clustergebieden vast te stellen voor grootschalige energieopwekking. Dat betekent dat:
1. de opwek geclusterd (dicht bij elkaar) zal plaatsvinden;
2. de opwek een zekere mate van grootschaligheid krijgt
3. de gemeente gebieden wil aanwijzen waar dat het beste kan plaatsvinden op basis van de kansen- en belemmeringenkaart en de landschapsanalyse.

Daarbij geldt dat onder andere het jongontginninglandschap relatief open is en vaak grote rechthoekige structuren kent en daarom geschikt lijkt voor grootschalige opwek. In het kader van de Duurzame Energieladder Almelo is een nadere analyse uitgevoerd en zijn clustergebieden aangewezen. Vier gebieden zijn onderzocht, waarvan er twee direct zijn aangewezen als clustergebied (groen op de kaart). De projectlocatie ligt in zoekgebied 2.

figuur 15. Zoekgebieden clustergebieden grootschalige opwek duurzame energie (bron: Duurzame Energieladder Almelo)

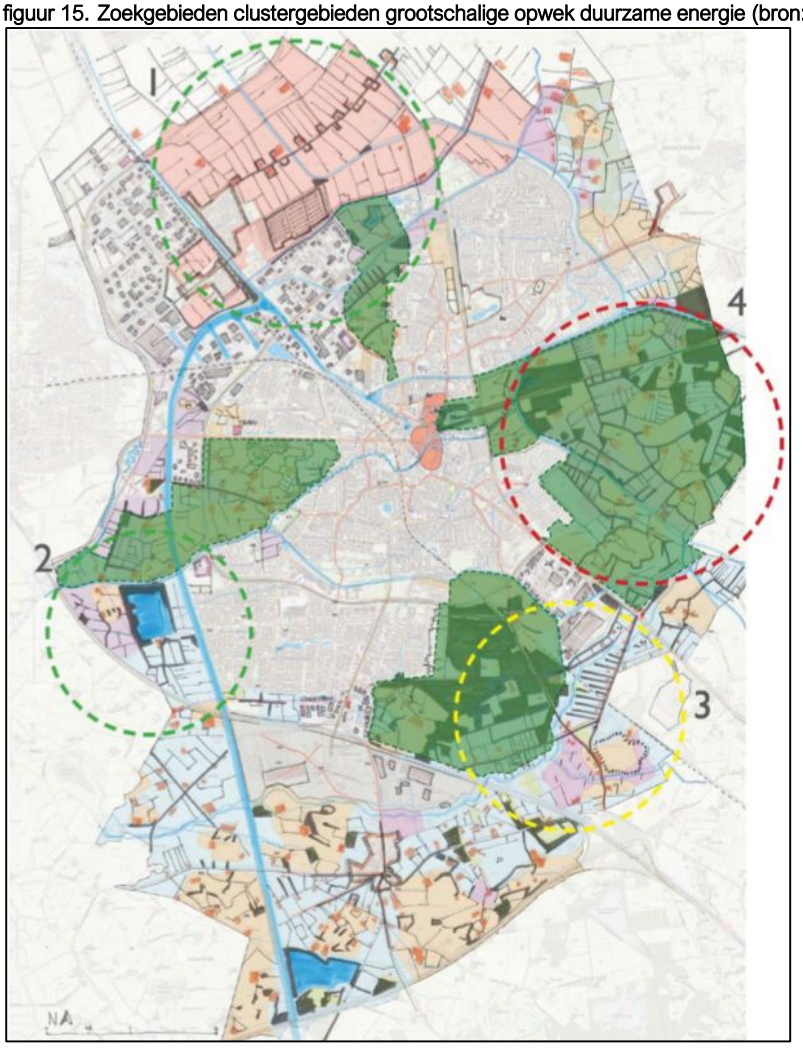

Zoekgebied 2 ligt aan de westkant van Almelo. Het wordt omsloten door grootschalige infrastructuur zoals het kanaal en de snelweg, waardoor het gebied geïsoleerd ligt. Er loopt een hoogspanningsleiding evenwijdig aan het kanaal. De Leemslagenplas met bosranden vormt het hart van het gebied. De gronden rondom de plas zijn divers en er is geen sterke identiteit of binding. De overwegend jonge ontginningen geven het gebied een open uitstraling. Het gebied ligt dicht bij de stad en met een zorgvuldige gebiedsontwikkeling kan het gebied weer betekenis krijgen voor de stad. Mede hierdoor wordt het gebied geschikt geacht als clustergebied voor de opwek van duurzame energie.

Waardenkaart Almelo West

Vanuit de (cultuur)historie en gebiedskenmerken is de waardenkaart opgesteld. Het geeft een beeld van de belangrijke en betekenisvolle structuren in het gebied. Het doel is de kernkwaliteiten zichtbaar te maken en te definiëren. Bij de ontwikkeling van grootschalige opwek dient rekening te worden gehouden met deze waarden. Figuur 16 toont deze waardenkaart. De projectlocatie is aangeduid in het rood.

figuur 16. Waardenkaart Almelo West (bron: Duurzame Energieladder Almelo)

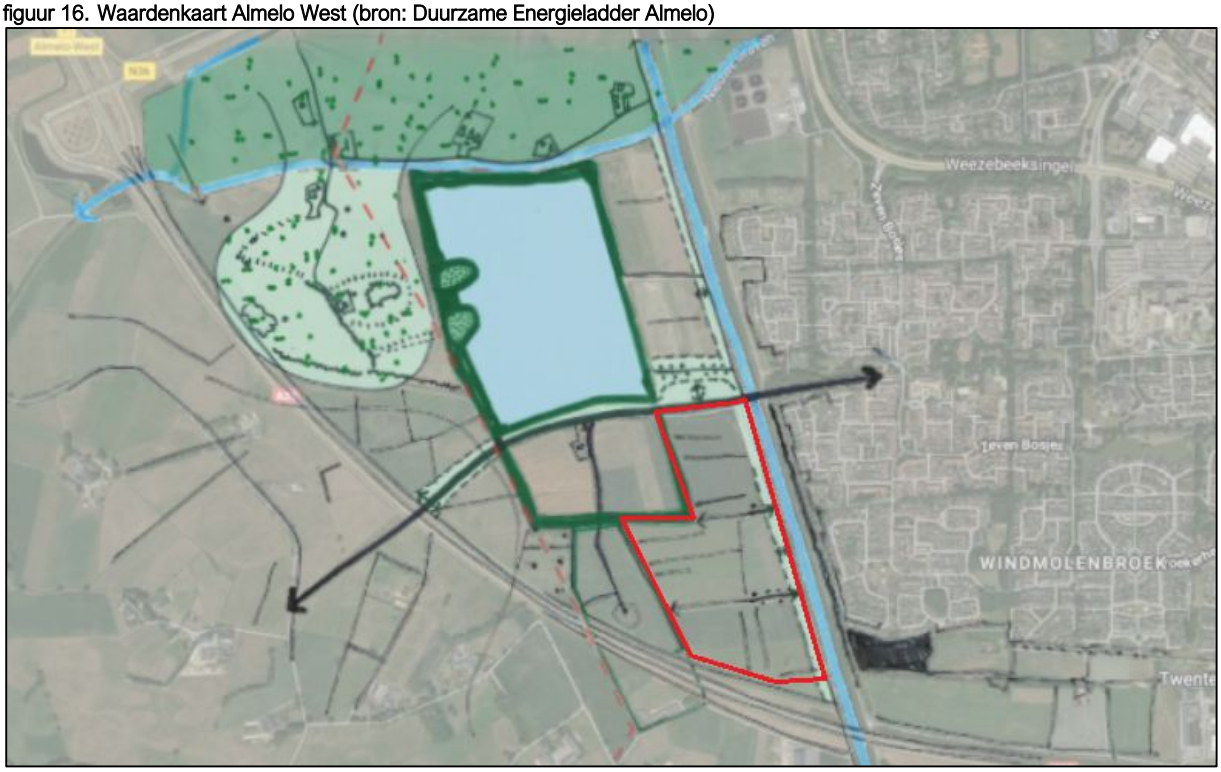

Het Leemslagengebied bestaat grofweg uit de volgende structuren:

- de rechthoek;
- leemslagenweg en erf;
- oud ontginningenlandschap;
- broekontginningen;
- kanaal;
- markegrens.

Binnen het oud ontginningenlandschap is geen ruimte voor grootschalige opwek van zon. Voor het overige geldt dat de kwaliteiten van de structuren kansen en/of randvoorwaarden bieden.

Kansen en randvoorwaarden zonne-energie Almelo West

Naar aanleiding van de bovenstaande analyses kunnen randvoorwaarden worden benoemd voor de aanleg van een zonnepark. Voor onderhavig project gelden onder andere de volgende randvoorwaarden.

De zonneparken bewaren een afstand tot belangrijke structuren in het landschap zoals het Twentekanaal, A35 en de Leemslagenweg. Zonneparken onderling dienen bovendien voldoende afstand tot elkaar te houden, zodat het past bij de maat en schaal van het omliggende landschap. Bovendien dient de kavelstructuur te worden gevolgd en dient te worden voorzien in een versterking van de kernkwaliteiten van het gebied.

<u>Meepakkers</u>

Het ontwikkelen van grootschalige opwek van duurzame energie heeft veel impact op de ruimte. Naast de noodzakelijke landschappelijke inpassing van een zonnepark of windmolen zijn meekoppelkansen, of 'meepakkers' zoals Almelo dat noemt, vereist. Zodat zonneparken en windmolens hierdoor meer kunnen betekenen voor andere opgaven, het gebied en omwonenden. De volgende meepakkers worden onderscheiden:

- Multifunctionaliteit en meervoudig ruimtegebruik
- Versterken en herstellen landschapsstructuren
- Versterken en herstellen landschapselementen
- Ruimte voor waterberging
- Routes en recreatieve dooradering
- Versterken biodiversiteit
- Energieopslag
- Stadslandbouw en lokale voedselproductie
- Educatie en bewustwording

Zonnepark De Leemslagen

Binnen De Leemslagen bieden specifieke meepakkers kansen voor ontwikkeling. Daarnaast gelden specifieke randvoorwaarden. In onderstaande tabel worden alle randvoorwaarden en meepakkers benoemd en wordt, onder verwijzing naar paragraaf 2.2 en bijlage 1 van deze ruimtelijke onderbouwing, beknopt aangegeven op welke wijze hier in het ontwerp rekening mee wordt gehouden. Daarmee wordt een totaaloverzicht geboden. Geconcludeerd kan worden dat de ontwikkeling aan de voorwaarden voldoet.

Randvoorwaarden (normen)	Relatie tot project
Afstand tot Twentekanaal, A35 en de Leemslagenweg	Er wordt voldoende afstand gehouden tussen het zonneveld en genoemde structuren. De trafo's worden bovendien langs de kavelranden geplaatst, maar niet langs het Twentekanaal, de A35 en de Leemslagenweg.
Voldoende afstand tussen zonneparken	N.v.t.
Korrelgrootte passend	Met een park van (bruto) 23 ha binnen het plangebied past de maat en schaal van het park in de omgeving.
Richting passend	Bestaande kavelrichting wordt gerespecteerd en benut voor de landschappelijke inpassing.
Hoogte passend	Hoogte van de panelen max. 3 meter, passend bij de kenmerkende hoogteverschillen in het gebied. Zowel vanaf de dijk als vanaf de snelweg blijft zicht over het zonnepark mogelijk als gevolg van de verdiepte ligging van het veld.
Dichtheid passend	Goede balans tussen groen/blauw en zonneveld, waarbij is gezocht naar een zo optimaal mogelijke invulling van het gebied zonder hierbij een onevenredige verdichting van het gebied en de bodem te creëren. Dichtheid past bij de Gedragscode Zon op Land van Holland Solar en laat ruimte voor de verdere ontwikkeling van het bodemleven, biodiversiteit en waterberging.
Locatie trafo's passend	De trafo's worden geplaatst aan de kavelranden, parallel aan de lijn voor de hoogspanningsverbinding.
Dooradering toereikend	Er wordt voorzien in diverse wandel- en struinpaden. Daarnaast is door de bestaande watergangen te respecteren tevens sprake van een blauwe dooradering in het gebied en is sprake van behoud en versterking van groenstructuren.
Hekken ingetogen	Hekwerken worden uitgevoerd in gecoat staafmathekwerk. Dit hekwerk heeft een hoogwaardige uitstraling en zorgt ervoor dat er geen barrière ontstaat voor kleine dieren. De poorten zijn van eenzelfde familie als het hekwerk.

Routes toegevoegd	Diverse recreatieve wandel- en struinroutes worden in en rondom het gebied toegevoegd.
Randen met kwaliteit	Langs de noord- en noordwestrand is al een brede houtwal aanwezig. Langs de randen aan de zuidwestzijde wordt nieuw struweel aangebracht. Hiervoor wordt streekeigen vegetatie gebruikt.
Participatie	Binnen het project wordt voorzien in maatschappelijke participatie en financiële participatie. Voor nadere informatie en omschrijving van het proces wordt verwezen naar paragraaf 5.2 van voorliggende ruimtelijke onderbouwing.
Kernkwaliteiten versterkt	Er wordt rekening gehouden met gebiedskenmerken en kernkwaliteiten. Vergroting landgoederenkarakter door versterking groen raamwerk. Rechthoek wordt door realisatie van zonnepark en daaruit volgende lijnen in het landschap versterkt.

Meepakkers (kansen)	Relatie tot project
Multifunctionaliteit en meervoudig ruimtegebruik	Versterking biodiversiteit, natuurwaarden en recreatie.
Versterken en herstellen van landschapsstructuren en landschapselementen	Vergroting landgoederenkarakter door versterking groen raamwerk.
Stadslandbouw en lokale voedselproductie	Boomgaard met vruchtdragende bomen
Routes en recreatieve dooradering	Wandel- en struinroutes door en rondom zonnepark.
Versterken biodiversiteit	Paddenpoel voor amfibieën, kruiden- en bloemrijk zaadmengsel voor bijen, libellen, etc.
Educatie en bewustwording.	Informatiepanelen bij rustplekken.

Conclusie

De realisatie van zonnepark De Leemslagen past binnen de beleidsuitgangspunten van de gemeente die zijn vastgesteld voor de ontwikkeling van zonneparken. Aan de diverse voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast gaat het plan uit van het toevoegen van een meervoudige maatschappelijke meerwaarde, onder meer op het gebied van biodiversiteit en recreatie. De beoogde ontwikkeling is daarmee in lijn met de Duurzame Energieladder Almelo.

4 Omgevingsaspecten

4.1 Verkeer en parkeren

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient de verkeers- en parkeersituatie beoordeeld te worden om er voor te zorgen dat wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid en een goede ontsluiting alsook om ongewenste verkeerssituaties zoals een te grote verkeersdruk op een weg, te voorkomen.

Verkeersgeneratie en parkeerbehoefte

Van een zonnepark gaat nagenoeg geen verkeersaantrekkende werking uit, anders dan enkele verkeersbewegingen ten behoeve van beheer en onderhoud van het park. Recreatie wordt in dit zonnepark gestimuleerd door onder andere de aanleg van wandel- en struinroutes. Het is echter niet de bedoeling dat een park wordt gecreëerd waar een zodanige aantrekkende werking van uitgaat, dat dit de aanleg van parkeerplaatsen in het gebied rechtvaardigt. Het gebied blijft uitsluitend toegankelijk voor langzaam verkeer.

Ontsluiting

De ontsluiting vindt plaats vanaf de kanaaldijk (Breesegge) ter plaatse van de noordelijke of zuidelijke doorsteek. Een halfverhard pad loopt door tot onder de hoogspanningskabels. Daarvandaan zal het ontsluitingspad naar het noorden en zuiden evenwijdig met de hoogspanningskabels lopen.

Conclusie

Er vinden geen grote wijzigingen plaats in de verkeerssituatie ter plaatse. De verkeersaantrekkende werking is laag en parkeerplaatsen zijn niet nodig. Verkeer en parkeren vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.2 Archeologie

4.2.1 Algemeen

Erfgoedwet

De Erfgoedwet bevat de geldende wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. De wet regelt tevens de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem. De uitvoering van de Erfgoedwet en de integratie van archeologie en ruimtelijke ordening is primair een gemeentelijke opgave. De gemeente is verplicht om in nieuwe bestemmingsplannen rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Dit volgt uit een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en maakt onderdeel uit van de modernisering van de monumentenzorg. De Erfgoedwet is een voorloper op de Omgevingswet, welke naar verwachting in 2021 in werking treedt.

Nota Belvedère (1999)

Vanuit een ontwikkelingsgerichte visie op de omgang met cultuurhistorie worden in de Nota Belvedère beleidsmaatregelen voorgesteld die tot een kwaliteitsimpuls bij de toekomstige inrichting van Nederland zouden moeten leiden. Doelstelling van de nota is om de alom aanwezige cultuurhistorische waarden sterker richtinggevend te laten zijn bij de inrichting van Nederland. Dit met als doel het aanzien van Nederland aan kwaliteit te laten winnen en tegelijkertijd de onderlinge samenhang van cultuurhistorische waarden op het terrein van de archeologie, gebouwde monumenten en historische cultuurlandschap te versterken.

Archeologische verwachtingen- en beleidsadvieskaart gemeente Almelo

De archeologische verwachtingenkaart van de gemeente Almelo geeft een indicatie vooraf van de kans op een archeologische vondst. De kaart is opgesteld op basis van archeologische rapporten uit het verleden, vondsten en cultuurhistorisch onderzoek. De archeologische beleidsadvieskaart vertaalt de

verwachtingenkaart in een aantal waardes die betrokken worden bij de ruimtelijke plannen van de gemeente Heusden. Beide kaarten worden toegelicht in het achtergronddocument. Een vertaling van de archeologische verwachting en het beleid is opgenomen in gemeentelijke bestemmingsplannen.

4.2.2 Relatie tot ontwikkeling

Ter plaatse van de projectlocatie geldt op basis van het bestemmingsplan geen dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie'. Daaruit kan worden geconcludeerd dat het projectgebied geen of een lage archeologische verwachting kent. Aan de hand van de gemeentelijke 'Archeologische verwachtingskaart' is daarom beoordeeld in hoeverre archeologie een rol speelt binnen de projectlocatie. Figuur 17 toont een uitsnede van deze kaart.

figuur 17. Archeologische verwachtingskaart

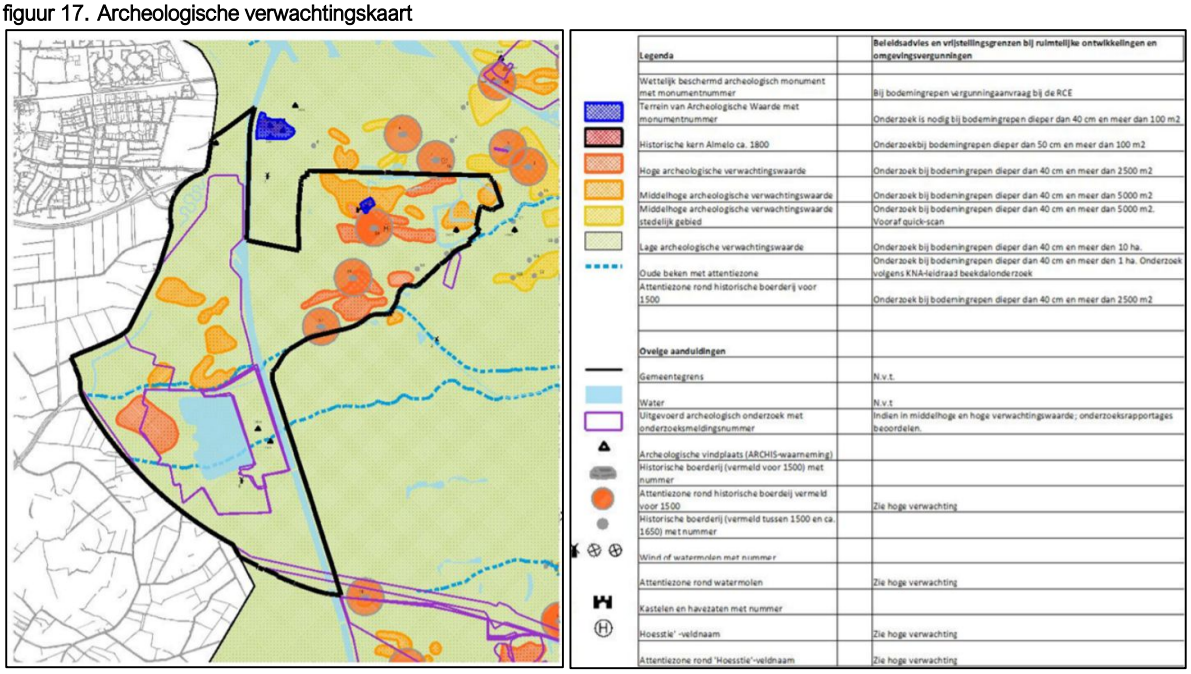

Legenda	Beleidsadvies en vrijstellingsgrenzen bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen
Wettelijk beschermd archeologisch monument met monumentnummer	Bij bodemingrepen vergunningaanvraag bij de RCE
Terrein van Archeologische Waarde met monumentnummer	Onderzoek is nodig bij bodemingrepen dieper dan 40 cm en meer dan 100 m2
Historische kern Almelo ca. 1800	Onderzoekbij bodemingrepen dieper dan 50 cm en meer dan 100 m2
Hoge archeologische verwachtingswaarde	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer dan 2500 m2
Middelhoge archeologische verwachtingswaarde	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer dan 5000 m2
Middelhoge archeologische verwachtingswaarde stedelijk gebied	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer dan 5000 m2. Vooraf quick-scan
Lage archeologische verwachtingswaarde	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer den 10 ha.
Oude beken met attentiezone	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer den 1 ha. Onderzoek volgens KNA-leidraad beekdalonderzoek
Attentiezone rond historische boerderij voor 1500	Onderzoek bij bodeningrepen dieper dan 40 cm en meer dan 2500 m2
Overige aanduidingen	
Gemeentegrens	N.v.t.
Water	N.v.t
Uitgevoerd archeologisch onderzoek met onderzoeksmeldingsnummer	Indien in middelhoge en hoge verwachtingswaarde; onderzoeksrapportages beoordelen.
Archeologische vindplaats (ARCHIS-waarneming)	
Historische boerderij (vermeld voor 1500) met nummer	
Attentiezone rond historische boerdeij vermeld voor 1500	Zie hoge verwachting
Historische boerderij (vermeld tussen 1500 en ca. 1650) met nummer	
Wind of watermolen met nummer	
Attentiezone rond watermolen	Zie hoge verwachting
Kastelen en havezaten met nummer	
Hoesstie' -veldnaam	Zie hoge verwachting
Attentiezone rond 'Hoesstie'-veldnaam	Zie hoge verwachting

Voor de projectlocatie geldt een lage archeologische verwachting. Op basis van deze verwachtingswaarde hoeft alleen archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd wanneer een gebiedsontwikkeling leidt tot grondroerende werkzaamheden op een diepte van meer dan 40 cm, én wanneer deze grondroering een oppervlakte van meer dan 10 ha beslaat. Verder blijkt uit de archeologische verwachtingskaart dat over een deel van de projectlocatie reeds archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Alleen wanneer een middelhoge of hoge verwachting geldt, dient dit onderzoek nader te worden beoordeeld in relatie tot de geplande ontwikkeling. Omdat hier een lage verwachting geldt, hoeft geen nadere beoordeling aan de hand van dit onderzoek plaats te vinden.

De projectlocatie omvat een oppervlakte van ca. 23 ha. De daadwerkelijke grondroering omvat echter een aanzienlijk kleinere oppervlakte. Daarbij is van belang dat de funderingspalen waarop de panelen worden geplaatst, niet tot een significante bodemverstoring leiden. Het gaat hier om paaltjes met een diameter van maximaal 10 cm, die op onderlinge afstand van zo'n 4 tot 4,5 meter worden geplaatst. Het panelenveld leidt dan ook niet tot grondroering waarvoor onderzoek nodig is. Daar waar omvormers worden voorzien en een kabelsleuf wordt gegraven ten behoeve van de aansluiting op het net, is wel sprake van grotere grondroeringsoppervlakten. Deze oppervlakte blijft echter ruimschoots beneden de vrijstellingsgrens van 10 ha. Aanvullend geldt dat ingrepen ten behoeve van de landschappelijke inpassing ook kunnen leiden tot de nodige grondroering. Ook daarmee wordt de vrijgestelde 10 ha echter niet overschreden.

Conclusie

Gelet op de lage archeologische verwachting en de geplande ingrepen in het gebied, kan worden

geconcludeerd dat archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is. Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.3 Cultuurhistorie

4.3.1 Algemeen

Nota Belvedère (1999)
Vanuit een ontwikkelingsgerichte visie op de omgang met cultuurhistorie worden in de Nota Belvedère beleidsmaatregelen voorgesteld die tot een kwaliteitsimpuls bij de toekomstige inrichting van Nederland zouden moeten leiden. Doelstelling van de nota is om de alom aanwezige cultuurhistorische waarden sterker richtinggevend te laten zijn bij de inrichting van Nederland. Dit met als doel het aanzien van Nederland aan kwaliteit te laten winnen en tegelijkertijd de onderlinge samenhang van cultuurhistorische waarden op het terrein van de archeologie, gebouwde monumenten en historische cultuurlandschap te versterken.

4.3.2 Relatie tot ontwikkeling

Van nature was de omgeving van de projectlocatie een gebied met dekzandkopjes en lagere beekvlakten dat in de middeleeuwen door de mens in cultuurland is omgezet. Het relatief open gebied kan worden getypeerd als oud cultuurland dat bestaat uit bouwlanden op de hogere dekzandkoppen en weide en hooilanden in de lagere landschappelijke delen. Door de kleinschalige landschapsvormen is de verkaveling onregelmatig blokvorming en zeer gevarieerd. Dit is ook terug te zien op de diverse kaartlagen van de 'Catalogus Gebiedskenmerken' (zie paragraaf 3.2.3). De bestaande kenmerken van dit landschap blijven met de aanleg van het zonnepark behouden en worden waar mogelijk versterkt of verder ontwikkeld.

Ter plaatse van de projectlocatie bevinden zich geen monumenten. Dergelijke waarden in de nabijheid van de projectlocatie worden bovendien niet aangetast door de aanleg van een zonnepark. Voorts is de locatie niet aangeduid als beschermd stads- of dorpsgezicht.

4.1.1 Conclusie

Cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.4 Water

4.4.1 Algemeen

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening is het doorlopen van de watertoets verplicht voor alle ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is, om in overleg tussen de initiatiefnemer en de waterbeheerder aandacht te besteden aan de waterhuishoudkundige aspecten, zodat de waterhuishoudkundige doelstellingen worden gewaarborgd. De uitgangspunten voor het watersysteem dienen op een juiste wijze in het plan te worden verwerkt.

4.4.2 Relatie tot ontwikkeling

Het projectgebied ligt in het beheergebied van het waterschap Vechtstromen. De ontwikkelplannen zijn voorgelegd aan het bevoegd gezag. De reactie op het plan, ontvangen op 13 mei 2020, is in onderhavige paragraaf verwerkt.

Waterkwaliteit
Bij de totstandkoming van het project worden uitloogbare materialen, zoals lood, koper en zink niet toegepast, zodat schoon hemelwater hier niet mee in aanraking kan komen. Zo heeft de ontwikkeling geen negatief effect op de (grond)waterkwaliteit ter plaatse.

Waterkwantiteit

Op het moment dat een projectgebied over een oppervlakte van meer dan 1.500 m^2 verhard wordt, geldt een compensatieplicht. Compenserende maatregelen zijn bijvoorbeeld de aanleg van een zaksloot, vijver, wadi's, of bodempassage. Daarbij hanteert het waterschap de 55 mm vuistregel, wat betekent dat 55 mm maal de toename van het verhard oppervlak ingericht dient te worden voor waterberging. Daarbij wordt het resultaat uitgedrukt in kubieke meters. Wanneer de vrijstellingsgrens van 1.500 m^2 niet overschreden wordt, is compensatie niet nodig.

Binnen onderhavig project geldt dat nagenoeg geen verharding plaatsvindt. De zonnepanelen worden in een schuine hoek geplaatst, waardoor hemelwater via de panelen de ondergelegen grond in kan lopen. De gronden blijven zich daarom gedragen als onverharde grond. Bestaande watergangen worden bovendien niet gedempt. Noodzakelijke paden ten behoeve van beheer en onderhoud worden waterdoorlatend uitgevoerd en bovendien zodanig dat hemelwater niet via die paden naastgelegen waterlopen in kan stromen. De toename aan verharding als gevolg van deze planonderdelen is derhalve relatief beperkt. Naast panelen en beheerpaden worden ook noodzakelijke trafohuisjes gerealiseerd. Deze hebben wel een toename van de verharding tot gevolg, maar de omvang ervan is ten opzichte van het geheel eveneens beperkt en blijven ruimschoots onder de grens van 1.500 m^2. Compensatie en een watervergunning is daarbij niet aan de orde.

Oppervlaktewateren

Het plangebied wordt doorsneden door een aantal waterlopen van het waterschap Vechtstromen. De waterlopen hebben een belangrijke aan-, af-, en doorvoer functie. Voor het onderhoud van deze waterlopen is een obstakelvrije zone van 5 meter vanaf de insteek noodzakelijk. In deze obstakelvrije zone mag niet zonder toestemming van het waterschap worden gebouwd. Met de obstakelvrije zone wordt rekening gehouden. Hierdoor is een watervergunning niet noodzakelijk. Overige watergangen in het projectgebied die niet op de kaart zijn weergegeven, hebben geen bijzonder waterschapsbelang.

figuur 18. Weergave Leggerkaart Waterschap Vechtstromen (bron: https://vechtstromen.maps.arcgis.com)

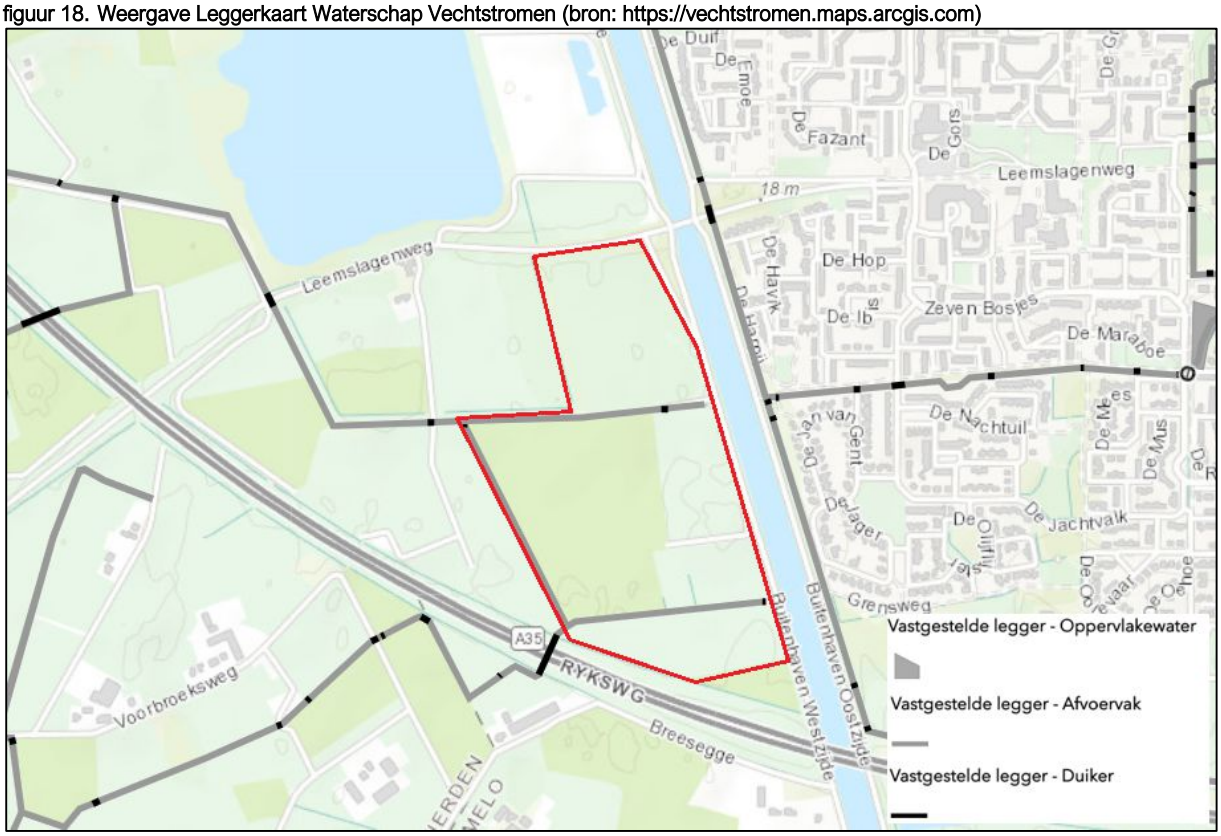

Veiligheid
De locatie is niet gelegen binnen (een beschermingszone van) een waterkering.

4.4.3 Conclusie
De ontwikkeling heeft geen (significant) negatieve invloed op de waterhuishoudkundige situatie ter plaatse. Het wateraspect vormt daarmee geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.5 Natuur

4.5.1 Algemeen
Sinds 1 januari 2017 is één wet van toepassing die de natuurwetgeving in Nederland regelt: de Wet natuurbescherming. De wet ligt in de lijn van Europese wetgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wet natuurbescherming vervangt de Boswet, de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Wet natuurbescherming
Via de Wet natuurbescherming wordt de soortenbescherming en gebiedsbescherming geregeld. De soortenbescherming heeft betrekking op alle, in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in de bijlage van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat, bij planvorming, uitdrukkelijk rekening gehouden moet worden met gevolgen, die ruimtelijke ingrepen hebben, voor instandhouding van de beschermde soort.

Gebiedsbescherming wordt geregeld middels de Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming moet uitgesloten worden dat significante negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebieden. Hier kan sprake van zijn wanneer een ontwikkeling binnen een Natura 2000-gebied plaatsvindt, maar ook stikstofdepositie kan verslechterende gevolgen hebben voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Deze gevolgen kunnen significant zijn wanneer een plan, project of handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die overbelast zijn. Voorheen gold hier de Regeling PAS (Programmatische aanpak Stikstof) voor, maar naar aanleiding een tweetal belangrijke uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (mei 2019) is deze regeling komen te vervallen. Als gevolg hiervan dient in Nederland voor elk project een stikstofdepositieberekening uitgevoerd te worden, en kan al sprake zijn van een negatief effect op het moment dat de rekenresultaten meer depositie dan 0,00 mol/ha/jr weergeven.

Natuurnetwerk Nederland
Het natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. NNN is tevens opgenomen in het streekplan van de provincie. Indien het projectgebied in het NNN gelegen is, verlangt de provincie een 'nee-tenzij-toets'. Afhankelijk van de provincie kan dit ook gelden voor projectgebieden in de nabijheid van het NNN.

4.5.2 Relatie tot ontwikkeling
Ten behoeve van de ontwikkeling is door Van der Goes & Groot een quickscan uitgevoerd naar de effecten op beschermde soorten en gebieden. De rapportage van 13 april 2020 is bijgevoegd in de bijlagen bij voorliggende onderbouwing. De resultaten worden in deze paragraaf per onderdeel beschreven. Opgemerkt wordt dat ten tijde van het uitvoeren van de quickscan een groter ontwikkelgebied is onderzocht, waarbij de gronden ten oosten van de Leemslagenplas in het onderzoek zijn betrokken. Nadien is ervoor gekozen enkel het gebied ten zuiden van de Leemslagenweg te ontwikkelen tot zonneveld.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Verspreid rondom de projectlocatie is sprake van een aantal Natura 2000-gebieden. Figuur 19 maakt deze gebieden inzichtelijk ten opzichte van de projectlocatie. Het gaat om de volgende gebieden:

- Wierdenseveld, op een afstand van ca. 8 km
- Sallandse Heuvelrug, op een afstand van ca. 16 km
- Borkeld, op een afstand van ca. 11,5 kilometer
- Lonnekermeer, op een afstand van ca. 16 km.

Het meest dichtstbijzijnde gebied betreft de Wierdense Veld op een afstand van ca. 8 km van het plangebied. Gezien de grote afstand en de uit te voeren werkzaamheden worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden. Een Wnb-vergunning is niet nodig.

figuur 19. Natura 2000-gebieden omgeving projectgebied (bron: Atlas Kaarten)

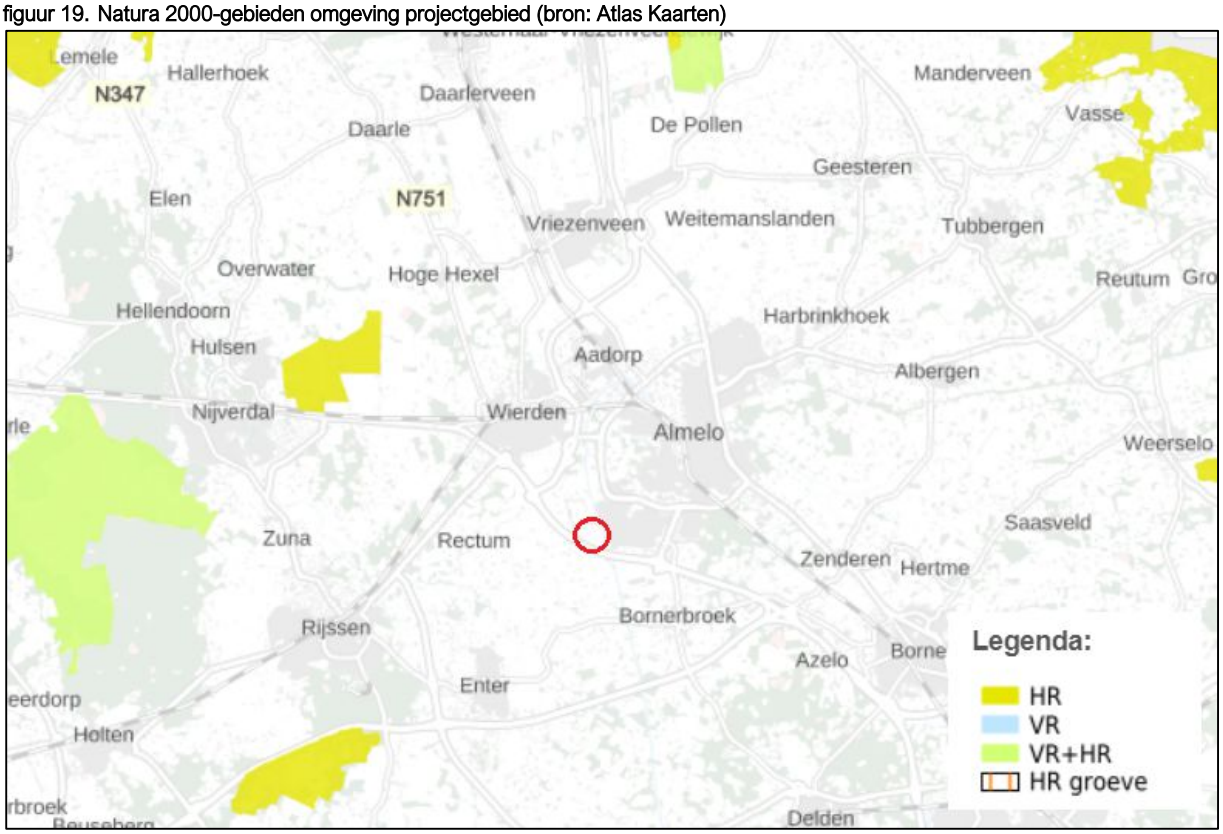

Stikstof

In het kader van de Wet natuurbescherming dient naast directe gevolgen door licht, geluid of optische verstoring ook ingegaan te worden op mogelijke stikstofdepositie op daartoe gevoelige gebieden als gevolg van de ontwikkeling. Bij de aanleg van een zonnepark is daarbij alleen de aanlegfase relevant, omdat de gebruiksfase geen stikstofdepositie als gevolg heeft. Voor de beoordeling van de aanlegfase is door bureau Cauberg-Huygen een stikstofdepositieberekening uitgevoerd. De notitie van 4 juni 2021 is opgenomen in de bijlagen bij deze ruimtelijke onderbouwing. De berekening heeft geen depositiewaarden opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

NNN

Op basis van het kaartmateriaal van de provincie Overijssel kan worden bepaald of een projectlocatie in of in de nabijheid van het NNN gelegen is. Zoals is weergeven op figuur 20 ligt projectlocatie niet in een

NNN-gebied en is deze ook niet gelegen nabij een NNN gebied. De rode pijl geeft de projectlocatie globaal aan.

figuur 20. Projectlocatie in verhouding tot NNN gebieden (bron: NNN kaart Overijssel)

Soortenbescherming

Onderdeel van de uitvoering van de quickscan is een locatiebezoek om de geschiktheid voor beschermde soorten van het gebied te onderzoeken. Zoals eerder aangegeven is tijdens het locatiebezoek een groter gebied onderzocht. Voor beschermde soorten geldt op basis van de quickscan dat alleen nader onderzoek nodig is indien de ontwikkeling ook langs de westkant van de Leemslagenplas plaatsvindt. Langs het water is geschikt leefgebied aanwezig voor kleine marterachtigen (Hermelijn en Wezel) en de Egel. Aangezien het ontwikkelgebied inmiddels beperkt is tot gronden ten zuiden van de Leemslagenplas, is een nader onderzoek niet noodzakelijk.

Voor het overige geldt dat de locatie mogelijk geschikt is voor vogels en vleermuizen. Voor vogels met niet-jaarrond beschermde nesten geldt dat rekening dient te worden gehouden met het broedseizoen. Vogels het mogelijk incidentele gebruik door vogels met jaarrond beschermde nesten geldt dat geen negatieve effecten worden verwacht, omdat de locatie onderdeel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Voor foeragerende vleermuizen geldt hetzelfde. Tot slot kan het plangebied gebruikt worden als klein onderdeel van een vliegroute. De aard van het plangebied zal echter niet zodanig wijzigen dat belangrijke gevolgen worden verwacht. Omdat bomen behouden blijven, blijft de vliegroute in het projectgebied intact.

4.5.3 Conclusie

De ontwikkeling van een zonnepark heeft geen negatief effect om omliggende Natura 2000-gebieden. Uit een berekening van de stikstofdepositie ter plaatse van dergelijke natuurgebieden blijkt dat geen hogere depositiewaarden dan 0,00 mol/ha/jr worden verwacht. Een nieuwe berekening is noodzakelijk naar aanleiding van de aangepaste AERIUS-Calculator. Deze berekening wordt wanneer beschikbaar aan de aanvraag toegevoegd.

De ontwikkeling vindt niet plaats binnen de begrenzing van het NNN en is het niet gelegen nabij een NNN-gebied. Van negatieve effecten van de plannen op mogelijk aanwezige beschermde soort(en) is eveneens

geen sprake omdat de werkzaamheden of het gebruik van het gebied als zonnepark geen negatieve effecten voor mogelijk aanwezige soorten met zich meebrengen.

Een vergunning of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is vooralsnog niet noodzakelijk. Ecologie vormt daarmee geen belemmering voor de ontwikkeling.

4.6 Bedrijven en milieuzonering

4.6.1 Algemeen

Milieuzonering is een instrument dat helpt bij het afwegen en verantwoorden van keuzes aangaande nieuwe woningbouw- en bedrijvenlocaties en beperkt zich tot milieuaspecten met een ruimtelijke dimensie. Het gaat hierbij om de milieuaspecten: geluid, geur, stof en gevaar, waarbij de belasting afneemt naarmate de afstand tot de bron toeneemt. Om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen op een verantwoorde afstand van bedrijven gesitueerd worden en dat nieuwe bedrijven een passende locatie in de nabijheid van woningen krijgen, is de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' opgesteld. Door toepassing te geven aan deze handreiking wordt zoveel mogelijk voorkomen dat woningen hinder en gevaar ondervinden van bedrijven en dat die bedrijven in hun milieugebruiksruimte worden beperkt.

In de handreiking zijn richtafstanden opgenomen voor een scala aan milieubelastende activiteiten, opslagen en installaties. De richtafstand geldt vanaf de grens van de inrichting tot de bestemmingsgrens van omliggende woningen en betreft nadrukkelijk een leidraad en geen norm. Indien goed gemotiveerd en onderbouwd door middel van relevant milieutechnisch onderzoek, kan ervoor worden gekozen van de richtafstand af te wijken.

figuur 2. Richtafstanden bedrijven en milieuzonering

milieucategorie	richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk	richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

De richtafstanden zijn afgestemd op het omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied. Zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat kan de richtafstand met één stap worden verlaagd indien sprake is van een omgevingstype gemengd gebied. In gemengd gebied komen direct naast woningen bijvoorbeeld winkels, horeca en kleine bedrijven voor.

4.6.2 Relatie tot ontwikkeling

In de handreiking (maart 2009): Bedrijven en milieuzonering VNG is een zonnepanelenpark niet opgenomen. Onderdeel van een zonnepark vormt ook een of meerdere omvormers en een 'collecting station'. De activiteit zou daardoor vergeleken kunnen worden met elektriciteitsdistributiebedrijven. De omvang van het op te wekken vermogen is bepalend voor de categorie waar het zonnepark mee vergeleken kan worden. In dit geval gaat het, gelet op de productie van ca. 20 MWp, om 10 - 100 MVA (SBI 2008: 35, C2). De activiteit valt dan in milieucategorie 3.1. Het maatgevende milieuaspect is het aspect geluid. Dit betekent dat voor het aspect geluid 50 meter afstand als richtafstand dient te worden gehouden tussen de omvormers en woningen. De zonnepanelen zelf veroorzaken geen geluid.

De meest nabijgelegen woonbestemming is geprojecteerd direct aan de zuidzijde van de Leemslagenplas. De afstand tussen de woonbestemming en de grens van het projectgebied bedraagt ca. 225 meter. Dit betekent dat ruimschoots wordt voldaan aan de richtafstand van 50 meter.

4.6.3 Conclusie

Het aspect bedrijven en milieuzonering vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.7 Externe veiligheid

4.7.1 Algemeen

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's die luchthavens geven vallen onder externe veiligheid. De aan deze activiteiten verbonden risico's moeten tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijven.

Het wettelijk kader voor risicobedrijven is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Normen voor ondergrondse buisleidingen zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Bij de beoordeling van de externe veiligheidssituatie zijn twee begrippen van belang:

- Plaatsgebonden risico (PR): Inwoners van een bepaald gebied kunnen te maken krijgen met plaatsgebonden risico (PR). Dit is de kans per jaar dat één persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof. In theorie zou die persoon zich onafgebroken en onbeschermd op één bepaalde plaats moeten bevinden. Deze kans mag niet groter zijn dan 1 op de miljoen. Het PR wordt 'vertaald' als een risicocontour rondom een risicovolle activiteit, waarbinnen geen kwetsbare objecten (bijvoorbeeld woningen) mogen liggen.
- Groepsrisico (GR): Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers en is een maatstaf voor de verwachte omvang van een ramp. Rondom een risicobron wordt een invloedsgebied gedefinieerd, waarbinnen grenzen worden gesteld aan het maximaal aanvaardbaar aantal personen, de zogenaamde oriëntatiewaarde (OW). Dit is een richtwaarde, waarvan het bevoegd gezag, mits afdoende gemotiveerd door middel van een gedegen verantwoording, kan afwijken. Dit betreft de zogeheten verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht geldt voor elke toename van het GR.

4.7.2 Relatie tot ontwikkeling

Een zonnepark betreft geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object. Risico's, normen en veiligheidsafstanden relevant in het kader van externe veiligheid zijn daarom niet van toepassing op de ontwikkeling van een zonnepark. Het zonnepark zelf betreft bovendien geen risicovolle activiteit.

In aanvulling op het bovenstaande dient opgemerkt te worden dat over het plangebied een 380 kV hoogspanningsverbinding loopt. De aanwezigheid van deze verbinding in de nabijheid van een zonnepark brengt geen externe veiligheidsrisico's met zich mee. Wel gelden enkele planologische beperkingen. In het kader van de te doorlopen procedure wordt overleg gevoerd met de leidingbeheerder. De hieruit voortvloeiende voorwaarden zijn meegenomen in het plan. Schriftelijke goedkeuring is aan de aanvraag omgevingsvergunning toegevoegd.

4.7.3 Conclusie

Externe veiligheid vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.8 Elektromagnetische straling

4.8.1 Algemeen

Rondom hoogspanningsleidingen en antennes is sprake van stralingen. Deze stralingen kunnen negatieve effecten met zich meebrengen op de gezondheid. Dergelijke zaken kunnen ook gelden voor zonnepanelen en overige technische toepassingen. Het is daarom van belang te beoordelen of woningen of andere gebouwen waarin personen gedurende een langere tijd verblijven in de nabijheid van de stralingveroorzakende objecten worden gerealiseerd.

4.8.2 Relatie tot het plan

Het elektromagnetisch veld dat zonnepanelen opwekken is erg zwak (laagspanning). Om de laagspanning van zonnepanelen geschikt te maken voor wisselstroom is een omvormer nodig. De omvormer zorgt wel voor een magnetisch veld. Dat veld ligt echter ruim onder de blootstellinglimiet van 100 microtesla (bron: Kennisplatform ElektroMagnetische Velden), zoals vastgesteld door de internationale commissie International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection. Dit betekent dat, zolang ruim onder deze limiet gebleven wordt, omwonenden voldoende beschermd zijn tegen de bekende gezondheidsrisico's. Daarbij wordt opgemerkt dat in de blootstellingslimieten middels een veiligheidsmarge rekening is gehouden met de onzekerheden die in het wetenschappelijk onderzoek zitten. Verder geldt dat de sterkte van het elektromagnetisch veld afneemt bij toenemende afstand. Een vuistregel is dat als de afstand twee keer zo groot wordt, de sterkte van het veld ongeveer vier keer zo laag wordt.

4.8.3 Conclusie

De elektromagnetische straling van het zonnepark vormt geen gezondheidsrisico's voor de omgeving, omdat de straling ruim onder limiet blijft.

4.9 Geluid

4.9.1 Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient, afhankelijk van het soort functie, een beoordeling plaats te vinden in het kader van geluid. Daarvoor zijn de Wet geluidhinder en/of het Activiteitenbesluit milieubeheer van belang.

Wet geluidhinder

In het kader van de Wet geluidhinder moeten geluidsgevoelige objecten voldoen aan de wettelijk bepaalde normering als het gaat om de maximale geluidsbelasting op de gevels. De limitatieve lijst geluidsgevoelige gebouwen bestaat uit:

- woningen;
- onderwijsgebouwen;
- ziekenhuizen;
- verpleeghuizen;
- verzorgingstehuizen;
- psychiatrische inrichtingen;
- kinderdagverblijven.

Relevante geluidbronnen in het kader van de Wet geluidhinder zijn wegverkeerslawaai, railverkeerslawaai en industrielawaai. Op het moment dat een van bovenstaande functies ontwikkeld wordt in de nabijheid van voornoemde geluidbronnen of binnen de zones daarvan, zal middels een geluidsonderzoek aangetoond moeten worden of er voldaan wordt aan de wettelijke voorkeursgrenswaarde. Daarnaast kan het als het gaat om bijvoorbeeld logiesruimtes (hotelkamers, recreatieve verblijven) wenselijk zijn om een goed en aangenaam binnenklimaat te kunnen waarborgen.

Activiteitenbesluit milieubeheer
Wanneer inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer worden gerealiseerd, dient er zorg voor te worden gedragen dat deze geen onacceptabele hinder richting de omgeving veroorzaken. In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn daarom normen opgenomen waaraan een inrichting dient te voldoen. Daarbij gelden verschillende normen voor de dag-, avond- en nachtperiode.

4.9.2 Relatie tot ontwikkeling

Met de realisatie van een zonnepanelenpark wordt geen geluidgevoelige functie gerealiseerd. De zonnepanelen produceren bovendien geen geluid. De Wet geluidhinder is dan ook niet van toepassing op onderhavig project.

De transformatoren kunnen wel enigszins geluid produceren. Deze worden echter geplaatst in een afsluitbaar bouwwerk waardoor sprake is van enige geluid afschermende werking. Deze technische installaties kunnen bovendien vergeleken kunnen worden met elektriciteitsdistributiebedrijven van, in dit geval, 10 - 100 MVA. Voor deze activiteit betekent daarom dat voor het aspect geluid 50 meter afstand als richtafstand dient te worden gehouden van woningen in het kader van bedrijven en milieuzonering. Aan deze afstand wordt voldaan (zie ook paragraaf 4.5).

Een zonnepark betreft in de regel ook geen inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. Alleen in uitzonderlijke gevallen zouden ze tot een inrichting gerekend kunnen worden. Bijvoorbeeld wanneer de zonnepanelen worden opgericht binnen de grenzen van een bestaande inrichting (zoals een tankstation), of wanneer de omvormers meer dan 200 MVA distribueren. Aangezien daarvan geen sprake is, zijn de algemene regels uit het Activiteitenbesluit eveneens niet van toepassing. Onderzoek in het kader van het Activiteitenbesluit is dan ook niet nodig.

4.9.3 Conclusie

Gelet op het bovenstaande vormt het aspect geluid geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.10 Lichtreflectie

4.10.1 Algemeen

Een van de ruimtelijke aspecten die bij de oprichting van zonneparken van belang kan zijn, is de reflectie van zonlicht. Het grootste deel van het zonlicht dat op de panelen terecht komt, wordt geabsorbeerd en omgezet in elektriciteit. De toplaag van zonnepanelen is echter gemaakt van glas. Hierdoor wordt ook een klein deel van het zonlicht gereflecteerd.

Voor hinder ten gevolge van reflectie bestaat geen specifiek beleid of regelgeving. Voor hinder voor omwonenden geldt echter dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening en het in standhouden van een goed woonklimaat alle relevante aspecten moeten worden meegenomen. Reflectiehinder kan in dit kader worden beschouwd. Ook met het oog op verkeersveiligheid (met name weg- en luchtvaartverkeer), is lichtreflectie een relevant aspect om in ogenschouw te nemen. Van belang daarbij is in ieder geval dat zonlicht dat op een zonnepaneel schijnt, in verband met het gladde oppervlak van het paneel in één specifieke richting wordt weerkaatst. Dit vermindert het aantal invalshoeken van waaruit mogelijk overlast ervaren kan worden als gevolg van de reflectie.

Onderzoek
In het verleden zijn in verband met de oprichting van zonneparken diverse onderzoeken uitgevoerd naar lichtreflectie, zowel in Nederland als in andere Europese landen. Een belangrijk onderzoek waar concrete conclusies uit kunnen worden getrokken betreft een onderzoek in het kader van de oprichting van een zonnepark in het Verenigd Koningrijk. Uit dit onderzoek (Visual Impact Assessment, Capital Solar Farm, december 2010) blijkt dat de panelen tussen de 82-90% zonlicht absorberen. Daaruit komt logischerwijs

dat de weerkaatsing 10-18% bedraagt. Een dergelijke reflectie van zonlicht wordt voor de luchtvaart niet als hinderlijk ervaren. Daarnaast is reflectie van 10-18% minder dan typische landelijke gebieden met een reflectie van 15-30%. In onderstaande grafiek wordt de vergelijking getrokken tussen de relflectie afkomstig van panelen ten opzichte van andere materialen. Hieruit blijkt dat alleen asfalt minder lichtreflectie kent.

figuur 21. Lichtreflectie zonnepaneel en andere veel voorkomende materialen (bron: Visual Impact Assessment, VK, Capital Solar Farm, dec. 2010)

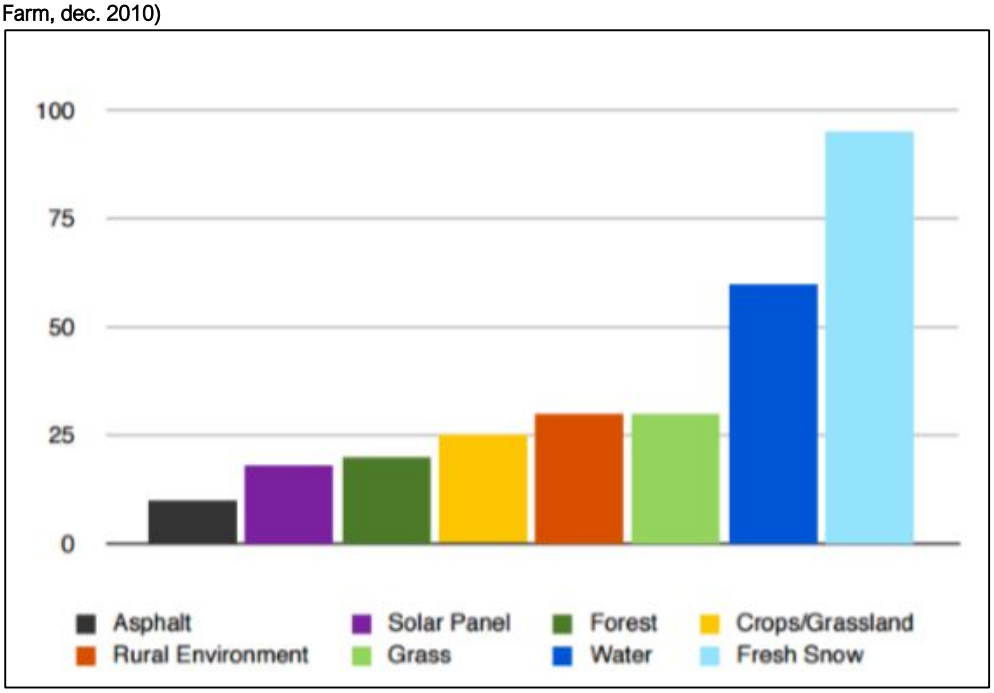

4.10.2 Relatie tot ontwikkeling

Aangezien van de zonnepanelen minder lichtreflectie uitgaat dan van andere veel voorkomende materialen, landschappen of landschapselementen rondom of in de nabijheid van zonneparken in het buitengebied, kan worden geconcludeerd dat reflectie geen belemmering vormt voor de beoogde ontwikkeling. Zowel omwonenden als het verkeer, ondervinden geen significant nadelige hinder als gevolg van lichtreflectie. Uit het onderzoek blijkt dat luchtvaartverkeer eveneens geen hinder ondervindt van de reflectie van zonnepanelen.

4.10.3 Conclusie

Voor het zonnepark geldt dat sprake is van minder reflectie dan wanneer de locatie zou (blijven) bestaan uit grasland/ agrarisch akkerland. Het aspect lichtreflectie vormt dan ook geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.11 Luchtkwaliteit

4.11.1 Algemeen

In bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn de lucthkwaliteitseisen opgenomen. Daarnaast zijn er luchtkwaliteitseisen opgenomen in het Besluit niet in betekende mate bijdragen (Besluit NIBM) en de bijbehorende ministeriële Regeling niet in betekende mate bijdragen (Regeling NIBM).

In het Besluit NIBM en de Regeling NIBM zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd

worden. Ook als het bevoegd gezag op een andere wijze, bijvoorbeeld door berekeningen, aannemelijk kan maken dat het geplande project niet in betekenende mate bijdraagt, kan toetsing van de luchtkwaliteit achterwege blijven.

De definitie van 'niet in betekenende mate' is 3% van de grenswaarde voor NO_2 en PM_{10}. De 3% komt overeen met 1,2 microgram/m^3 (µg/m^3). Als een project voor één stof de 3%-grens overschrijdt, dan verslechtert het project 'in betekenende mate' de luchtkwaliteit. De 3%-norm is in de Regeling NIBM uitgewerkt in concrete voorbeelden, waaronder:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij één ontsluitende weg en 3.000 woningen bij twee ontsluitende wegen;
- kantoorlocaties: 100.000 m^2 brutovloeroppervlak bij één ontsluitende weg en 200.000 m^2 brutovloeroppervlak bij twee ontsluitende wegen.

4.11.2 Relatie tot ontwikkeling

In onderhavig geval is sprake van de aanleg van een zonnepanelenpark. De zonnepanelen leveren duurzame energie voor ongeveer 5.700 huishoudens en hebben een CO_2-reductie van ca. 8.337 ton per jaar als gevolg. Er vindt geen uitstoot plaats van (schadelijke) stoffen door het park zelf of door het aan het park gerelateerde vervoersbewegingen. Het park heeft bovendien nagenoeg geen verkeersaantrekkende werking.

4.11.3 Conclusie

Het milieuaspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied.

4.12 Bodem

4.12.1 Algemeen

Voor bodem en bodemverontreiniging is de Wet bodembescherming (Wbb) inclusief de aanvullende besluiten leidend. In de Wbb wordt een algemeen beschermingsniveau ingesteld voor de bodem ten aanzien van het voorkomen van nieuwe verontreiniging van de bodem.

De Wbb geeft regels voor bodemverontreiniging, waarvan sprake is als het gehalte van een stof in de grond of in het grondwater de voor die stof geldende streefwaarde overschrijdt. Of een verontreiniging acceptabel is, hangt af van de aard van de verontreiniging en van de bestemming van de gronden.

4.12.2 Relatie tot ontwikkeling

Het huidige gebruik van de betreffende locatie is agrarisch. Het toekomstig gebruik van de gronden is voor een zonnepanelenpark en betreft geen bodembedreigende activiteit. De gronden zijn geschikt voor het beoogde gebruik, er is immers geen sprake van toekomstige gebruikers (zoals bewoners) die in aanraking kunnen komen met eventueel vervuilde grond. In het kader van de planologische procedure is daarom geen bodemonderzoek noodzakelijk. In een later stadium zal in het kader van de vergunning voor het bouwen een bodemonderzoek worden uitgevoerd.

4.12.3 Conclusie

De bodemkwaliteit vormt derhalve geen belemmering voor voorgenomen ontwikkeling.

4.13 (Vormvrije) m.e.r-beoordeling

4.13.1 Algemeen

De centrale doelstelling van het instrument milieueffectrapportage is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

De basis van de milieueffectrapportage wordt gevormd door de EU-richtlijn m.e.r. Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd in de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r. In het Besluit m.e.r. bestaat een belangrijk onderscheid tussen bijlage C en bijlage D. Voor activiteiten die voldoen aan de diverse criteria uit bijlage C geldt een m.e.r.-plicht. In bijlage D staan de activiteiten benoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt: er moet beoordeeld worden of sprake is van (mogelijke) belangrijke nadelige milieugevolgen. Als deze niet uitgesloten kunnen worden, geldt alsnog een m.e.r.-plicht.

In bijlage D worden in kolom 2 drempelwaarden gegeven. Indien een ontwikkeling boven de drempelwaarden uitkomt, geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht. Op het moment dat een ontwikkeling genoemd staat in bijlage D, maar onder de drempelwaarden valt, dient te worden beoordeeld of sprake kan zijn van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze beoordeling vindt plaats middels de zogeheten 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'. Sinds 16 mei 2017 dient het bevoegd gezag een m.e.r.-beoordelingsbesluit te nemen teneinde vast te stellen of voor een ruimtelijke ontwikkeling kan worden volstaan met een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Hiertoe dient een aanmeldnotitie te worden opgesteld door de initiatiefnemer. Dit volgt uit de implementatie van artikel 1, vierde lid, onder a en b, van Richtlijn 2014/52/EU.

4.13.2 Relatie tot ontwikkeling

De ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark op agrarische gronden. De realisatie van zonneparken wordt niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Wel wordt in de D-lijst een stedelijke ontwikkelingsproject genoemd (D11.2), een categorie die bij veel ruimtelijke ontwikkelingen van toepassing is. In de nota van toelichting op het Besluit m.e.r. wordt het begrip 'stedelijk ontwikkelingsproject' ook geduid. Hier wordt over gezegd: "Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Er kan overigens geen misverstand over bestaan dat ook "dorpen" hieronder vallen. Wat "stedelijke ontwikkeling" inhoudt kan van regio tot regio verschillen. Van belang hierbij is of er per saldo aanzienlijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen zijn. Indien bijvoorbeeld een woonwijk wordt afgebroken en er komt een nieuwe voor in de plaats, zal dit in de regel per saldo geen of weinig milieugevolgen hebben. Bij een uitbreiding zal er eerder sprake kunnen zijn van aanzienlijke gevolgen."

Het zonnepanelenpark betreft gelet op het voorgaande en de aard en omvang van de ontwikkeling geen stedelijk ontwikkelingsproject in de zin van het Besluit m.e.r.. Ook van andere, minder vaak voorkomende categorieën is geen sprake. Het gaat daarbij om:

- Landinrichtingsprojecten (D9).
- Industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stroom en warm water (D22.1).

Verwezen wordt naar een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 14 augustus 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:2770), waarin voor elk van de categorieën helder uiteen is gezet waarom de oprichting van een zonnepark daar niet onder valt. De ontwikkeling is dan ook niet m.e.r.(beoordelings)-plichtig. Gelet op de kenmerken van het project zullen logischerwijs ook geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden.

4.13.3 Conclusie

Voor dit project geldt geen m.e.r.-(beoordelings)plicht. Van nadelige gevolgen voor het milieu is gelet op de aard van de ontwikkeling ook geen sprake.

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

5.1.1 Economische haalbaarheid en anterieure overeenkomst

Een doel van de Wet ruimtelijke ordening inclusief de Grondexploitatiewet is dat gemeenten regie en sturing hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen in de stad (ook voor gebieden zónder gemeentelijk grondbezit). De wetgeving verplicht om de kosten die de gemeente maakt ten behoeve van die ontwikkeling te koppelen aan de ruimtelijke doelstellingen en te verhalen op diegene die de ontwikkeling tot stand brengt. Het gaat hierbij om zowel fysieke kosten (uitvoeringskosten) als ontwikkelingskosten (planvoorbereidings- en planbegeleidingskosten). Hiertoe dient een exploitatieplan te worden opgesteld. Een exploitatieplan is niet noodzakelijk, indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie anderszins is verzekerd, bijvoorbeeld door het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Voor onderhavige ontwikkeling geldt dat deze geheel plaatsvindt op gronden in particulier eigendom. Evenwel wordt ten behoeve van de ontwikkeling van het zonnepark een anterieure overeenkomst gesloten tussen de gemeente Almelo en SolarEnergyWorks. Hierin wordt overeengekomen dat kosten voortvloeiend uit de geplande ontwikkeling, in zijn geheel ten laste komen aan initiatiefnemer. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan het verleggen van eventuele planschade naar de ontwikkelaar.

Conclusie

Het project wordt door initiatiefnemer uitgevoerd. De kosten in verband met de realisatie zijn voor rekening van initiatiefnemer. Er is geen aanleiding om aan de economische haalbaarheid van het plan te twijfelen.

5.1.2 Aansluiting op het net

Of de ontwikkeling van een zonnepark haalbaar is vanuit economisch oogpunt is mede afhankelijk van de aansluiting op het net en de afstand tot dat net. Voor dit park van circa 23 hectare is de afstand tot de netwerkaansluiting op ca. 4.000 meter een afstand waarmee de aansluitkosten tot een acceptabel niveau beperkt blijven. De aansluiting op het net staat de economische haalbaarheid daarom niet in de weg.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.2.1 Planparticipatie

Het uitgangspunt bij de ontwikkeling van (grootschalige) zonnevelden is de realisatie van een zorgvuldig omgevingsproces door middel van een actieve samenwerking met de betreffende initiatiefnemer en stakeholders. Onder stakeholders wordt verstaan: iedereen die te maken heeft met het zonne-energieproject. Het gaat niet alleen om omwonenden/inwoners, maar ook om bedrijven, natuurorganisaties, belangenorganisaties en energiecoöperaties.

SolarEnergyWorks beschouwt het organiseren van participatie als een integraal onderdeel van de ontwikkeling van zonneweiden. Zonneweiden spelen een rol in de energietransitie en de overgang naar een duurzamere energiewinning. Daarbij streeft de initiatiefnemer naar een verdeling van lusten en lasten die passend is bij de lokale situatie.

In het kader van de beoogde ontwikkeling heeft een eerste inventarisatie plaatsgevonden van de reacties van de omgeving op het plan. Hieruit is gebleken dat grondeigenaren in de omgeving positief tegenover de ontwikkeling staan. In overleg met hen en de gemeente wordt een nader participatietraject op touw gezet, waarbij zij onder andere in de gelegenheid zullen worden gesteld binnen vooraf vastgestelde kaders

mee te praten over de te hanteren streekeigen beplanting in het zonnepark. Van het participatietraject wordt verslag opgemaakt en gedeeld met zowel de betrokkenen als de gemeente en overig belangstellenden.

5.2.2 Financiële participatie

Inwoners van de gemeente Almelo worden in de gelegenheid gesteld financieel te participeren in de opwekking van duurzame energie. De doelgroep van deze vorm van participatie bestaat uit alle inwoners van en bedrijven in Almelo. Mede op basis van de resultaten van de geïnventariseerde behoeften uit de planparticipatie wordt geïnventariseerd welke vormen van financiële participatie gewenst zijn.

Voor de financiële participatie denken wij aan een combinatie van crowdfunding en een eenmalige of periodieke bijdrage aan een duurzaamheids- of gebiedsfonds. Bij crowdfunding kunnen omwonenden en inwoners van en bedrijven in de gemeente op diverse wijze voorrang krijgen of extra voordeel krijgen. De details van beide methoden dienen verder uitgewerkt te worden en zijn ook mede afhankelijk van de terugkoppeling vanuit de participatiegesprekken en bijeenkomsten en eisen die vanuit de gemeente worden gesteld op het gebied van leges en OZB.

Om de energietransitie in de gemeente te versnellen, kan ook gedacht worden aan de levering van zonnepanelen tegen kostprijs aan inwoners van de gemeente gedurende de realisatie van het park. In overleg met de gemeente kan deze mogelijkheid worden toegevoegd in het voorstel. Financiële participatie vormt onderdeel van het te voeren participatietraject, zoals besproken in het participatieplan voor De Leemslagen (zie bijlagen). Van de uitkomsten en het resultaat van het participatietraject wordt nader verslag gedaan. Een afschrift hiervan wordt toegevoegd aan de omgevingsvergunningaanvraag in het Omgevingsloket Online. Afspraken die worden gemaakt, worden daarnaast vastgelegd in de anterieure overeenkomst tussen ontwikkelaar en gemeente..

5.2.2 Planologische procedure

Het beoogde plan wordt middels een omgevingsvergunning doorlopen. Aangezien geen binnenplanse ontheffingsmogelijkheid van toepassing is, wordt het planologisch traject doorlopen middels een uitgebreide procedure (omgevingsvergunning ‘afwijken regels bestemmingsplan’).

Het college van Burgemeester en wethouders is in het kader van de besluitvorming omtrent deze omgevingsvergunning het bevoegd gezag. Het doorlopen van de uitgebreide procedure betekent dat er een moment komt waarop het ontwerpbesluit omgevingsvergunning ter inzage wordt gelegd. Tijdens de terinzagelegging is het in eerste instantie voor eenieder mogelijk door middel van een zienswijze te reageren op het ontwerpbesluit, dat gedurende zes weken ter inzage ligt. Vervolgens staat nog de gang naar de rechtbank en daarna de Raad van State open.

Met bovenstaande procedures tezamen met de diverse participatiemogelijkheden wordt de maatschappelijke betrokkenheid afdoende gewaarborgd.

6 Conclusie ruimtelijke en functionele inpasbaarheid

De initiatiefnemer heeft als doel een zonnepark te realiseren ter hoogte van de Leemslagenplas in Almelo West. Het beoogde zonnepark kent omvang van ca. 23 ha en wordt gerealiseerd voor de duur van maximaal 25 jaar. Gelet op de omvang van het park kan een geïnstalleerd vermogen van ca. 20 MWp worden gerealiseerd.

Op basis van het vigerende bestemmingsplan "Westelijke Groene Long" is de aanleg van een zonnepark niet mogelijk. Hierdoor is het doorlopen van een planologische procedure noodzakelijk. De procedure wordt doorlopen aan de hand van een omgevingsvergunning 'planologisch strijdig gebruik', waarbij op grond van de Wabo een goede ruimtelijke onderbouwing dient te worden opgesteld ten behoeve van de beoordeling van de aanvraag. Voorliggend document betreft de ruimtelijke onderbouwing, waarin reeds is ingegaan op de verschillende ruimtelijke en milieutechnische aspecten die bij het project een rol spelen. Hieruit blijkt dat geen belemmeringen optreden voor voorgenomen ontwikkeling.

De Omgevingsvisie Overijssel 2017 geeft, in lijn met het nationale duurzaamheidsbeleid, aan dat behoefte bestaat aan grootschalige opwekking van hernieuwbare energie. Zij hebben hoge ambities op het gebied van duurzaamheid die alleen door (onder meer) grootschalige projecten kunnen worden gerealiseerd. Voor dergelijke projecten creëert de provincie onder voorwaarden ruimte binnen de Groene Omgeving. De ontwikkeling is getoetst aan de verschillende voorwaarden en ambities van de provincie. Daarbij gelden kwaliteitsambities voor ontwikkelingen in de Groene Omgeving als geheel, alsmede randvoorwaarden en ambities voor de realisatie van zonneparken in het bijzonder. Uit de behandeling van het provinciale beleid is gebleken dat het beoogde zonnepark past binnen de gestelde kaders.

Ook de gemeente heeft hoge ambities ten aanzien van de energietransitie. De beoogde ontwikkeling levert een significante bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen met een geschatte CO_2-reductie van ca. 8.337 ton per jaar als gevolg en levert stroom dat vergelijkbaar is met het energieverbruik van ca. 5.700 huishoudens. Daarnaast past het zonnepark binnen het door de gemeente vastgestelde kader voor de realisatie van dergelijke opstellingen. De ontwikkeling is dan ook in lijn met het gemeentelijk beleid.

De ontwikkeling is voorts getoetst aan de hand van de relevante omgevingsaspecten. Uit die toets is gebleken dat er geen ruimtelijke of milieutechnische bezwaren zijn voor de aanleg van een zonnepark op deze locatie.

Bijlage	**1** Landschappelijk inpassingsplan, Feddes | Olthof, februari 2021

FEDDES/OLTHOF

DE LEEMSLAGEN

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING ZONNEPARK

DE LEEMSLAGEN

LANDSCHAPPELIJKE INSPASSING ZONNEPARK

STATUS definitief
DATUM 5 februari 2021

OPDRACHTGEVER SolarEnergyWorks

DOOR Feddes/Olthof Landschapsarchitecten

INHOUD

1 Analyse van het landschap **5**
1.1 Ligging van het plangebied 5
1.2 Karakteristiek van het landschap 5
1.3 Waarnemingsstudie 7

2. Beleid **11**

3. Visie op het gebied **13**
3.1 De Leemslagen als entreegebied 13
3.2 Ontwerpprincipes voor het zonnepark 14

4 Landschappelijk inrichtingsplan **17**
Plankaart en toelichting 16-17
Dwarsdoorsnedes 18-19
Panelen, transformatoren, hekwerken 20
Visualisaties 21-24
Maten van de zonnevelden en afstanden tot omgeving 25

1880

1920

1970

2015

1 ANALYSE VAN HET LANDSCHAP

1.1 Ligging van het plangebied

Leemslagen ligt direct aan de westzijde van Almelo en is een belangrijk recreatief uitloopgebied voor de wijk Almelo Windmolenbroek. De Leemslagenweg is de enige verbinding vanuit Windmolenbroek naar het buitengebied. Hoogteverschillen vanaf de Leemslagenweg zorgen ervoor dat de omliggende kavels minder goed toegankelijk zijn (zie hoogtekaart). De Leemslagenplas is nu alleen toegankelijk voor de visvereniging. Aan de oostzijde is het Twentekanaal een duidelijke grens en aan de zuidzijde de A35.

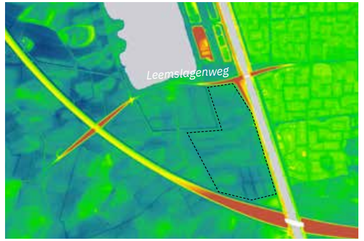

Hoogtekaart Almelo Leemslagen (AHN)

1.2 Karakteristiek van het landschap

Het gebied bestaat van oorsprong uit beekdalen / natte laagtes en dekzandruggen. Later is dit gebied ontgonnen waardoor er een landschap van jonge ontginningen en maten en flieren ontstond. Kenmerken hiervan zijn open kamers, coulissen en een van oorsprong nat karakter.

In eerste instantie was het landschap relatief open, maar toen het gebied werd ontgonnen kreeg het een meer besloten karakter met verschillende kamers bestaande uit houtwallen en bomenlanen. Het Twentekanaal en later de A35 zijn belangrijke structuren die het gebied doorsnijden. Almelo is in de loop der tijd richting het kanaal gegroeid waardoor het plangebied nu aan de stadsrand ligt. De plas Leemslagen is gegraven voor zandwinning.

Natuurlijke laag met dekzandruggen (bruin) en beekdalen (blauw). Uit: omgevingsvisie Overijssel (2019)

Cultuurlaag met hoevenlandschap (groen) en maten en flieren (blauw). Uit: omgevingsvisie Overijssel (2019)

Locatie foto's waarnemingsstudie

1.3 Waarnemingsstudie

Het plangebied ten zuiden van de Leemslagenweg wordt gekenmerkt door kavels die omzoomd zijn door houtwallen en oude bomenlanen. Samen met de beplanting rondom de Leemslagenplas vormen deze houtwallen een kenmerkend carré / groene kamer. De Leemslagenplad is rondom afgesloten. Vanuit de omgeving is er nauwelijks zicht op de plas.

Vanuit Almelo is de Leemslagenweg een belangrijke recreatieve route richting het buitengebied. Dwars door het plangebied staan hoogspanningsmasten waaronder niks mag worden geplaatst. Richting de A35 is het gebied opener van karakter, al zijn de boomsingels op sommige plekken nog gedeeltelijk zichtbaar.

De Leemslagenweg met het coulissenlandschap

De Leemslagenweg aan de westzijde van het Twentekanaal met zicht op het plangebied

Buitenhaven Westzijde, afgesloten weg richting Leemslagenplas, met een hoogspanningsmast

Leemslagenplas geheel rondom afgesloten

Woningen overzijde Twentekanaal. Het kanaal zelf wordt deels begeleid door een bomenrij

3

Plangebied gezien vanaf de A35 met de bestaande bomenrij langs het kanaal

Restant oude laan in plangebied vlakbij de snelweg en de dijk

Twentekanaal met eikenlaan en zicht op open landschap plangebied

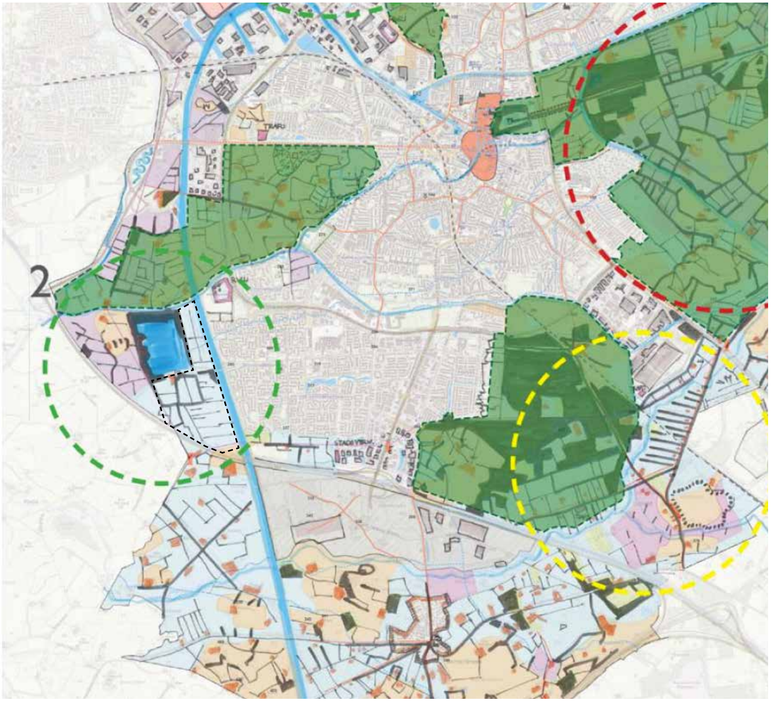

Kaart zoekgebieden uit Duurzame Energieladder (2019, concept)

2. BELEID

De gemeente Almelo heeft een Duurzame Energieladder (2019) opgesteld die zoekgebieden aanwijst voor de opwekking van duurzame energie. Tevens geeft het document randvoorwaarden voor de inpassing van zon.

Het plangebied Leemslagen ligt binnen het zoekgebied 2 voor grootschalige opwek van duurzame energie. Een goede inpassing zou moeten bijdragen aan de toegankelijkheid en karakteristiek van het gebied.

De gemeente Almelo heeft in haar Duurzame Energieladder de waarden van de locatie Leemslagen beschreven:

- de rechthoekige structuur in Leemslagengebied (de grote groene kamer van Leemslagen) vormt de hoofdstructuur van het gebied en moet herkenbaar blijven;
- de belangrijkste structuur, de Leemslagenweg met eikenlaan, herkenbaar houden en afstand tot deze weg bewaren;
- de huidige kavelstructuur is richtinggevend.

Deze landschappelijke waarden moeten in de toekomst behouden blijven. Tevens heeft de gemeente voor deze locatie meekoppelkansen beschreven:

- multifunctionaliteit en meervoudig ruimtegebruik;
- versterken en herstellen van landschapsstructuren en landschapselementen;
- ruimte voor waterberging;
- routes en recreatieve dooradering;
- versterken van de biodiversiteit;
- stadslandbouw en lokale voedselproductie;
- educatie en bewustwording.

Waardenkaart Almelo West (2019, concept)

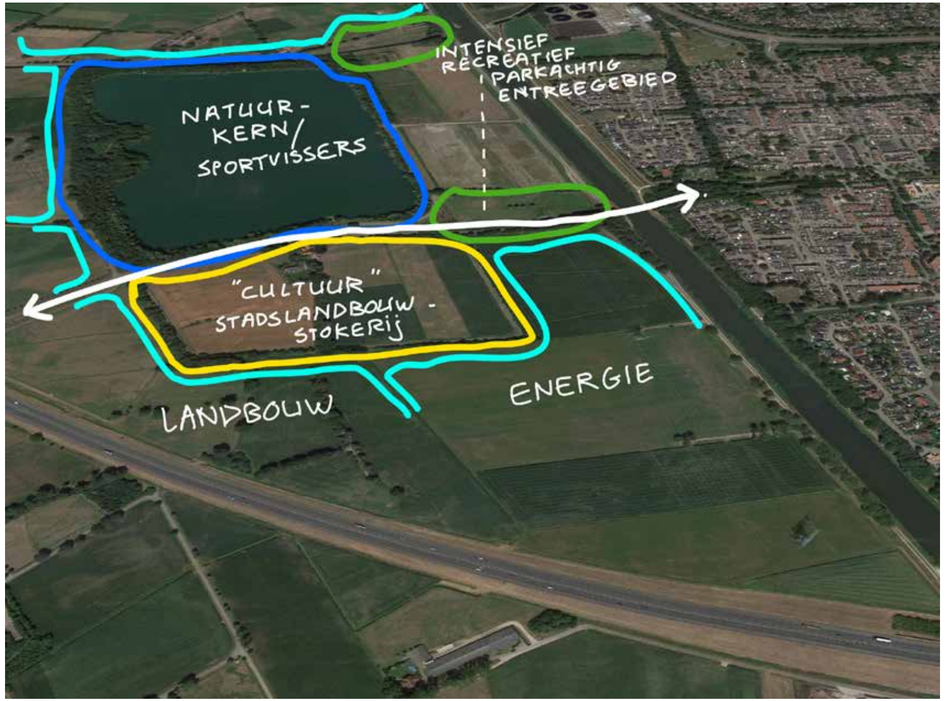

Eerste visie schets voor Almelo Leemslagen

3. VISIE OP HET GEBIED

3.1 De Leemslagen als entreegebied

De gemeente Almelo heeft Leemslagen aangewezen als locatie waar duurzame energie kan worden opgewekt. Tegelijkertijd wil de gemeente wat breder kijken, omdat er in buitengebieden vlakbij de stad meer functies een plek moeten krijgen. We zien het gebied zich in de toekomst ontwikkelen als een modern landgoed. Daar horen verschillende functies bij zoals recreatie, (stads) landbouw, natuur en energiewinning.

De Leemslagenweg is de belangrijkste verbinding vanuit de wijk Almelo Windmolenbroek. Het gebied direct ten noorden van de weg leent zich daarom goed voor intensief recreatiegebied. De Leemslagenplas blijft voornamelijk een natuurkern, maar enkele zichten richting de plas versterken wel de beleving van het gebied. Verder zijn er plannen om de boerderij aan de Leemslagenweg te transformeren naar een plek die ook toegankelijk is voor recreanten. Het gebied tussen de Leemslagenweg en de A35 leent zich goed voor de ontwikkeling van duurzame energie. Nieuwe ommetjes knopen de verschillende gebieden aan elkaar.

Een zonneveld in de hoek zuidwest hoek kan de toegankelijkheid van het gebied voor recreanten juist vergroten doordat paden en recreatieve voorzieningen worden toegevoegd. In de toekomst zou het zonneveld eventueel ook meer naar het noorden, langs het Twentekanaal, kunnen worden uitgebreid.

Meer wandelpaden maken het gebied toegankelijk en verknopen de verschillende functies met elkaar

Conceptueel beeld van het inrichtingsvoorstel, met doorgroeimogelijkheid naar het noorden langs het Twentekanaal.

3.2 Ontwerpprincipes voor het zonnepark

Om tot een goede landschappelijke inpassing voor het zonnepark die aansluit bij bovengenoemde visie hanteren we de volgende spelregels. Indien het deelgebied ten noorden van de Leemslagenweg in de toekomst ook wordt ontwikkeld als zonnepark gelden hiervoor deze ontwerpprincipes zodat er een eenduidig beeld ontstaat.

1. Het landgoederenkarakter wordt vergroot door het groene raamwerk te versterken. Het zonnepark wordt ingepast tussen bestaande en nieuwe houtwallen en bomenrijen die het coulissenlandschap versterken. Wandelend door het gebied wordt het zonnepark daardoor veelal uit het zicht ontnomen.

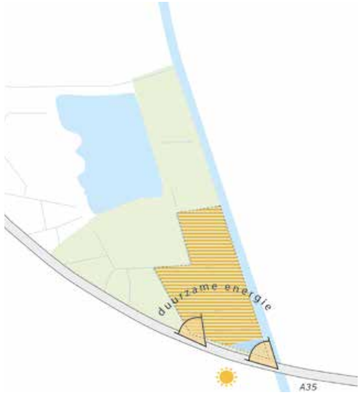

2. Vanaf de A35 kunnen automobilisten een blik op het zonnepark werpen. Ook vanaf het Twentekanaal zal zicht over het zonnepark mogelijk zijn. Het zonnepark vormt hiermee het duurzame visitekaartje voor de stad Almelo.

3. De recreatieve waarde van het gebied wordt vergroot door meer routes aan te leggen door het gebied. Ook wordt een boomgaard aangelegd, in de zuidhoek van het reeds bestaande groene carré. Vanaf de Leemslagenweg loopt een route aan de binnenzijde van dit carré richting de boomgaard. Ook door het zonnepark worden twee wandelpaden aangelegd richting het kanaal.

4. De rand die grenst aan het Twentekanaal beplanten met een bomenrij (eiken) zodat het kanaal als ruimtelijke structuur wordt benadrukt. Ten noorden van de A35 staan deze eiken al, dus deze landschapsstructuur versterken we. Tevens borgt dit voldoende afstand tussen het kanaal en het zonnepark.

5. De zone onder de hoogspanningsmasten wordt ingericht met bloemrijk grasland, aangevuld met poelen voor amfibiën. Deze natuurlijke kwaliteit die hiermee wordt gecreeerd past goed in het natte maten- en flierenlandschap.

6.

7. Het zonnepark wordt zo ingericht dat er een rustig en eenduidig beeld ontstaat. Daarvoor worden de panelen aan weerszijden uitgelijnd. Voor de toegang wordt een bestaande inrit gebruikt vanaf de Breesegge. Een halfverhard pad loopt onder de

Bestaand struweel
Nieuw struweel
Bestaande bomen
Nieuwe bomen
Water
Sloten
Agrarisch landgebruik
Stadslandbouw
Kruidenrijk grasland
Boomgaard met zitbank
Recreatieve wandelroute
Trap
Zonneveld (panelen binnen hek)
Trafo's en omvormers
Beheerweg en poort in hek
Informatiepaneel enverblijfsplek

Plankaart Almelo Leemslagen

4 LANDSCHAPPELIJK INRICHTINGSPLAN

De totale oppervlakte van het plangebied beslaat circa 22 hectare waarvan 15 hectare zal worden ingericht als zonnepark.

Randen en recreatieve ontsluiting
Het zonnepark wordt ingepast in het coulissenlandschap. Langs de noord- en noordwestrand is al een brede houtwal aanwezig. Langs de randen aan de zuidwest zijde wordt nieuw struweel aangebracht. Hiervoor gebruiken we streekeigen vegetatie. Halverwege het zonnepark, ten zuiden van het bestaande groene 'carré' wordt een nieuwe boomgaard aangelegd, met verschillende fruitdragende bomen en een onder-begroeiing van kruiden-, en bloemrijk grasland.Deze boomgaard is openbaar toegankelijk. Hier zullen ook twee houten bankjes (stijl in overleg met gemeente te bepalen) en een informatiepaneel worden geplaatst. Het informatiepaneel kan iets vertellen over de energie die het zonnepark opwekt. In de boomgaard wordt ook een paddenpoel gegraven. Vanaf de Leemslagenweg wordt een onverharde wandelroute aangelegd aan de binnenzijde van het bestaande groene carré. Een trap in het talud vanaf de Leemslagenweg zal toegang tot deze route geven. Op de zuidwestelijke punt van het carré wordt een doorsteek gemaakt richting zonneveld, waar een wandelpad tussen de panelen doorloopt tot aan het Twentekanaal. Langs dit pad wordt met diverse fruchtdragende bomen een nieuwe laan gevormd.
Een nieuw wandelpad langs de zuidwest zijde van het zonnepark loopt door tot aan de meest zuidelijke doorsteek richting het Twentekanaal. Hier wordt de route begeleid door struweel aan weerszijden. Ook direct onder het talud van de Leemslagenweg, net ten noorden van het zonnepark zal een wandelpad worden aangeld. Dit pad sluit enerzijds aan op het groene carré en anderzijds loopt het richting de kanaaldijk (Breesegge). In overleg met Rijkswaterstaat zal worden gekeken of het mogelijk is om ook een wandelpad aan te leggen op het talud van de dijk, zodat recreatieve ommetjes kunnen worden gemaakt zonder op de (gevaarlijke) weg te hoeven lopen.

In de kaart hiernaast zijn ook routes indicatieve voorstellen voor beplanting en routes ten noorden van de Leemslagenweg voorgesteld. Deze horen echter niet bij de investeringen die op basis van dit zonneveld kunnen worden gerealiseerd.

Bloem- en kruidenrijk grasland
Onder de hoogspanningsmasten worden geen panelen geplaatst. Direct onder de meest westelijke leidingen wordt de beheerweg aangelegd, de rest van de strook wordt ontwikkeld als bloemrijk grasland, waarin ook enkele poelen voor amfibiën worden aangelegd. De natuurlijke kwaliteit die hiermee wordt gecreeerd past goed in het natte maten- en flierenlandschap. Nevenstaande afbeeldingen zijn referentiebeelden van bloemenmengsel G3 dat past bij een enigzins vochtige bodem. Ook binnen andere stroken van het plangebied waar geen panelen worden geplaatst wordt een passend kruidenmengsel aangebracht dat de ecologische waarde van het gebied en de kwaliteit van de bodem vergroot.

Bloemrijk kruidenmengsel (Cruyd Hoeck)

Locatie van de doorsneden en de visuals

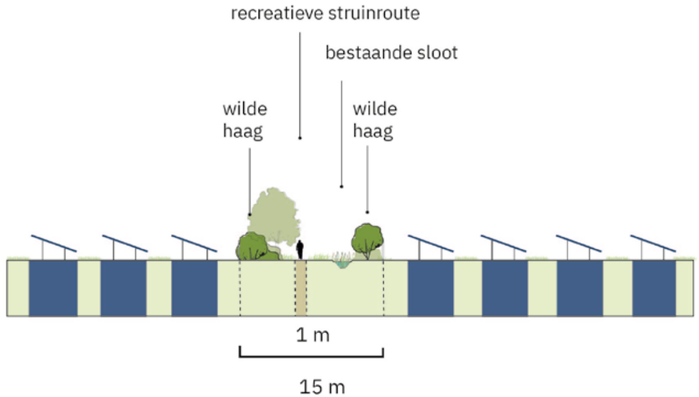

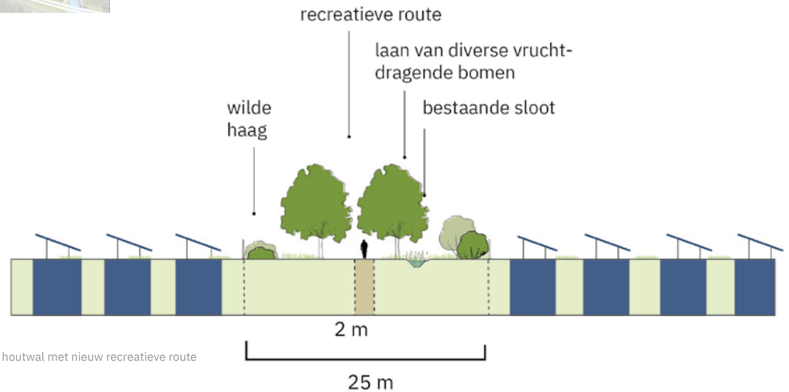

2. Rand vormgegeven als houtwal met nieuw recreatieve route

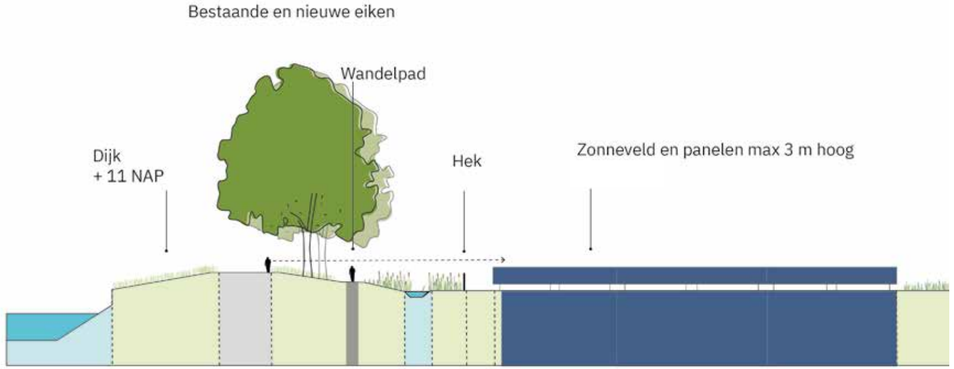

3. Het zonneveld langs de dijk van het Twentekanaal

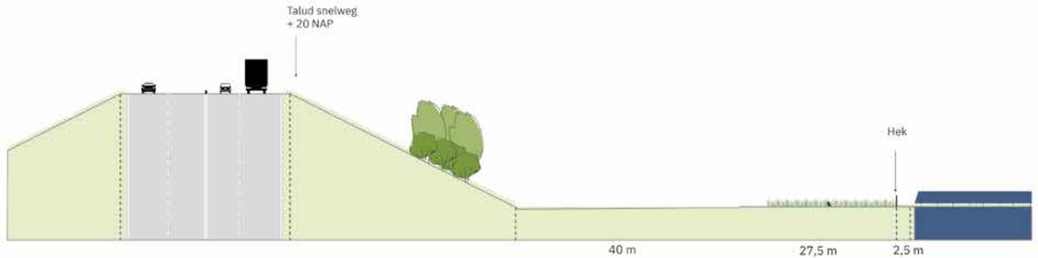

4. De rand gezien vanaf de A35

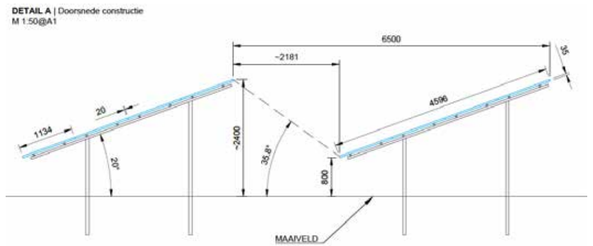

Panelen
Het plangebied ligt relatief laag ten opzichte van de omgeving, zoals ook te zien was op de hoogtekaart uit hoofdstuk 1. De A35 ter hoogte van het plangebied ligt op een talud door de brug over het kanaal en daardoor zeker 4 meter hoger. Ook de dijk langs het kanaal ligt ca. 3 meter hoger dan het plangebied. Om vanaf de dijk nog wel zicht te hebben over de panelen worden ze maximaal 3 meter hoog.

Transformatoren

De transformatoren zijn een integraal onderdeel van het zonneveld. Door de logische plaatsing en de terughoudende grijze kleur vallen zij niet op. Ze staan aan de kavelranden, maar niet langs de A35, het Twentekanaal, de Leemslagenweg en de noordrand van het zonnepark.

Ontsluiting
De ontsluiting vindt plaats vanaf de kanaaldijk (Breesegge) ter plaatse van de noordelijke of zuidelijke doorsteek. Een halfverhard pad loopt door tot onder de hoogspanningskabels. Daarvandaan zal het ontsluitingspad naar het noorden en zuiden evenwijdig met de hoogspanningskabels lopen.

Hekwerken
Ten behoeve van de verzekering zijn hekwerken rondom het park noodzakelijk. Door de twee doorsteken door het park betreft het hier eigenlijk drie van elkaar afgescheiden vakken met een hekwerk eromheen.
Ter plaatse van de ontsluitingspaden onder de hoogspanningskabels komen aan weerszijden poorten. De hekwerken zijn maximaal 2 meter hoog. We stellen als hekwerk een groen gecoat staalmathekwerk voor. Dit hekwerk heeft een hoogwaardige uitstraling en zorgt ervoor dat er geen bariere ontstaat voor kleine dieren. De poorten zijn van eenzelfde familie als het hekwerk.

referentie staalmathekwerk (Elreka hekwerken)

referentie poort in staalmathekwerk (Elreka hekwerken)

RAL 6005
moosgrün
moss green
vert mousse

A. Visualisatie van het zonneveld gezien vanaf het Twentekanaal

B. De nieuwe boomgaard

C. Nieuw wandelpad met fruitbomen door het zonnepark

D. Bloemrijk grasland onder hoogspanning

Maten en afstanden

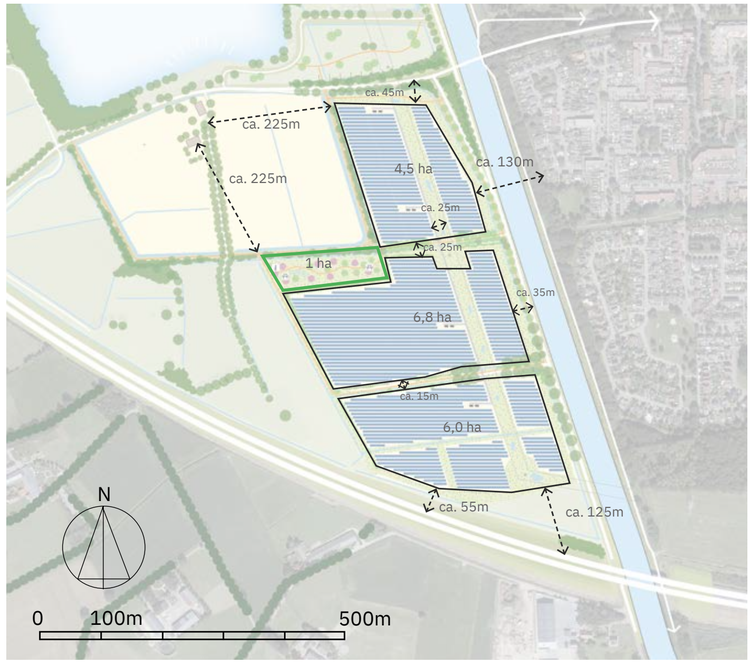

Colofon

De rapportage 'De Leemslagen, landschappelijke inpassing zonnepark' is in opdracht van SolarEnergyWorks opgesteld door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten.

Feddes/Olthof Landschapsarchitecten
Doelenstraat 32
3512 XJ Utrecht
info@feddes-olthof.nl
www.feddes-olthof.nl

STATUS Definitief
DATUM 5 februari 2021

DE LEEMSLAGEN

Bijlage	**2** Quickscan Wet natuurbescherming, Van der Goes & Groot, d.d. 13 april 2020

Zonnepark Leemslagen te Almelo

G&G-advies QS2020-039

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Zonnepark Leemslagen te Almelo

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

F.N.M. van der Knaap

2020

Opdrachtgever

Solar Energy

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies QS2020-039

Versie	Datum
V1	13 april 2020

Gecontroleerd door: T.S. van der Meer

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding voor het onderzoek ... 5
1.2 Doel van het onderzoek ... 6
1.3 Het plangebied ... 6
1.4 Werkzaamheden ... 6
1.5 Leeswijzer ... 6
2 Methode 8
2.1 Soorten ... 8
2.2 Gebieden ... 9
3 Beschermde soorten Wnb 10
3.1 Beschrijving aanwezige biotopen ... 10
3.2 Beschermde soorten ... 12
3.2.1 Planten ... 12
3.2.2 Vissen ... 12
3.2.3 Amfibieën ... 12
3.2.4 Vogels ... 13
3.2.5 Grondgebonden zoogdieren ... 15
3.2.6 Vleermuizen ... 16
3.2.7 Overige fauna ... 18
3.3 Conclusie beschermde soorten ... 18
4 Effectbeoordeling en maatregelen 19
4.1 Vogels ... 19
4.2 Grondgebonden zoogdieren ... 20
4.3 Vleermuizen ... 20
4.4 Conclusie effectbeoordeling ... 21
5 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving 22
5.1 Natura 2000 ... 22
5.2 Natuurnetwerk Nederland ... 23
5.3 Houtopstanden ... 23
5.4 Overige relevante wetgeving ... 23
5.5 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving ... 23

6 Conclusies 24

6.1 Beschermde soorten Wnb 24

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving 25

6.3 Zorgplicht 25

7 Natuurwaarden verhogen op zonneparken 27

7.1 Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen 27

7.2 De ruimte direct rondom van het zonnepark. 28

8 Aanbevolen en geraadpleegde literatuur 29

9 Bijlagen 30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Er bestaan plannen om een locatie nabij Almelo (Gemeente Almelo, Provincie Overijssel) her in te richten.

Het is mogelijk dat binnen het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) of dat het plan gevolgen heeft voor nabij gelegen beschermde gebieden.

In opdracht van Solar energy heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een *quickscan* uitgevoerd om dit nader te onderzoeken.

Het onderzoek heeft bestaan uit een bronnenstudie en een veldbezoek.

Deze *quickscan* is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitsel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er door de plannen effecten te verwachten zijn op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

Figuur 1.
De ligging van het plangebied 'Leemslagen'.

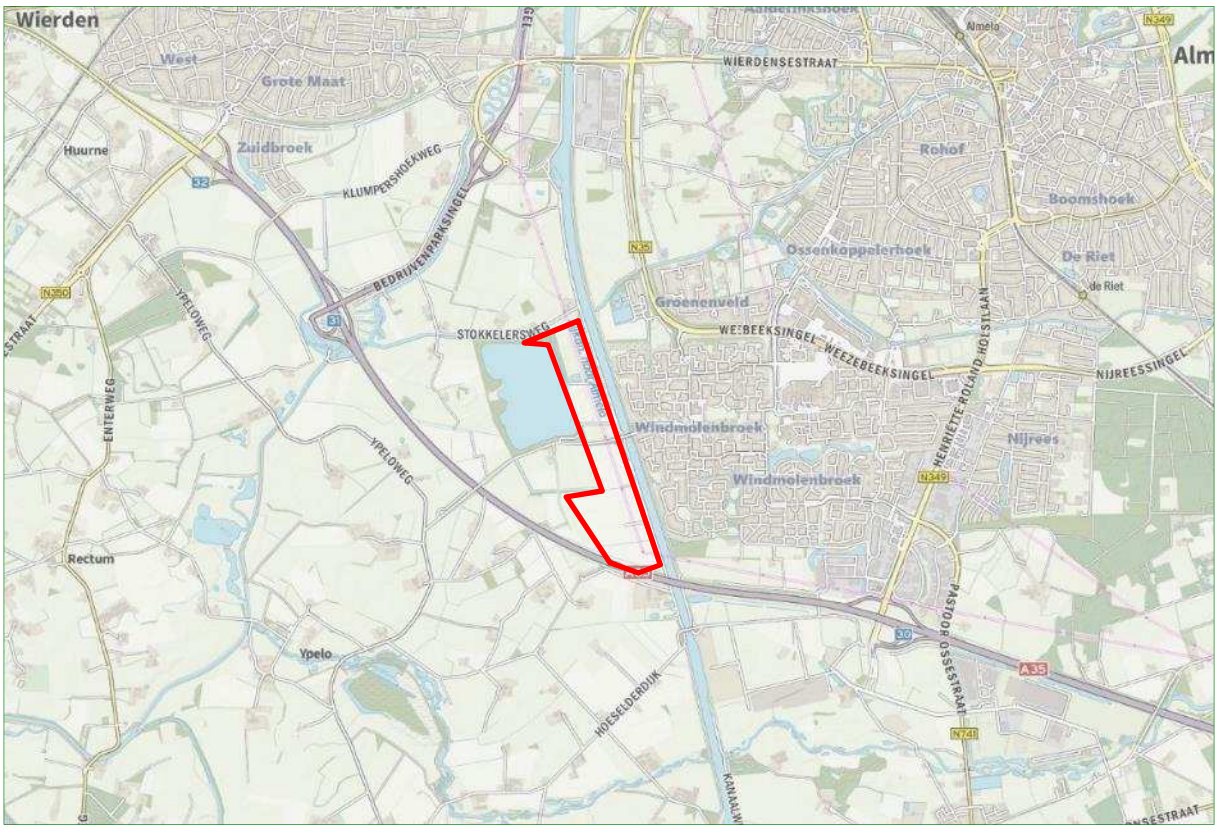

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wnb. Tevens wordt onderzocht of de plannen negatieve effecten op dergelijke soorten en/of op beschermde gebieden kunnen veroorzaken.

Op grond van het onderzoek wordt geadviseerd omtrent te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten en omtrent de noodzaak ontheffing of vergunning aan te vragen.

Een uitgebreide beschrijving van de getoetste wetgeving is te vinden in Bijlage 1.

1.3 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven.

Het plangebied ligt ten westen van de bebouwde kom van Almelo. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan het Twentekanaal. In het westen ligt het water 'Leemslagen'.

1.4 Werkzaamheden

In het plangebied is men voornemens een zonnepark te realiseren.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het plaatselijk verwijderen van de vegetatie-toplaag en het vergraven van grond in verband met kabels en leidingen.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 worden de biotopen, die aanwezig zijn in het plangebied, beschreven en wordt aangegeven welke soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5 beschrijft of- en welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusies. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 7 geeft aanbevelingen over het verhogen van natuurwaarden op zonneparken.

Hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de gebruikte en aanbevolen literatuur. In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag.

2 Methode

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar díe beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan. Daarnaast is gekeken of het plangebied tot een beschermd natuurgebied behoort of dat dergelijke gebieden aanwezig zijn in de nabijheid van het plangebied.

2.1 Soorten

Bronnenstudie
Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF), is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFF zijn de vier kilometerhokken onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de twaalf daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde soorten of soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen die niet zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar. Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld overvliegend of verblijvend, de onderzoeksinspanning en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is). Er is niet gezocht naar niet-jaarrond beschermde vogels, vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

Potentiebeoordeling
Het plangebied is op 25 maart 2020 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar).

Verwerking
Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen een inschatting gemaakt

van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten en kunnen worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebieden

Op de gebiedendatabase van het Ministerie van Economische Zaken is gekeken in hoeverre het plangebied is gelegen binnen of nabij de begrenzing van beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuur-netwerk Nederland (NNN), zie:

https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

Aan de hand van Provinciale of gemeentelijke informatie, toegankelijk via internet, is bekeken of het plangebied gelegen is in andere relevante beschermde gebieden, zie bijvoorbeeld:

https://overijssel.tercera-ro.nl/mapviewer/

Als dit het geval is, wordt bekeken of negatieve effecten te verwachten zijn en of nadere toetsing noodzakelijk is.

3 Beschermde soorten Wnb

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het plangebied. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van het NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veld-bezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten.

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Het zuidelijke deel van het plangebied bestaat uit agrarische graslanden. De graslanden zijn monotoon, weinig kruidenrijk en vlak. Er is een korte onverharde weg die het plangebied door midden deelt met aan weerszijden een korte rij bomen. In de bomen zijn geen opvallende holtes of spleten waargenomen. Er is één half uit de boom gewaaid vogelnest gevonden.

In het noordoosten liggen graslanden begraasd door schapen. De weilanden zijn matig kruidenrijk, het gras is vrij kort.

Het noordwestelijke deel van het plangebied is verhoogd door de opslag van grond. Het gebied is matig ruig begroeid en er is een kleine ondiepe vijver aanwezig. Ook zijn enkele hopen grond aanwezig.

Door het plangebied lopen enkele smalle ondiepe sloten. De oevers van de sloten zijn onbeschoeid.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. De bosschages die binnen de grenzen van het plangebied liggen zijn in de kaart op de vorige pagina ingetekend.

Het noordwestelijke deel van het plangebied is ruiger begroeid.

Bomenlaan met rechts een schapenwei.

Het zuidelijke deel van het plangebied.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Planten

Aangetroffen soorten
Rond het plangebied is in het verleden Helosciadium *spec.* (ofwel Moerasscherm *spec.*) aangetroffen (NDFF 2010-2020). Tijdens het veldbezoek is geen beschermde flora waargenomen (NDFF 2010-2020).

Potentie plangebied
In het plangebied wordt geen beschermde flora verwacht. Het plangebied is te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten.

3.2.2 Vissen

Aangetroffen soorten
In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde vissoorten waargenomen (NDFF 2010-2020).

Potentie plangebied
De sloten zijn marginaal geschikt voor vissen. In en rond het plangebied is geen potentie voor beschermde vissoorten aanwezig.

3.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten
Rond het plangebied is in het verleden Poelkikker waargenomen (NDFF 2010-2020). Deze soort is een beschermde niet-vrijgestelde amfibieënsoort.

Kikkerdril in een sloot in het zuidelijke deel van het plangebied.

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen.

Tijdens het veldbezoek werd kikkerdril van een kikker waargenomen in een sloot in het zuidelijke deel van het plangebied. Het betreft gezien de periode van het jaar waarschijnlijk eitjes van de Bruine kikker. Dit betreft een amfibieënsoort die in Overijssel is 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Potentie plangebied
Het is niet te verwachten dat soorten als Poelkikker voorkomt in het plangebied. De Poelkikker heeft de voorkeur voor voedselarme of mesotrofe wateren.

Het plangebied levert geschikt voortplantingswater voor enkele algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine water-salamander, Bruine kikker, Bastaardkikker en/of Meerkikker. Al deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Overijssel 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

In het plangebied is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze amfibieën.

-<u>Rugstreeppad</u>

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de Rugstreeppad, de benodigde levensvoorwaarden zijn niet aanwezig en de soort is nooit in nabijheid van het plangebied waargenomen.

Als in het plangebied graafwerkzaamheden plaatsvinden of zand wordt opgebracht, is het niet te verwachten dat Rugstreeppadden het gebied kunnen intrekken.

3.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten
Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen: Tjiftjaf, Vink, Winterkoning, Zwarte kraai (cat. 5), Ekster (cat. 5), Grote bonte specht (cat. 5), Houtduif, Kramsvogel, Gaai, Spreeuw, Grote zilverreiger, Zwarte roodstaart, Witte kwikstaart, Patrijs, Wulp, Roodborst, Holenduif en Wilde eend.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten
In het plangebied kunnen enkele algemene bos- en struweelvogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Winterkoning of Heggenmus.

In het water langs het plangebied broeden mogelijk water- en moerasvogels zoals Meerkoet en Wilde eend.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten
Tijdens het veldbezoek werd een Buizerd waargenomen. De Buizerd is een vogel met een jaarrond beschermd nest.

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden verschillende vogelsoorten waargenomen die op de Provinciale lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten van Overijssel staan. Het betreft: Boerenzwaluw, Boomvalk, Bosuil, Buizerd, Gierzwaluw, Grote Gele Kwikstaart, Havik, Huismus, Huiszwaluw, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Torenvalk en Wespendief (NDFF 2010-2020).

De Bosuil is roepend gehoord op meer dan twee kilometer van het plangebied. Van de Ransuil is een territorium vastgesteld op twee kilometer van het plangebied. De Steenuil is gevestigd op meer dan 500 meter van het plangebied. De Torenvalk is gevestigd op één kilometer van het plangebied. (De Torenvalk is in het verleden jagend in het plangebied waargenomen). Van de Buizerd en Sperwer zijn op één kilometer van het plangebied een territoria vastgesteld.

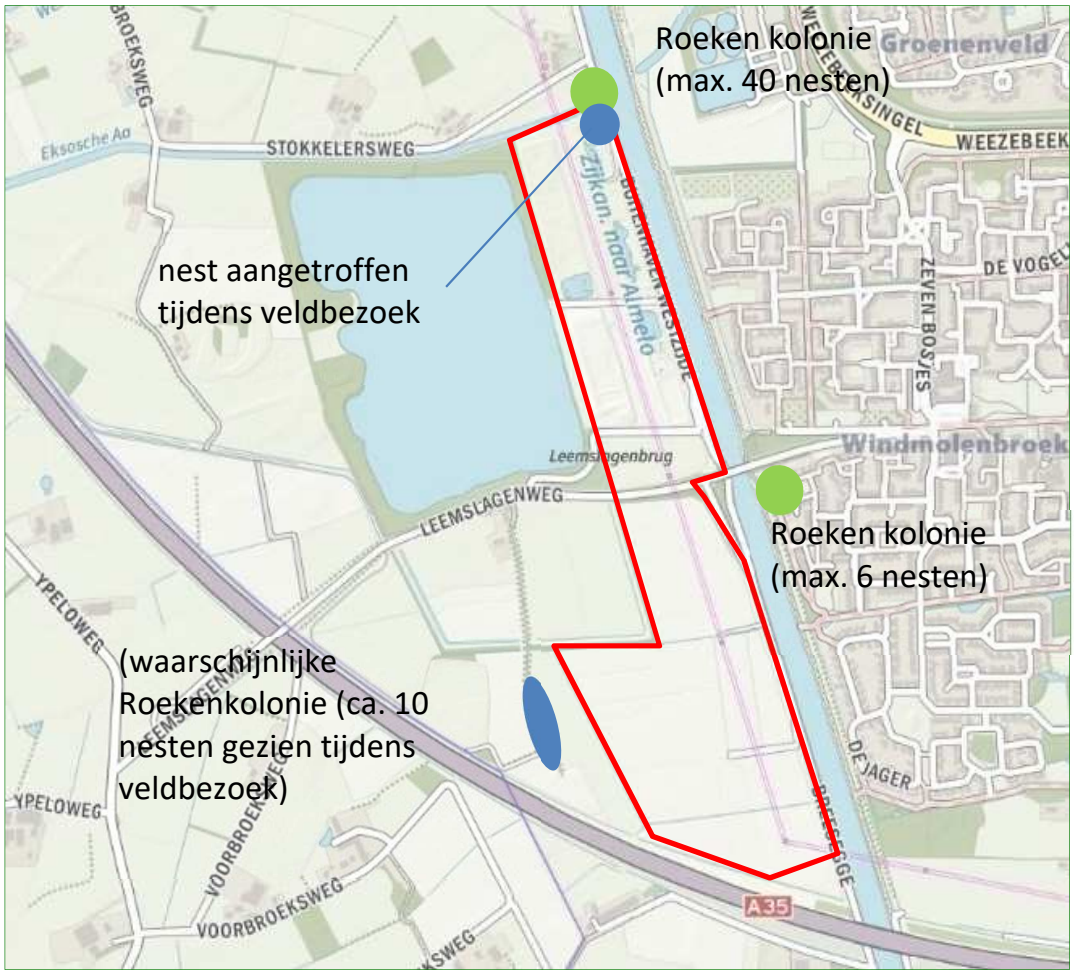

De locaties van nesten en (waarschijnlijke) Roekenkolonies.

Van de Roek is bekend dat ze in het verleden in het plangebied en aan de rand van het plangebied hebben gebroed. Ook zijn tijdens het veldbezoek op een derde plek meerdere nesten aangetroffen van waarschijnlijk Roeken.

In het plangebied zijn in het verleden waarnemingen gedaan van de Slechtvalk. Het betreft voornamelijk waarnemingen buiten het broedseizoen. Waarschijnlijk maakt de Slechtvalk gebruik van de hoogspanningsmasten in het plangebied als zitpost.

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten
Aan de randen van het plangebied zijn kolonies van Roeken bekend. In de uiterste noordhoek is een nest aangetroffen aan de rand van het plangebied. Dit nest behoord waarschijnlijk tot de Roekenkolonie die in het verleden in deze bosschage is vastgesteld.

Omdat geen bebouwing aanwezig is en (buiten boven genoemd nest) geen grote nesten zijn aangetroffen in het plangebied wordt uitgesloten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Buizerd, Sperwer en Torenvalk.

3.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten
Tijdens het veldbezoek werd een Haas waargenomen. Deze soort is in Overijssel ‘vrijgesteld’ bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1. Daarnaast zijn molshopen, holen aangetroffen. Deze soort is niet beschermd onder Wnb.

Rond het plangebied zijn in het verleden Eekhoorn, Steenmarter, Otter, Bunzing, Hermelijn, Wezel en Egel waargenomen (NDFF 2010-2020). De Eekhoorn, Steenmarter, Otter, Bunzing en Egel zijn beschermde soorten die worden genoemd als ‘andere soort’ (zie Bijlage 1.2.1).

De Steenmarter, Bunzing en Egel zijn direct naast het plangebied waargenomen.

De Eekhoorn is alleen aan de overzijde van het Twentekanaal waargenomen in het verleden (NDFF 2010-2020).

Potentie plangebied
In het plangebied zijn geen grote holen aangetroffen. Hierdoor worden verblijfplaatsen van soorten als Bunzing en Steenmarter niet verwacht. In het plangebied is het wel mogelijk dat soorten als Hermelijn, Wezel en Egel voorkomen. Het betreft daarbij het noordwestelijke deel van het plangebied. Dit gebied in bruingekleurd op de kaart bij alinea 3.1).

Het is mogelijk dat in het gebied enkele (kleine) zoogdieren voorkomen zoals Haas en verschillende algemene soorten (spits)muizen. Deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Overijssel 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Soorten als Otter en Eekhoorn worden niet verwacht omdat voor beide soorten geen geschikt biotoop aanwezig is in het plangebied.

Locatie van verkeersslachtoffers van marterachtigen.

3.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen
Er zijn in het verleden in de omgeving van het plangebied alleen losse waarnemingen van langsvliegende en plaatselijk foeragerende vleermuizen verricht (NDFF 2010-2020).

Er zijn in de omgeving van het plangebied vijf soorten vleermuizen vastgesteld (NDFF 2010-2020). Het betreft Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Watervleermuis. De meeste waarnemingen betroffen foeragerende en langsvliegende exemplaren.

Van gewone dwergvleermuizen zijn baltsende exemplaren waargenomen rond het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen vleermuiswaarnemingen bekend (NDFF 2010-2020).

Potentie verblijfplaatsen
Als potentie voor verblijfplaatsen niet is uit te sluiten dan dient gericht nachtelijk onderzoek plaats te vinden om eventuele precieze verblijflocaties vast te stellen. De bekende voorkomens (bijvoorbeeld uit de NDFF) zijn niet volledig en geven daarom geen uitsluitsel en tijdens de quickscan zijn achterliggende holtes die kunnen dienen als verblijfplaats, niet verder te inspecteren of te onderzoeken. Tevens kan verleden gebruik door vleermuizen hiermee niet worden uitgesloten.

In het plangebied kunnen geen vleermuizen verblijven omdat geen bebouwing en geen geschikte holtes of spleten werden waargenomen in de aanwezige bomen.

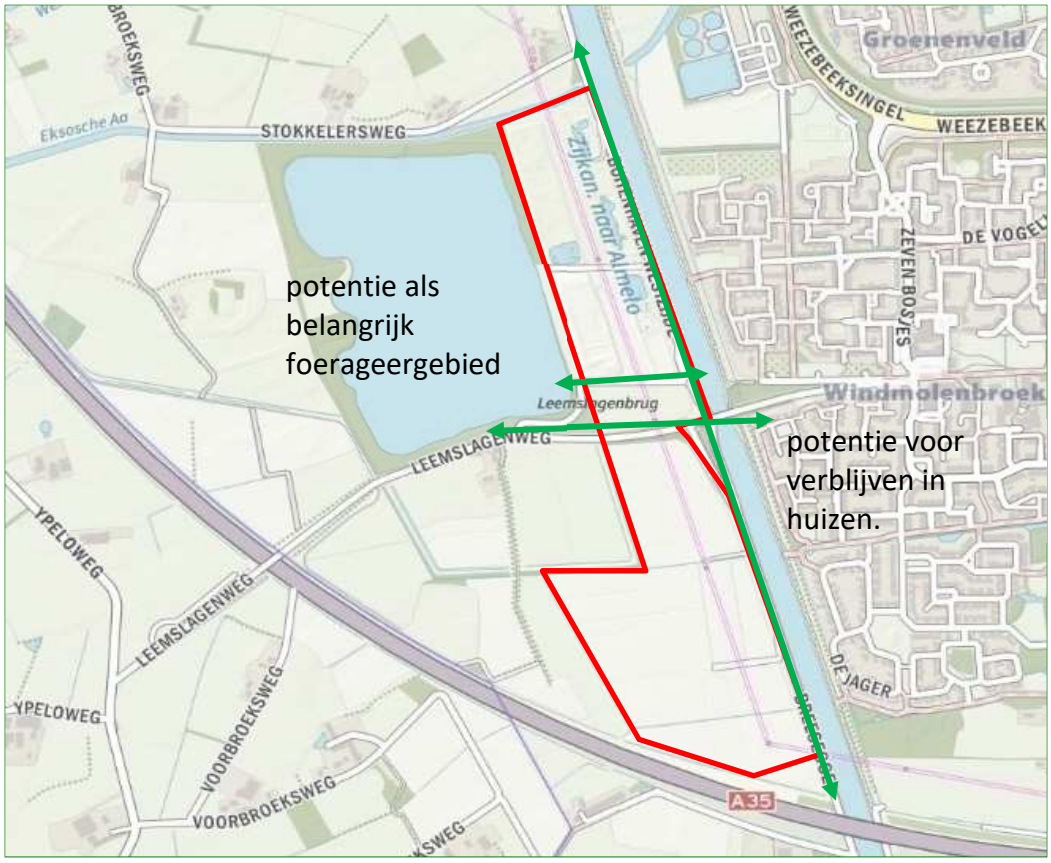

Locaties rond het plangebied die geschikt kunnen zijn als foerageergebied (water Leemslagen buiten plangebied), verblijfplaatsen (huizen buiten plangebied) en vliegroute voor vleermuizen (groene pijlen).

Potentie foerageergebied
Het plangebied is geschikt voor foeragerende vleermuizen. De aanwezige luwe plekken kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

Potentie vliegroute
Het plangebied kan als onderdeel van een langere landschapslijn onderdeel uitmaken van een vliegroute van vleermuizen.

3.2.7 Overige fauna

Aangetroffen soorten
Er zijn in het verleden Grote weerschijnvlinder en Kleine ijsvogelvlinder waargenomen (beide soorten een éénmalige waarneming). Tijdens het veldbezoek werden dergelijke soorten ook niet waargenomen.

Potentie plangebied
Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor andere beschermde diersoorten in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

3.3 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §3.2.1 t/m §3.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Tabel 1.
Eerder volgens literatuuropgave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten in/nabij het plangebied (kolom 2) en verwachte voorkomen daarvan binnen het plangebied (kolom 3).
**Vaste rust- en verblijfplaatsen.*

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het plangebied (literatuur en veldbezoek)	Potentieel aanwezig binnen het plangebied
Planten	ja	nee
Vissen	nee	nee
Amfibieën	ja	nee
Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten	ja	ja
Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	ja	ja*
Grondgebonden zoogdieren	ja	ja
Vleermuizen		
verblijfplaats	nee	nee
foerageergebied	ja	ja
vliegroute	?	ja
Overige beschermde fauna	ja	nee

4 Effectbeoordeling en maatregelen

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.1 Vogels

Als het vogelnest in de noordhoek van het plangebied wordt vernield kan schade optreden aan jaarrond beschermde soorten. De bosschage zal achter behouden blijven in de huidige plannen.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten
Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

Soorten met jaarrond beschermde nesten
Als het vogelnest in de noordhoek van het plangebied wordt vernield zou schade kunnen optreden aan jaarrond beschermde soorten. De bosschage zal echter behouden blijven in de huidige plannen zodat geen belangrijk negatief effect wordt voorzien.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied, wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar

of beter biotoop aanwezig is. De vogels kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

Bij het verwijderen van de toplaag en het vergraven van de bodem is het noordwestelijke deel van het plangebied (bruin op de kaart in alinea 3.1) kan schade optreden voor beschermde zoogdieren. Het is derhalve noodzakelijk om voorafgaand aan werkzaamheden in dat deel van het plangebied, vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren. Het betreft kleine marterachtigen (Wezel en Hermelijn) en Egel.

Als beschermde, niet vrijgestelde, zoogdieren aanwezig zijn dient vervangend leefgebied te worden aangeboden. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

4.3 Vleermuizen

Foerageergebied
Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

Vliegroutes
Het plangebied kan gebruikt worden als (klein) onderdeel van een vliegroute door vleermuizen. De aard van het plangebied zal echter niet dusdanig veranderen dat belangrijke gevolgen worden verwacht. De vliegroute zal in de plannen intact blijven door het behoud van de bomen.

4.4 Conclusie effectbeoordeling

Negatieve effecten van de plannen in het noordoostelijk deel van het plangebied op beschermde soorten, indien aanwezig, zijn niet uit te sluiten. Het gaat om Wezel, Hermelijn en Egel.

Er is vervolgonderzoek noodzakelijk naar deze beschermde soorten. In Tabel 2 staan de perioden aangegeven wanneer dit onderzoek kan worden uitgevoerd. Tevens wordt het aantal bezoekrondes vermeld.

Tabel 2.
Optimale periode voor uit te voeren vervolgonderzoek naar beschermde soorten of soortgroepen die zijn aangetroffen of worden verwacht in het plangebied.
**=Te combineren met andere bezoeken.*

Soort/Soortgroep	Optimale periode	Aantal bezoeken
Grondgebonden zoogdieren	**Vallenonderzoek**	
Hermelijn	(maart) mei-augustus (jaarrond)	1
Wezel	(maart) mei-augustus (jaarrond)	1
Egel	(maart) mei-augustus	1

5 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 en 4 is beschreven welke beschermde soorten kunnen voorkomen en welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben. De Wet Natuurbescherming kent naast soortbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (Zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Provinciaal aangewezen 'Weidevogelleefgebied' of 'Belangrijk weidevogelgebied'.

Hieronder wordt aangegeven welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

5.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op meer dan drie kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, het Wierdense Veld. Gezien de grote afstand en de uit te voeren werkzaamheden worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

Figuur 2.
Ligging van het plangebied (rood omrand) ten opzichte van beschermde Weidevogelleefgebieden en het NNN-netwerk.

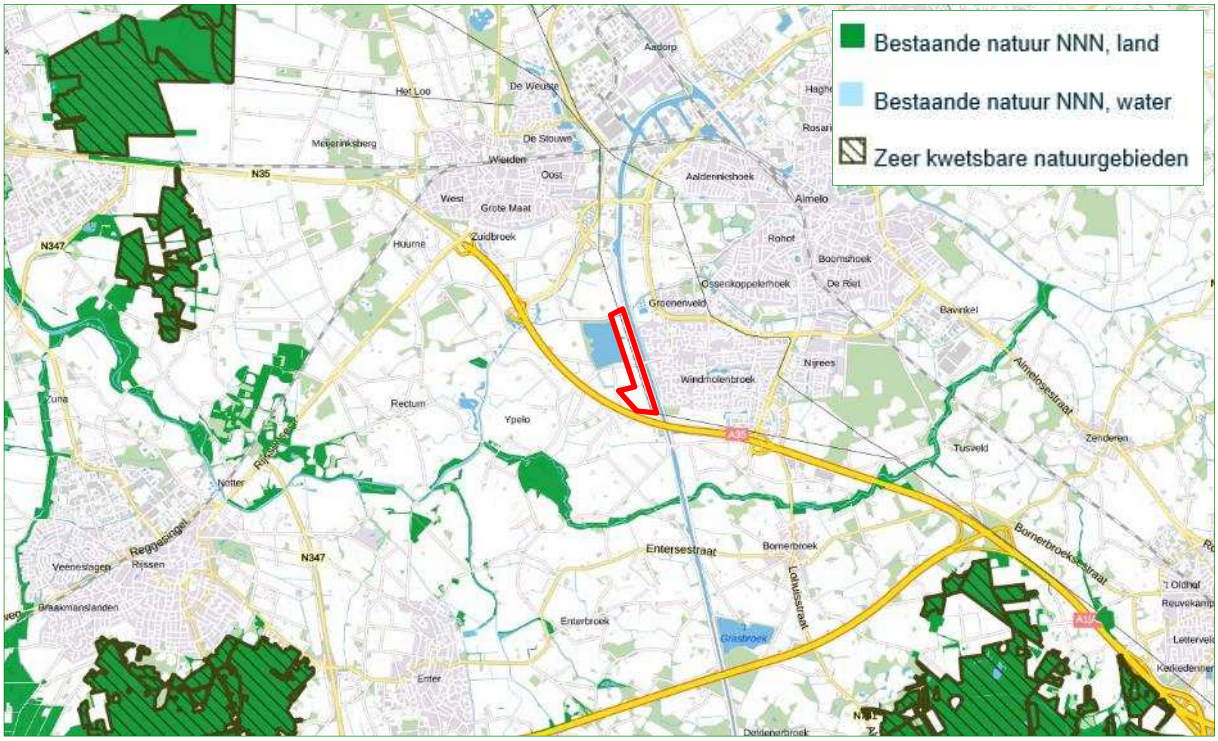

Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor mogelijk veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 2). Er kunnen geen negatieve effecten door de plannen op het NNN gebied optreden. De plannen hoeven verder niet getoetst te worden aan beschermde waarden binnen dit netwerk.

5.3 Houtopstanden

Er worden geen buiten de (volgens de Wnb bepaalde) bebouwde kom gelegen beplantingen gekapt, groter dan 1000 m². Daarnaast voorziet het plan niet in het kappen van meer dan 20 bomen in een rijbeplanting. Op grond hiervan wordt het plangebied niet beschermd als bijzondere houtopstand.`

5.4 Overige relevante wetgeving

Er is geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

5.5 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving

Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is buiten indirecte gevolgen door mogelijk toegenomen stikstofemissie, op voorhand uit te sluiten dat andere natuurwetgeving dan die beschreven in hoofdstuk 3 en 4 aan de orde is bij uitvoering van de plannen.

Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor veroorzaakte mogelijke extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.

6 Conclusies

6.1 Beschermde soorten Wnb

- Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten amfibieën, vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen.
- Gezien de uitgevoerde toetsing, kunnen van de amfibieën alleen 'vrijgestelde' soorten aanwezig zijn. Voor deze aangetroffen of verwachte 'vrijgestelde' soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zoals het besproken plan.
- In het plangebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- In het plangebied kunnen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels voorkomen, namelijk die van Roek. De bosschage met het betreffende nest blijft echter behouden in de plannen. Negatieve effecten door de werkzaamheden zijn hierdoor uit te sluiten.
- In het onderzoeksgebied kunnen grondgebonden zoogdieren voorkomen die zijn beschermd als 'andere soort'. Het gaat om de Wezel, Hermelijn en Egel. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden in het noordoostelijke deel van het gebied niet uit te sluiten zijn, is onderzoek naar voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten één of meer van deze soorten aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- Voor het mogelijk incidentele terreingebruik van het plangebied door vogels met jaarrond beschermde nesten (Buizerd, Sperwer), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vogels kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.
- Voor incidenteel aanwezige kleine marterachtigen in andere delen van het plangebied wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. De dieren kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

- Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.
- Het plangebied kan gebruikt worden als (klein) onderdeel van een vliegroute door vleermuizen. De aard van het plangebied zal echter niet dusdanig veranderen dat belangrijke gevolgen worden verwacht. De vliegroute zal in de plannen intact blijven door het behoud van de bomen.

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

- Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is buiten indirecte gevolgen door mogelijk toegenomen stikstofemissie, op voorhand uit te sluiten dat andere natuurwetgeving dan die beschreven in hoofdstuk 3 en 4 aan de orde is bij uitvoering van de plannen.
- Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor veroorzaakte mogelijke extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.

6.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten eventuele werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- Uit eventueel te dempen wateren kunnen amfibieën (alle stadia) of vissen verdreven worden door van ‘dicht’ naar ‘open’ te werken

en geen dieren in te sluiten. Als dit niet mogelijk is kunnen de dieren weggevangen worden door de wateren af te dammen en het waterniveau te verlagen. Deze dieren kunnen vervolgens worden overgebracht naar een geschikt water in de nabije omgeving.

- Bij de aanlegwerkzaamheden moet voorkomen worden dat ’s nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

7 Natuurwaarden verhogen op zonneparken

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in en rond zonneparken versterkt worden en krijgen planten en dieren in deze nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte. In het geval van Leemslagen is deze ruimte wellicht essentieel om het plan door te kunnen laten gaan.

Op een zonnepark zijn twee typen ruimten te onderscheiden die waar natuurwaarden gerealiseerd kunnen worden. Het gaat om:

- ♣ open ruimte tussen en onder de zonnepanelen.
- ♣ de ruimte direct rondom het zonnepark.

7.1 Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen

Bloemrijk en kruidenrijk grasland.
Deze ruimte kan ingericht worden als bloemrijke en kruidenrijke weide. Door extensief maaibeheer (of begrazing) zonder bemesting toe te passen op deze weides krijgen insecten, vogels en kleine zoogdieren een kans om te profiteren van de bloemen en zaden. Bloemrijke weiden zijn goed voor het behouden van vlinders en bijen. Zonneparken waarbij de bodem bedekt is met kunstgrasmatten is wellicht kostenbesparend maar vervuilend, onaantrekkelijk en **negatief** voor biodiversiteit. Het is belangrijk voor de ontwikkeling van kruidenrijk grasland om met de positie van de panelen zoveel mogelijk licht op de bodem te laten doordringen.

Het is zeer belangrijk, vooral voor kleine zoogdieren en amfibieën maar ook voor zaadzetting van sommige kruiden en voor overwinterende insecten dat gefaseerd wordt gemaaid en nooit het gehele terrein in één keer kaal is. Minimaal 30-40% dekkingbiedende vegetatie aanhouden en het maaibeheer aanpassen op het voorkomen van opslag van houtige gewassen is ideaal.

Poelen, sloten en greppels
Behoud de bestaande **greppels** in een perceel, door dit reliëf in de bodem ontstaat meer biodiversiteit in flora en fauna. Door de aanwezigheid van poelen, greppels en depressies kunnen ook amfibieën en libellen profiteren van een zonnepark. Veel libellen en amfibieën (kikkers, padden, salamanders) zijn voor hun voorplanting afhankelijk van kleine wateren en poelen.

Takkenrillen, houtstappels en broeihopen.
Door de aanleg van **takkenrillen** en houtstapels kunnen kleine zoogdieren profiteren als Bunzing, Hermelijn en Wezel. Door de aanleg van broeihopen kan Ringslang profiteren.

Insectenhotels of nestkastjes.
Op een zonnepark **kunnen** ook insectenhotels of nestkastjes opgehangen worden. Dit versterkt de ecologische waarde van het terrein.

7.2 De ruimte direct rondom van het zonnepark.

Struiken en bosschages
Rond het zonnepark aanleggen van bijvoorbeeld een meidoornhaag is een ideale biotoop voor broedende zangvogels. Tevens kan de stekelige meidoornhaag onbevoegde personen buiten het zonnepark houden. Een haag met struiken onttrekt de panelen ook uit het oog van de omgeving.

Water rondom
Het verbreden van wateren rondom planpercelen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers met oeverbegroeiing vormt een leefgebied voor vele dier en planten soorten.

Zorg voor verschillende waterdiepten. Een diep vorst vrij deel is voor vissen en amfibieën een mogelijkheid om de winter door te komen.

Hekwerk en verlichting
Zorg bij het plaatsen van een hek rondom het terrein niet voor een totale afstuiting van het terrein voor dieren. Zorg voor een kier aan de onderzijde van het hek voor bijvoorbeeld de Egel.

Let bij eventuele verlichting op het terrein dat deze vogel en/of vleermuis vriendelijk is.

Kansen
Een zonnepark kan de biodiversiteit in een gebied verhogen. Het kan een plek zijn waar dieren hun leefgebied hebben: voedsel zoeken, rusten, voortplanten/broeden, opgroeien en overwinteren. Een zonnepark kan daarbij een ‘stepping stone’ of verbinding zijn tussen natuurgebieden.

8 Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co.,* Haarlem.

BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren.* – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kennis-centrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9.* Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika.* Tirion Natuur.

FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen.* Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.

HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.

KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding.* Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.

LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie.* Utrecht.

SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009.* Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.

SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5.* Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENSAUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2017*, 13 maart 2017.

9 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat "een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de 'andere soorten'.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de 'vrijgestelde soorten'. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 3.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 3.
Vrijgestelde soorten per provincie.
Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+[1]						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+[2]						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+[3]						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+[4]						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+[1]:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+[2]:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+[3]:geldt in de periode juli t/m september

+[4]:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen[1]

2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.

4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

[1] *Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.*

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn
Ontheffing is nodig:
- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn
Ontheffing is nodig:
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten
Ontheffing is nodig:
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van ‘vaste rust- of verblijfplaatsen’ en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën ‘broedvogels met jaarrond beschermde nesten’, categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie: **1** = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats; **2** = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop; **3** = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing; **4** = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Buizerd	4	
Gierzwaluw	2	
Grote gele kwikstaart	3	
Havik	4	
Huismus	2	
Kerkuil	3	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Ransuil	4	
Roek	2	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Steenuil	1	
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een ‘omgevingscheck’ is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met ‘bijzondere’ vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen’.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goed-gekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogel-soorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschap-pelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0

Habitattoets
Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde ‘andere handelingen’ in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel ‘Habitattoets’ genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een ‘passende beoordeling’. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten

met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking
Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Figuur 3. *Stappenplan procedure ecologisch onderzoek en ontheffing*

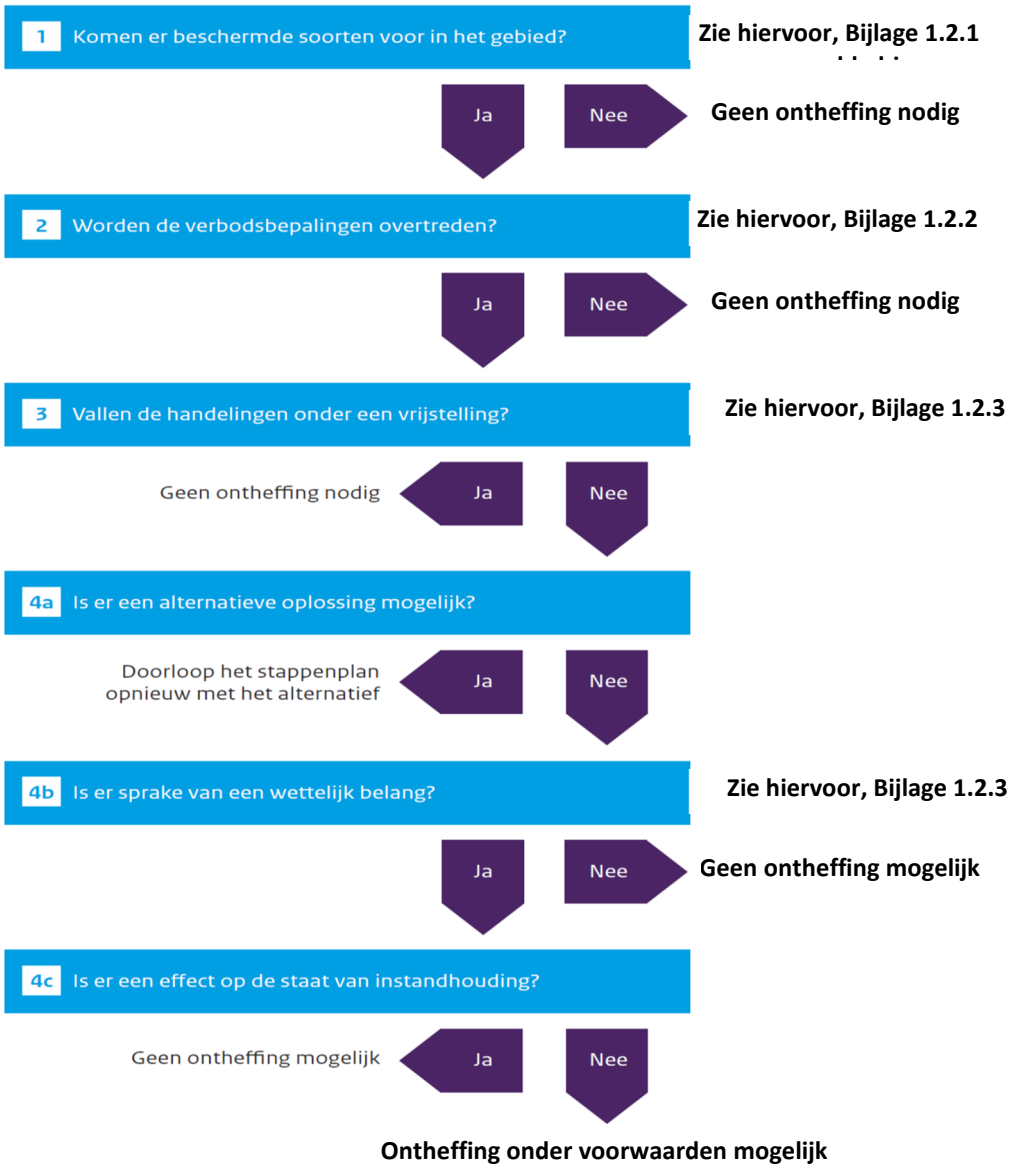

Bijlage 1.4.3 Houtopstanden

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 3 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk ‘aan te haken’ bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de ‘Wet algemene bepalingen omgevingsrecht’ (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat ‘Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten’. Ook hierbij dient een activiteitenplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een ‘Verklaring van geen bedenkingen’ (VVGB) afgeeft voor het ‘natuur’ onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl

Bijlage

3 Berekening stikstofdepositie, Cauberg-Huygen, d.d. 4 juni 2021

Bezoekadres:
De Waal 18
5684 PH Best
Postadres:
Hoofdweg 70
3067 GH Rotterdam

T +31 (0)88-5152505
E info@cauberghuygen.nl
W http://www.cauberghuygen.nl

K.V.K. 58792562
IBAN NL71RABO0112075584

Notitie 06546-52870-04
Zonnepark Almelo Leemslagen;
stikstofdepositie aanlegfase

Datum	Referentie	Behandeld door
4 juni 2021	06546-52870-04	M. Linssen/LVe

1 Inleiding

Door Cauberg Huygen B.V. is in opdracht van Mees Ruimte & Milieu ten behoeve van de aanlegfase van een zonnepark aan de Buitenhaven Westzijde en Breesegge binnen de gemeente Almelo een berekening uitgevoerd met AERIUS Calculator, **versie 15-10-2020** ter beeldvorming van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

Figuur 1.1: Locatie zonnepark

Tijdens de aanlegfase treedt, met het vrijkomen van uitlaatgassen vanuit verbrandingsmotoren van bouwmaterieel en bouwverkeer, emissie op van stikstof naar de omgevingslucht, hetgeen tot vermesting en verzuring zou kunnen leiden ter plaatse van hiervoor gevoelige habitat in omliggende Natura 2000-gebieden.

Als uit de berekeningen van de aanlegfase blijkt dat er geen rekenresultaten hoger zijn dan 0,00 mol/ha/jaar, dan leidt deze fase niet tot een toename van de depositie, zodat geen vergunning benodigd is ingevolge de Wet natuurbescherming.

In voorliggende notitie wordt de onderbouwing geleverd voor de gehanteerde stikstofvracht en worden de rekenresultaten gepresenteerd en besproken.

2 Stikstofemissies aanlegfase

Tijdens de aanlegfase wordt op de locatie dieselmaterieel met verbrandingsmotoren ingezet, en vinden van en naar de locatie bewegingen plaats van bouwverkeer. In bijlage I is een opgave van inzet van bouwverkeer en bouwmaterieel opgenomen.

2.1 Bouwmaterieel

De verwachting is dat de aanlegfase circa 20 weken zal gaan duren. Voor de aanlegfase wordt rekening gehouden met inzet van diesel- en benzine gedreven materieel.

Conform de vraagstelling van de omgevingsdienst is bij het dieselgedreven materieel een onderscheid gemaakt tussen belaste en onbelaste uren. Daarbij is uitgegaan van de situatie dat het materieel gemiddeld 30%[1] van de totale inzet stationair (onbelast) draait en in die tijd een verbruik heeft afhankelijk van de cilinderinhoud. Het benzine gedreven materieel is gemodelleerd op basis van uren en is 100% belast. In tabel 2.1 zijn de mobiele voertuigen weergegeven die ingezet worden met de bijbehorende vermogens, bedrijfsduur en bouwjaar.

Tabel 2.1: Overzicht dieselmaterieel aanlegfase

Type materieel	Brandstof	Vermogen (kW)	Uren gehele aanlegfase	Bouwjaar
Funderingsmachine (graafmachine)	Diesel	50	200	2013 of later
Quad met laadback (intern transport)	Benzine	20	800	2007 of later
Quad zonder laadback (inspectie)	Benzine	20	400	2007 of later
Graafmachine	Diesel	100	480	2015 of later
Maaimachine onkruid tijdens aanleg	Benzine	10	200	2007 of later

Voor de funderingsmachine van 50 kW wordt uitgegaan van 140 uren belast a 11 l/u en 60 uur onbelast a 0,3952 l/l/u. In totaal 1573 liter.

Voor de graafmachine van 100 kW wordt uitgegaan van 336 uren belast a 21 liter/u en 144 uren onbelast a 0,3771 l/l/u. In totaal 7256 liter.

Gemodelleerd is op basis van de liter verbruiken zoals deze zijn opgenomen in de in oktober 2020 beschikbaar gekomen TNO tabellen. Dit wordt gezien als een worst case beschouwing voor onderhavige locatie.

[1] Conform het onderzoek van TNO blijkt dat gemiddeld 30% van de tijd materieel stationair draait (TNO 2020 R11528, http://publications.tno.nl/publication/34637323/OfCtXZ/TNO-2020-R11528.pdf).

2.2 Bouwverkeer

Het bouwverkeer bestaat uit vrachtwagens (transport) en bestelbussen en personenwagens (in hoofdzaak arbeid). De voertuigbewegingen van bouwverkeer zijn gemodelleerd als lijnbron. Er is voor de gehele aanlegfase gerekend met 500 bewegingen van zware vrachtwagens en 1200 bewegingen van lichte voertuigen.

2.3 Vrachtwagens op terrein

Ter beeldvorming van de emissie van stikstof ten gevolge van motoraanspraak tijdens manoeuvreren op terrein en tijdens loshandelingen wordt uitgegaan van een gemiddelde duur per vrachtwagen van 10 minuten. Voor de in totaal 250 vrachtwagens wordt uitgegaan van 42 stationaire uren. De emissie gedurende deze periode wordt gebaseerd op de emissie voor stagnerend rijdend zwaar vrachtverkeer. AeriusCalculator rekent per gereden kilometer 100% stagnerend met een emissie van 7,5446 gram NOx en 0,0681 gram NH_3. Uitgaande van een gemiddelde rijsnelheid van 5 kilometer per uur correspondeert dit met een emissie van 0,0377 kg NOx per uur en 0,0003 kg NH_3 per uur. Voor de vernoemde 42 uren komt dit overeen met 1,57 kg NOx en 0,01 kg NH_3. Deze emissie is gemodelleerd met een oppervlaktebron.

3 Rekenresultaat en conclusie

De voormelde uitgangspunten ten aanzien van bouwmaterieel en bouwverkeer zijn in een AeriusCalculator model gemodelleerd. De berekening, kenmerk S6BC8ESADWnR (04 juni 2021), heeft geen depositiewaarden opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Het in- en uitvoerbestand is toegevoegd als bijlage II.

De activiteiten leiden niet tot een toename van de stikstofdepositie, zodat geen vergunning benodigd is ingevolge de Wet natuurbescherming.

Cauberg Huygen B.V.

De heer ing. R.F.H. Schoonbrood
Adviseur

Bijlagen

Bijlage I	Opgave Verkeer en materieel
Bijlage II	Aeriusberekening

Bijlage I Opgave Verkeer en materieel

Zonnepark Almelo Leemslagen

Omvang terrein	22,8	ha
Duur aanleg	20	weken

Aanvoer materiaal - aantallen vrachtwagens			
Onderdelen:	Duur onderdeel in weken	Aantal vrachtwagens per week	Aantal vrachtwagens gedurende onderdeel
Bouwweg realiseren	1	5	5
Bouwplaats inrichten	1	8	8
Hek	1	2	2
Onderconstructie	4	12	48
Kabels	2	5	10
Modules	4	24	96
Omvormers	1	6	6
Overige onderdelen	3	2	6
Kranen	1	2	2
Transformatoren	1	18	18
Substation (middenspanning)	1	4	4
Narooien en nazorg na oplevering	1	5	5
Overig: Onderhoud sanitaire voorzieningen	20	1	20
Overig: Afvoer restafval	20	1	20
Aantal vrachtwagens totale aanlegfase			**250**

Aanvoer arbeid - aantallen lichte voertuigen			
	Periode met voertuigbewegingen in weken	Aantal voertuigen per week	Aantal voertuigen gedurende aanlegfase
Bestelbus	20	10	200
Personenwagen	20	20	400
Aantal lichte voertuigen totale aanlegfase			**600**

Materieel							
	Aanwezigheid materieel in weken	Aantal machines aanwezig	Aantal machinedagen gedurende aanlegfase	Vermogen [kW]	Bouwjaar	Bedrijfsduur per dag [uren]	Bedrijfsuren gedurende aanlegfase [uren]
Funderingsmachine	5	1	25	50	2013 of later	8	**200**
Quad met laadback (transport)	20	1	100	20	2007 of later	8	**800**
Quad zonder laadback (inspectie)	20	1	100	20	2007 of later	4	**400**
Graafmachine	6	2	60	100	2015 of later	8	**480**
Maaimachine onkruid tijdens aanleg	10	1	50	10	2007 of later	4	**200**

Bijlage II Aeriusberekening

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Aanleg zonnepark Almelo Leemslagen

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
SolarEnergyWorks B.V.	Buitenhaven Westzijde / Breesegge, xxxx Almelo

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Aanleg zonnepark Almelo Leemslagen	S6BC8ESADWnR

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
04 juni 2021, 11:55	2021	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	108,99 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Aanleg zonnepark Almelo Leemslagen

Locatie

Aanleg zonnepark
Almelo
Leemslagen

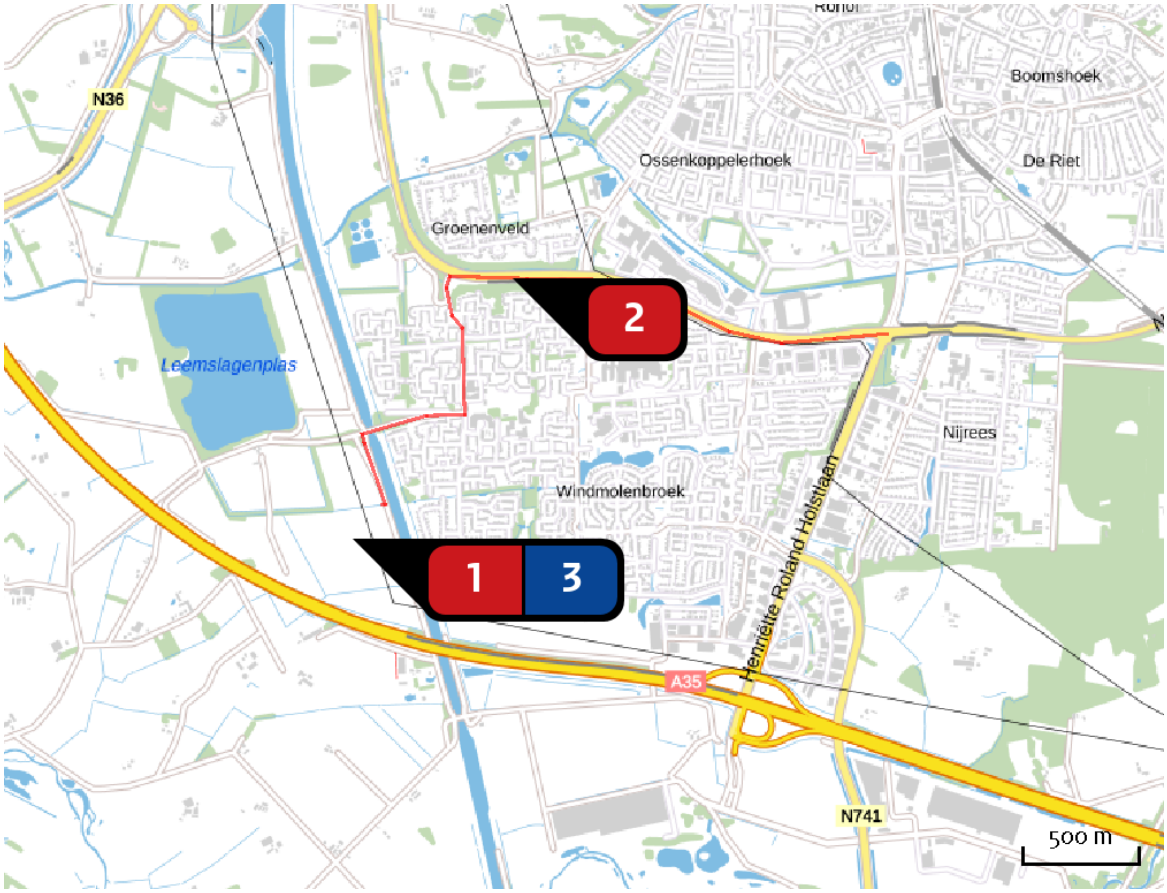

Emissie

Aanleg zonnepark
Almelo
Leemslagen

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Bouwmaterieel Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	< 1 kg/j	100,30 kg/j
2	Bouwverkeer Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	7,09 kg/j
3	Vrachtwagens op terrein Anders... | Anders...	-	1,60 kg/j

Emissie (per bron)

Aanleg zonnepark Almelo Leemslagen

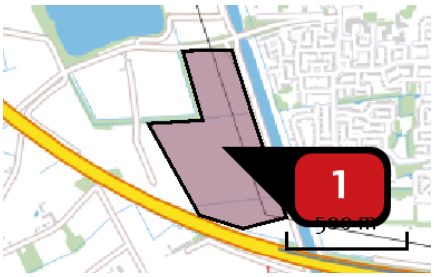

Naam	Bouwmaterieel
Locatie (X,Y)	239211, 483212
NOx	100,30 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Stationair bedrijf (uren/j)	Cilinder inhoud (l)	Stof	Emissie
STAGE IIIb, 37 <= kW < 56, bouwjaar 2013 (Diesel)	Funderingsmachine	1.573	60	2,5	NOx NH3	21,20 kg/j < 1 kg/j
STAGE IV, 75 <= kW < 130, bouwjaar 2015 (Diesel)	Graafmachine	7.256	144	5,0	NOx NH3	28,76 kg/j < 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Quad met laadbak (intern transport)	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	32,02 kg/j < 1 kg/j
AFW	Quad (inspectie)	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	16,01 kg/j < 1 kg/j
AFW	Maaimachine	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	2,32 kg/j < 1 kg/j

Naam	Bouwverkeer
Locatie (X,Y)	239900, 484337
NOx	7,09 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	500,0 / jaar	NOx NH3	6,07 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Licht verkeer	1.200,0 / jaar	NOx NH3	1,02 kg/j < 1 kg/j

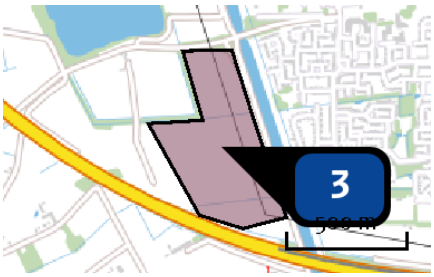

Naam	Vrachtwagens op terrein
Locatie (X,Y)	239211, 483212
Uitstoothoogte	1,0 m
Oppervlakte	23,0 ha
Spreiding	0,0 m
Warmteinhoud	0,000 MW
Temporele variatie	Continue emissie
NOx	1,60 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2020_20210525_2040287d5b
Database	versie 2020_20210525_2040287d5b

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020

Bijlage

4 Rapport Participatieplan, oktober 2020

MEES
RUIMTE & MILIEU

Participatieplan De Leemslagen

Project	*Zonnepark Leemslagen, Almelo*
Status	*Concept*
Projectnummer	*20067*
Datum	*8 juli 2020*

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer

info@meesruimteenmilieu.nl | www.meesruimteenmilieu.nl | | IBAN NL94ABNA0587770562 | KvK 34237628

COLOFON

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer

085 – 744 08 38

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch op geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Mees Ruimte & Milieu.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding 4
Hoofdstuk 2 Wat en Waarom 5
2.1 Planparticipatie 5
2.2 financiële participatie 6

Hoofdstuk 3 Hoe
3.1 Keukentafelgesprek (één-op-één) 8
3.2 Uitnodiging tot uitwisseling van informatie 8
3.3 Covid-19 9

Hoofdstuk 4 Wanneer 10

Hoofdstuk 1
Inleiding

Dit participatieplan beschrijft de wijze waarop de omgeving door ons als initiatiefnemer betrokken wordt bij de ontwikkeling van het plangebied Leemslagen Almelo tot een gebied waar grootschalige duurzame energieopwekking wordt gecombineerd met deels nieuwe en gewijzigde agrarische en recreatieve functies. Een onderdeel van de ontwikkeling is het zorgen voor een logische en passende aansluiting op de naastgelegen omgeving.

De gemeente Almelo beschrijft in de energieladder voor grootschalige duurzame ontwikkelingsprojecten het volgende:

"Grootschalige duurzame energieopwekking raakt aan hoe we wonen, werken en leven. Het is belangrijk om de wensen en zorgen van mensen die het raakt mee te wegen in de keuzes die gemaakt worden. Draagvlak en acceptatie kunnen gerealiseerd worden als besluitvorming transparant is en de lusten en lasten eerlijk verdeeld worden.

De eerlijke verdeling van lusten en lasten moet breed geïnterpreteerd worden, niet alleen financieel maar bijvoorbeeld ook ruimtelijk en sociaal. Dit betekent bijvoorbeeld dat inwoners en bedrijven de kans krijgen om mee te denken over een initiatief en zo mogelijk ook kunnen delen in de opbrengst. Meedenken is voor veel mensen een voorwaarde om mee te doen".

Dit plan beschrijft de wijze waarop het 'meedenken en meedoen' door de inwoners van Almelo zal worden ingevuld.

Hoofdstuk 2

Wat en Waarom

De activiteiten rondom participatie zijn onderdelen van de totale ontwikkeling van het gebied. Het bedenken, beschrijven en uitvoeren van het participatieproces kent in hoofdlijnen de volgende fasen:

1. Inventariseren mogelijke betrokkenen bij samenspraak;
2. Inventariseren eerdere communicatie met betrokkenen en belanghebbenden;
3. Participatieplan (vaststellen participatievorm) en planning;
4. Vervolgproces participatieplan.

De onder punt 1 genoemde inventarisatie is uitgevoerd. Punt 2 is voor deze nieuwe ontwikkeling niet aan de orde. Punt 3 is het voorliggende participatieplan met de beschrijving van de uitvoering zoals genoemd in punt 4.

Participatie omschrijven als 'meedenken en meedoen' verklapt dat er een splitsing kan worden gemaakt tussen planparticipatie (het meedenken over het plan) en financiële participatie (op een of andere manier financieel profiteren van het plan).

2.1 PLANPARTICIPATIE

De eerste stap van de participatie heeft betrekking op de planparticipatie. Daarbij willen we op meerdere manieren in gesprek gaan met omwonenden en andere belanghebbenden. Het doel van deze gesprekken is om wensen en behoeften te bespreken en de concept plannen daar mogelijk op aan te passen. Wij verzorgen, tijdens of na deze gesprekken, de terugkoppeling over de aanpassingen van het plan of de

motivatie waarom bepaalde aanpassingen niet of slechts gedeeltelijk mogelijk zijn. Naast planparticipatie zal ook alvast verkend worden in de gesprekken welke behoeften er bestaan op het gebied van financiële participatie.

Om een zinvol gesprek te kunnen voeren zullen wij een concreet plan voorleggen waarop gereageerd kan worden. Dit heeft voor- en nadelen. Het gevoel kan ontstaan dat het plan al helemaal vastgelegd is en er sprake is van schijninspraak. Wij willen dit ondervangen door aan te geven dat wij ons voorstel graag op deze wijze willen ontwikkelen, omdat het is ontstaan na een uitvoerige analyse van de omgeving. Het is alleen nog niet getoetst op de beleving van omwonenden en andere belanghebbenden bij deze ontwikkeling. Deze insteek geeft ons inziens aan de gesprekspartners een realistisch beeld van de ruimte die er vanuit ons geboden kan worden om wensen en behoeften in het plan te verwerken.

2.2 FINANCIËLE PARTICIPATIE

De tweede stap van de participatie heeft betrekking op de financiële participatie. De doelgroep van deze vorm van participatie bestaat uit alle inwoners van en bedrijven in Almelo. Mede op basis van de resultaten van de geïnventariseerde behoeften uit de planparticipatie wordt geïnventariseerd welke vormen van financiële participatie gewenst zijn.

Voor de financiële participatie denken wij aan een combinatie van crowdfunding en een eenmalige of periodieke bijdrage aan een duurzaamheids- of gebiedsfonds. Bij crowdfunding kunnen omwonenden en inwoners van en bedrijven in de gemeente op diverse wijze voorrang krijgen of extra voordeel krijgen. De details van beide methoden dienen verder uitgewerkt te worden en zijn ook mede afhankelijk van de terugkoppeling vanuit de participatiegesprekken en bijeenkomsten en eisen die vanuit de gemeente worden gesteld op het gebied van leges en OZB.

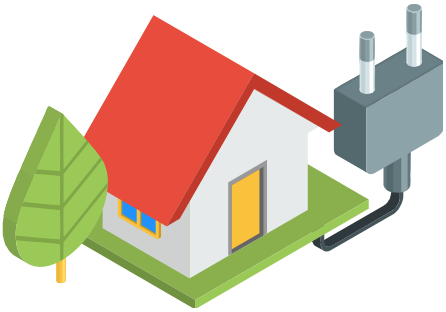

Om de energietransitie in de gemeente te versnellen, kan ook gedacht worden aan de levering van zonnepanelen tegen kostprijs aan inwoners van de gemeente gedurende de realisatie van het park. In overleg met de gemeente kan deze mogelijkheid worden toegevoegd in het voorstel. Het resultaat van beide stappen bestaat uit verslaglegging en bundeling van de resultaten en gespreksverslagen die inzicht geven in de wijze waarop de participatie heeft plaatsgevonden en welke wensen en behoeften wel en niet ingevuld worden. Dit geheel wordt toegevoegd als onderdeel van de planologische vergunningprocedure die vereist is voor de ontwikkeling.

Hoofdstuk 3

Hoe

De eerste stap van de participatie (planparticipatie) bestaat uit het in gesprek gaan met omwonenden en andere belanghebbenden. Wij willen daarbij de volgende aanpak hanteren per omwonende/belanghebbende:

3.1 KEUKENTAFELGESPREK (ÉÉN-OP-ÉÉN)

- Bewoners Leemslagenweg 52 en 54;

Het betreft bewoners van huizen die veelal aangrenzend zijn aan het plangebied en waarvan de impact op de leefomgeving relatief het grootst is. Een vertegenwoordiger van SolarEnergyWorks plant een gesprek in bij de bewoners thuis of eventueel op afstand middels beeldbellen.

3.2 UITNODIGING TOT UITWISSELING VAN INFORMATIE

De volgende instellingen, organisaties en vertegenwoordigers krijgen informatie over het plan toegestuurd met een uitnodiging om mee te denken over de planvorming. De vorm en omvang waarin dit plaatsvindt hangt sterk af van de animo bij de ontvangers van de uitnodiging.

- De eigenaren en pachters van de agrarische percelen die grenzen aan het plangebied;
- Wijkraad/-vertegenwoordiging woonkern Windmolenbroek;
- Gebruikers van het gebied die niet fysiek in de omgeving zijn gevestigd (vormen van recreatie en natuurbescherming).

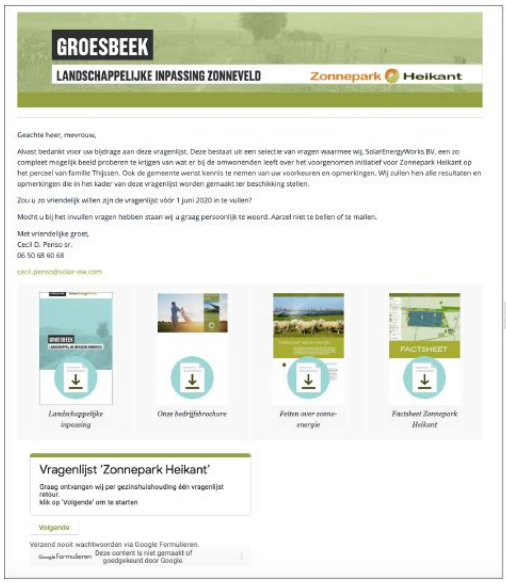

Referentieproject Zonnepark Heikant

3.3 COVID-19

Onlangs heeft het RIVM de regels met betrekking tot bijeenkomsten wederom aangescherpt, waardoor het organiseren van fysieke bijeenkomsten met grotere groepen bemoeilijkt wordt. Uit de afgelopen periode hebben we echter ook de lering getrokken dat bijeenkomsten in het kader van participatie goed vorm te geven zijn via de digitale weg. Ook wanneer kleinere groepen samenkomen, blijft de optie open om contactmomenten op een andere manier in te richten. Informatiebijeenkomsten kunnen op afstand worden georganiseerd, waarbij een presentatie zal worden gegeven door SolarEnergyWorks, samen met bijvoorbeeld een landschapsarchitect. Betrokkenen en andere belanghebbenden kunnen deze presentatie online volgen en vragen stellen of input geven.

Hoofdstuk 4
Wanneer

De planning is als volgt:

Keukentafelgesprekken:

- Gesprekken: augustus 2020

Uitnodiging tot uitwisseling informatie:

- Informatie verstrekken: augustus 2020

Vervolg:

- Verwerking ontvangen input: september 2020
- Terugkoppeling verwerking: september/ oktober 2020

Het bovengenoemde participatieproces vindt parallel plaats aan de ontwikkeling van het plangebied en de benodigde ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van de omgevingsvergunningaanvraag.

Bijlage

5 Toestemming sans préjudice TenneT

Robin Droogendijk

Onderwerp: FW: TOE0002484 : GNA-HGL380 masten 113-114-115 plus de geprojecteerde 110kV-kabel AML-HGL110 : zonnepark-voorwaarden onder voorbehoud

TOE0002484 :
Zonnepark Leemslagen, toestemming onder voorbehoud

In antwoord op uw e-mailberichten en gesprekken en de bijgevoegde tekeningen delen wij u het volgende mede.

TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) is de bij wet aangewezen beheerder van het Nederlandse 110 kV-, 150 kV-, 220 kV-, en 380 kV-hoogspanningsnet en verantwoordelijk voor een betrouwbare bedrijfsvoering van het hoogspanningsnet. De hoogspanningsverbindingen zijn van vitaal belang voor de elektriciteitsvoorziening in Nederland.
TenneT wenst als netbeheerder dan ook geen (extra) risico te ondervinden op uitval hiervan.

De inrichting van het geprojecteerde zonnepark Leemslagen bevindt zich gedeeltelijk binnen de belemmerde strook van onze bovengrondse 380kV-hoogspanningsverbinding Zwolle - Hengelo, tussen de masten 113 en 114 en 115.

Belemmerde strook
Het perceel in het plangebied bevindt zich in de belemmerde strook. De "belemmerde strook" van deze bovengrondse verbindingen tussen de masten worden begrensd door zijden op max.34,00 meter ter weerszijden van de hartlijn van de verbinding(en) (totale breedte max.68,00 meter).

Het is het niet toegestaan zonder toestemming van TenneT bouwwerken op te richten in de belemmerde strook. Wij wijzen u er ook op dat u van de betreffende grondeigenaar en/of gebruiker toestemming dient te verkrijgen. Uiteraard geldt dit ook voor alle voorbereiding en eventuele latere oprichting van zonnepanelen, want op dit moment heeft u daarvoor geen toestemming van TenneT.

Toestemming, **mits,**
Wij hebben geen bezwaar tegen de aanleg van het zonnepark binnen de belemmerde strook van bovengenoemde hoogspanningsverbindingen, mits voor de uitvoering van het werk daarbij strikt aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan.

1. Algemene voorwaarden:
Het zonnepark, is te allen tijde verantwoordelijk voor het veilig stellen van hun installatie op het zonnepark ten behoeve van het veilig kunnen uitvoeren van werkzaamheden aan onze hoogspanningsverbindingen, enerzijds in het belang van de veiligheid van betrokken personen, anderzijds om de leveringszekerheid te waarborgen.
Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van bovengrondse hoogspanningsverbindingen gelden veiligheidsaanbevelingen. De veiligheidsaanbevelingen maken deel uit van de nog te verlenen toestemming.

Deze toestemming onder voorbehoud is gebaseerd op de aangeleverde informatie per e-mails welke zijn gekoppeld aan de locatie en gedocumenteerd in dossier TOE0002484.

De hoogspanningsmasten moeten altijd -"24/7"- bereikbaar zijn en blijven. Er dient daarom altijd een strook grond vrij te blijven voor de uitvoering van werkzaamheden, inspecties en dergelijke.

Alle betrokken partijen, inclusief uitvoerende(n), dienen door of namens u op de hoogte te worden gesteld van de inhoud van deze voorwaarden en veiligheidsinformatie. Iedereen op de werklocatie dient vooraf geïnstrueerd te zijn over het risico van werken in de nabijheid van hoogspanning.

Wij adviseren u om bij het kruisen van de hoogspanningsverbindingen een hoogte beperkende constructie (maximale doorrijhoogte) toe te passen en om waarschuwingsborden te plaatsen met daarop de tekst: “Levensgevaar! Hoogspanning”. De locatie(s) en aantallen hiervan kunnen met onze toezichthouder ter plaatse afgestemd te worden.
Vanwege veiligheid en leveringszekerheid wordt in de definitieve toestemming de maximale vrije werkhoogte opgenomen, alsmede de bouwhoogte ter plaatse.

Bovengrondse hoogspanning ;

a) Voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden en bij calamiteiten dient een vrije werkruimte van 30,00 meter rondom de hoogspanningsmasten vrij te worden gehouden.
b) Tijdens de bouw moet rondom de hoogspanningsmast de vrije werkruimte van 30 meter vrij blijven van opslag.
c) De zonnepanelen dienen zo geplaatst te worden dat er een vrije werkruimte overblijft voor onderhoud. Bij het uitvoeren van onze onderhoudswerkzaamheden, het verhelpen van een storing of calamiteit kan het nodig zijn om de bedrading tot op de grond te laten zakken. De paden (ruimten) tussen de zonnepanelen onder de geleiders (draden) bedraagt minimaal 3,40 meter. Dit wordt voor het uitvoeren van onze werkzaamheden ruim voldoende geacht.
d) Op het moment dat de netbeheerder het nodig acht – in verband met werkzaamheden buiten regulier onderhoud – dient door het zonnepark op eerste verzoek medewerking te worden verleend aan de uitvoering daarvan. Als voorbeeld van dergelijke maatregelen kan genoemd worden het creëren van extra ruimte en/of paden in aanvulling op de aanwezige werkruimte en paden. De netbeheerder zal bij de bepaling van de te nemen maatregelen zoveel als mogelijk rekening houden met de belangen van het zonnepark.
e) De mast moet altijd bereikbaar zijn én blijven voor voertuigen vanaf de openbare weg via een vrije strook grond met een breedte van minimaal 5 meter.
f) Op de toegangswegen mogen geen beperkingen zijn opgelegd aan het gebruik van motorvoertuigen die een maximale asdruk hebben van 7,5 ton met een vlaktedruk van 6,5 N/cm2.
g) Binnen de belemmerde strook zullen geen materialen of werktuigen worden gebruikt die hoger kunnen zijn dan de aangegeven maximale vrije werkhoogte.
h) Om daaraan te kunnen voldoen moet gebruik gemaakt worden van een hoogtebegrenzer op de werktuigen.
i) De maximale vrije werkhoogte tussen de masten 113 en 115 bedraagt <t.z.t. te bepalen> meter ten opzichte van NAP, let op, u dient dit te controleren door hier zelf de maaiveldhoogte ten opzichte van NAP vast te stellen.
j) Buiten de belemmerde strook zullen materialen en/of werktuigen zodanig worden gebruikt dat bij eventueel omvallen, de geleiders (spanning voerende draden) niet dichter genaderd worden dan een afstand van 6,00 meter. Indien dit niet kan worden gegarandeerd dient men maatregelen ter stabilisatie aan te brengen, bijvoorbeeld door het tuien van het werktuig.
k) De door u te gebruiken werktuigen zullen door middel van een sleepketting worden geaard. Dit voorschrift is niet van toepassing op werktuigen voorzien van stalen rupsen.

l) Indien er binnen de belemmerde strook licht- of cameramasten geplaatst zullen worden, dan dient u dit bij ons, met toevoeging van relevante technische tekeningen en gegevens omtrent de situering van de te plaatsen licht- of cameramasten, aan te vragen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met een lichtpunthoogte die 1,0 meter lager moet zijn dan de opgegeven vrije werkhoogte. Dit in verband met het plaatsen, vervangen of verwijderen van de lichtmasten. De lichtmasten moeten in dat geval worden voorzien van waarschuwingsborden met daarop de tekst "Let Op: Hoogspanning".

m) Wij adviseren u om bij het naderen van het zonnepark waarschuwingsborden te plaatsen met daarop de tekst: "Let Op: Hoogspanning".

n) De maximale groeihoogte van beplantingen is beperkt, hoog opgaand struweel en bomen zijn niet toegestaan.

Ondergrondse (geprojecteerde) hoogspanning : (Zakelijk recht van de kabel : 7meter brede strook, bij boringen 11 meter brede strook).

Geen zonnepanelen in de werkstrook/ niet binnen de belemmerde strook van/ boven een hoogspanningsverbinding welke ligt/wordt gelegd in open ontgraving.
Ook niet binnen 5,00 meter vanaf intrede-uittrede van de boring/boringen.
Er zijn geen beperkingen voor zonnepanelen boven de gestuurd geboorde kabel op zich.
Bij het pennen slaan voor zonnepanelen moet de kabel (en de bijbehorende glasvezel) veilig diep liggen.
Goede bereikbaarheid van/ en geen zonnepanelen boven crossbonding/aardingskasten, denken aan 110kV-moffen en in-/uittredepunten van de 110kV-kabel in de beheerssituatie.

Vragen vanuit het zonnepark met in rood opmerkingen/antwoorden :

- Belemmeringen voor kabelsleuven en trafo's en andere onderdelen van het zonnepark (dus aanvullend op alleen de zonnepanelen met onderconstructie)?.
  -GEEN trafo's in de zakelijkrechtstrook, zowel bovengrond al ondergronds.
  -geen graafwerk en aanbrengen van verharding of apparatuur of pennen slaan binnen 5 meter van de intrede en uittrede,
  -geen graafwerk of aanbrengen van verharding of aanbrengen apparatuur of pennen slaan boven moffen en drukvaten.
- Is het gebied tussen de in-/uittredepunten van twee boringen een open ontgraving (waardoor de voorwaarden voor de open ontgraving daarop van toepassing is?)
  -Dit is een vraag voor de trace-ontwerpers, deze project-gerelateerde en hier inhoudelijke vraag zou u met Thomas Geversmoeten afstemmen.
- Ligt de kabel na 5 meter vanaf het in-/uittrede gebied direct al op de veilige diepte?
  -op 5 meter afstand van de in-/uittrede is de diepte voldoende om daarboven veilig werkzaamheden uit te kunnen voeren.
- Is het correct dat de ligging van het tijdelijke werkgebied, uitgezonderd een benodigde afstemming voor de uitvoering van de diverse werkzaamheden, verder niet relevant is als ontwerpvoorwaarde?
  -Deze project-gerelateerde en hier inhoudelijke vraag zou u met Thomas Geversmoeten afstemmen.
- Hoe en wanneer wordt bepaald waar de boven crossbonding/aardingskast en in-/uittredepunten komen te liggen? Wordt dit door TenneT op tekening aangeduid (zeer wenselijk!).
  -Deze project-gerelateerde en hier inhoudelijke vraag zou u met Thomas Geversmoeten afstemmen.

Brandwerendheid

De PV-panelen dienen aantoonbaar gecertificeerd (typetest) te zijn en voldoen daarmee aan de eisen als gesteld in de norm IEC-61730-2 klasse A.

Elektromagnetische compatibiliteit (EMC) beïnvloeding

In de nabijheid van onze hoogspanningsverbinding kunnen EMC verschijnselen en/of interferentie optreden in en/of nabij de installatie(s) en/of bouwwerken van het te realiseren zonnepark.

Wij adviseren u om een EMC-studie en een berekening uit te laten voeren op basis van de NEN3654, NEN1010, en de NEN50341-2-15. De benodigde gegevens van de hoogspanningsverbinding kunt u opvragen bij het Asset informatieloket - Assetinformatie @tennet.eu .

Wij verzoeken u om ons te informeren over de voorgestelde maatregelen uit deze EMC-studie/rapportage.
De factoren die van belang zijn met betrekking tot de uit te voeren beïnvloedingsberekening zijn capacitieve beïnvloeding, inductieve beïnvloeding en weerstandsbeïnvloeding.

Daarom dienen metalen delen van het bouwwerk in de belemmerde strook deugdelijk geaard te zijn volgens de NEN1010. Alle metalen constructiedelen van zonnepark "zonnepark Leemslagen" binnen de belemmerde strook van de hoogspanningsverbinding zullen geleidend met elkaar worden verbonden aan aardelektroden, aan te brengen op de hoekpunten van de constructie. Dit is noodzakelijk voor het afvoeren van mogelijk optredende inductieve spanning.

De aanwezigheid van het zonnepark mag geen invloed hebben op de installatie van TenneT, evenmin aan communicatieverbindingen die in de hoogspanningsverbinding zijn opgehangen, zoals GSM-antennes, bewakingssystemen en dergelijke.

Indien blijkt dat maatregelen aan de installaties en/of het bouwwerk moeten worden getroffen om (EMC) beïnvloeding van de hoogspanningsverbinding te voorkomen, zijn de kosten voor deze te treffen maatregelen, alsmede de kosten voor het opstellen van het rapport, voor rekening van de eigenaar/ontwikkelaar van het te realiseren zonnepark.

Bij de berekening van de aarding dient rekening te worden gehouden met wederzijdse inductieve beïnvloeding, capacitieve beïnvloeding, de elektrische- en magnetische velden en weerstandsbeïnvloeding van de aanwezige HS-verbinding.

Aansprakelijkheid
Hoewel wij bij onderhoud aan de hoogspanningsverbindingen er naar streven de overlast zoveel mogelijk te beperken, is dit niet altijd volledig te voorkomen. Ondanks de door de netbeheerder genomen voorzorgsmaatregelen, kan er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk schade ontstaan.

Er wordt door de netbeheerder TenneT TSO B.V. en haar rechtsopvolgers geen aansprakelijkheid aanvaard voor:

- De gevolgen van eventuele (inductie)spanningen en/of enigerlei schade aan voorwerpen, installaties, gebouwen of overige eigendommen van het zonnepark etc.
- Voor storingen ten gevolge van de aanwezigheid van de onderhavige HS-verbindingen en/of door uit te voeren werkzaamheden aan de HS-verbinding.
- Voor enigerlei schade aan derden die werkzaamheden uitvoeren (aan) of gebruik maken van het zonnepark.
- Mogelijke schade zoals opwekkingsverliezen die kunnen gaan optreden als gevolg van onderhoud en/of beheer behoudens in geval van opzet of bewuste roekeloosheid van de netbeheerder.
- De kosten voor het (tijdelijk) wegnemen van de zonnepanelen en de hierbij behorende installatie (w.o. fundatiepalen) alsmede de kosten voor het terugplaatsen van de panelen en de installatie komen hierbij geheel voor rekening van de initiatiefnemer (eigenaar/exploitant van het zonnepark).
- De netbeheerder is niet verplicht tot enige schadevergoeding van welke aard dan ook, behalve als er sprake is van grove schuld of nalatigheid door de netbeheerder.

Eveneens vrijwaart u TenneT TSO B.V. en haar rechtsopvolgers voor vorderingen tot vergoeding van schade door de aanwezigheid van en/of door uit te voeren werkzaamheden aan de hoogspanningsverbinding. Voorbeelden waarbij mogelijke schade (aan materieel) kan ontstaan zijn bijvoorbeeld het neervallen van materialen, ijs/sneeuw, drupwater(vervuiling), drones, vogels, e.d. en/of andere nadelige beïnvloeding van de elektriciteitsopbrengst door bijvoorbeeld inductie, tijdelijk afdekken van de panelen e.d. Hetzelfde geldt ook voor mogelijke schade zoals opwekkingsverliezen die kunnen gaan optreden als gevolg van onderhoud en/of beheer, bijvoorbeeld als de masten periodiek (normaliter om de 10 jaar) worden geschilderd waarbij mogelijk een gedeelte van de zonnepanelen moet worden afgedekt om verfspatten op te vangen.

Het zonnepark "Zonneakker Wachtum" vrijwaart de netbeheerder voor aanspraken van het zonnepark en derden tot vergoeding van schade waarvoor de aansprakelijkheid van de netbeheerder conform het voorgaande is uitgesloten.

2. Realisatiefase
Specifieke voorwaarden:
De werkzaamheden en de inrichting zullen worden uitgevoerd conform het geen is vastgelegd in deze toestemmingsbrief en bijbehorende bijlagen en met in acht name van het volgende:

o) Als TenneT het noodzakelijk acht moeten de werkzaamheden of het gebruik van het terrein tijdens onze onderhouds- en/of herstelwerkzaamheden op eerste aanzegging van ons – in urgente gevallen direct en anders na overleg – tijdelijk worden gestopt en het terrein vrijgemaakt. Dit kan onder meer inhouden dat infrastructuur tijdelijk wordt geblokkeerd en/of afgesloten.
p) De bereikbaarheid van onze verbinding moet altijd ("24/7") worden gewaarborgd. Voor de bereikbaarheid dient een regeling met TenneT TSO B.V. te worden getroffen, bijvoorbeeld door het verstrekken van een sleutel en/of toegang tot een sleutelkastje, om de veiligheid en leveringszekerheid van onze hoogspanningsverbinding te waarborgen.
q) In het geval van calamiteiten moeten de zonnepanelen ter plekke door medewerkers van de organisatie direct kunnen worden weggenomen, zodat wij onze werkzaamheden op een veilige en juiste wijze kunnen uitvoeren. Ook ten aanzien van het zichtbaar spanningsloos kunnen werken door onze medewerkers en/of derden in de nabijheid van de zonnepanelen, zal het zonnepark bij een defect aan één of meerder panelen en draadbreuk geen gevaarlijke situaties en elektrocutie kunnen veroorzaken en voldoen aan de NEN3140 deel ELV spanningen.
r) Ten behoeve van de zonnepanelen die geplaatst worden onder de hoogspanningsverbinding wordt gesteld dat deze te dienen voldoen aan de NEN-EN 50341-3-15 en deze geeft dat de maximale aanraakspanningen onder 50 Volt moeten blijven. De door u op te richten opstallen dienen te worden voorzien van een deugdelijke en juiste aarding die voldoet aan de van toepassing zijnde normen en richtlijnen om ontoelaatbare beïnvloeding van de nabijgelegen hoogspanningsverbinding te voorkomen. Bij de berekening van de aarding dient rekening te worden gehouden met inductieve beïnvloeding, capacitieve beïnvloeding, de elektrische- en magnetische velden en weerstandsbeïnvloeding van de aanwezige hoogspanningsverbinding.
s) Indien er binnen de belemmerde strook lichtmasten geplaatst zullen worden, dan dient u dit aan ons met toevoeging van relevante technische tekeningen en gegevens over de situering van de te plaatsen lichtmasten aan te vragen. Vervolgens delen wij u mede onder welke voorwaarden deze lichtmasten geplaatst kunnen worden. Ter informatie delen wij u mee dat rekening gehouden dient te worden met een lichtpunthoogte die 1,00 meter lager moet zijn dan de opgegeven vrije werkhoogte, dit in verband met het plaatsen, vervangen of verwijderen van de lichtmasten.
t) Wij adviseren u om bij het naderen van het zonnepark waarschuwingsborden te plaatsen met daarop de tekst: "Let op hoogspanning"
u) Afrastering geplaatst in de lengterichting van de hoogspanningsverbinding dient ten minste om de 100 meter geaard te worden. Bij meer dan 1000 meter afrastering in de lengterichting van de hoogspanningsverbinding dient er door middel van het opnemen van isolatoren gesectioneerd te worden.

3. Beheerfase
Regulier (en/of groot) onderhoud, beheer en inspectie

- Reguliere onderhoudswerkzaamheden worden door de netbeheerder vooraf met de exploitant en/of beheerder van het zonnepark afgestemd. De afstemming gaat om de te nemen acties op verzoek van de netbeheerder.
- Indien het zonnepark wordt voorzien van een hekwerk met een afsluitbaar toegangshek. Dient voor de bereikbaarheid van de masten aan de netbeheerder toegang verschaft te worden. Het hekwerk dient geopend te kunnen worden met een zogenaamde ‘hoogspanningssleutel’ zodat bevoegden van het zonnepark en/of netbeheerder zelf het hekwerk kunnen openen indien dat nodig wordt geacht. Dat kan door toepassing van een sleutelkastje.

- Wij adviseren u om bij het naderen van het zonnepark waarschuwingsborden te plaatsen met daarop de tekst: "Let Op: Hoogspanning".
- Bij werkzaamheden door de netbeheerder en/of namens de netbeheerder in de nabijheid van de zonnepanelen dienen de panelen buiten bedrijf en aantoonbaar spanningsloos te worden gemaakt, om een elektrisch veilige werkplek aan te bieden aan de door de netbeheerder te werk gesteld personeel.
- Er dient een storingsorganisatie ingericht te worden, waarin onder andere de rollen, contactpersonen, en het openen van de hekken (toegang) worden vermeld. Deze behoeft de goedkeuring van de netbeheerder en dient acht weken voordat het zonnepark operationeel in bedrijf is te zijn opgericht.

4. Veiligheidstoezicht en planning
Gezien het belang van de hoogspanningsveerbinding, de kwetsbaarheid van de bovengrondse geleiders en de veiligheid van personen, wordt veiligheidstoezicht door de netbeheerder op de werken nodig geacht.

Vóór aanvang van de werkzaamheden in de belaste strook dient:

- minimaal 3 weken voor de aanvang van de werkzaamheden in de belemmerde strook is opdrachtgever verplicht om contact op te nemen met loketnoord@tennet.eu , wim.loos@tennet.eu . Dit om te melden wanneer de werkzaamheden beginnen en voor het inplannen van een toolbox.

5. Calamiteiten/Incidenten
Bij calamiteiten, situaties waarbij onze energievoorziening is onderbroken of waarbij de leveringszekerheid in gevaar komt, zal de netbeheerder zich via uw storingsorganisatie melden teneinde de benodigde schakelhandelingen te verrichten waarbij het door de netbeheerder te werk gesteld personeel een elektrisch veilige werkplek wordt aangeboden door u, zodat de herstelwerkzaamheden op een veilige en juiste wijze uitgevoerd kunnen worden.
In gevallen waarbij direct handelen noodzakelijk is zullen de benodigde maatregelen getroffen worden, die volgens het oordeel van de netbeheerder en met het oog op de veiligheid alsmede in het belang van de instandhouding van de HS-verbinding(en) (leveringszekerheid) noodzakelijk zijn.

Bij calamiteiten/incidenten in het zonnepark moet men contact opnemen met de Centrale meldkamer TenneT (CMK) via telefoonnummer: 0800 0230 459.

- Als wij het noodzakelijk vinden moeten de werkzaamheden of het gebruik van het terrein tijdens onze onderhouds- en/of herstelwerkzaamheden op eerste aanzegging van ons – in urgente gevallen direct en anders na overleg en minimaal 24 uur na aanzegging – tijdelijk worden gestopt en het terrein vrijgemaakt. Dit kan onder meer inhouden dat de (toegang tot) wegen en/of het terrein tijdelijk worden geblokkeerd en/of afgesloten.

5. Overdracht
In het geval het zonnepark in eigendom, gebruik en/of beheer overgaat naar een derde, dient deze op de hoogte te worden gesteld van deze brief met voorwaarden en overeenkomstig te handelen. De betreffende derde zal door zonneparkbeheerder gehouden worden om schriftelijk aan de netbeheerder te verklaren dat hij bekend is met de inhoud van deze brief en dat hij zich daaraan zal conformeren. Slechts nadat de netbeheerder deze schriftelijke verklaring van de derde heeft ontvangen zal de derde rechten kunnen ontlenen aan het in deze brief bepaalde.

Mochten er opmerkingen zijn dan zijn ze welkom of stelt u gerust uw nog eventuele vragen.

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest,
namens TenneT TSO b.v.,
Met vriendelijke groeten / Kind regards / Mit freundlichen Grüßen,

H. (Hendrik) Jans
Advisor
TenneT TSO B.V. | Grid Field Operations Netherlands | Real Estate | Asset Environment Management | rayon Overijssel
Aanwezig: ma/di/wo/do

T +31 (0)26 373 2290
M +31 (0)6 50 878 1 23
E Henk.Jans@tennet.eu
I **www.tennet.eu**

TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
Arnhem
Postbus 718
6800 AS Arnhem
Nederland

Privacywetgeving
Wat gebeurt er met mijn persoonsgegevens bij de aanleg en het onderhoud van een hoogspanningsverbinding?
TenneT hecht veel waarde aan de bescherming van uw persoonsgegevens en acht het van essentieel belang dat alle persoonsgegevens zorgvuldig en veilig worden verwerkt.

Op onze website vindt u meer informatie over hoe TenneT omgaat met de privacy- en gegevensbescherming. https://www.tennet.eu/nl/privacy-en-gegevensbescherming.